

2024/1735

28.6.2024 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/1735 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 13 юни 2024 година

за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) Трансформацията към нулеви нетни емисии вече предизвиква огромни промишлени, икономически и геополитически промени по целия свят, които ще стават все по-явни с напредването на усилията за декарбонизация в световен мащаб. Съюзът трябва да реагира на тези промени при осъществяването на енергийния, климатичния и екологичния преход. Стабилната производствена база е ключов елемент за осигуряването на достъп до технологии за нулеви нетни емисии и поддържането на качествени работни места в Съюза. За това е необходимо Съюзът да запази своята конкурентоспособност, включително чрез иновации, по-специално по отношение на чистите технологии.
- (2) Предвид сложността и транснационалния характер на технологиите за нулеви нетни емисии, има опасност едни некоординирани национални мерки за осигуряване на достъп до тези технологии да нарушат конкуренцията и да разпокъсат вътрешния пазар. Подобни мерки на държавите членки могат да доведат до налагане на различно регулиране за пазарните оператори, предоставяйки различни равнища на достъп до доставки на технологии за нулеви нетни емисии в държавите членки, включително като осигуряват различни равнища на подкрепа за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, и като въвеждат различни правила и некоординирани форми на обществени поръчки, различни процеси и срокове във връзка с издаването на разрешения, като по този начин създават пречки пред трансграничната търговия между държавите членки и възпрепятстват правилното функциониране на вътрешния пазар. Ето защо, за да се гарантира функционирането на вътрешния пазар, е необходимо да се създаде обща правна рамка на Съюза за колективно справяне с това основно предизвикателство чрез повишаване на издръжливостта и сигурността на доставките за Съюза при технологиите за нулеви нетни емисии.
- (3) Съюзът се е ангажирал с ускорена декарбонизация на икономиката си и амбициозно внедряване на възобновяеми енергийни източници, за да постигне до 2050 г. климатична неутралност, а именно нулеви нетни емисии или емисии след приспадане на поглъщанията. Тази цел е централна за Европейския зелен пакт, който е изложен в съобщението на Комисията от 11 декември 2019 г., озаглавено „Европейският зелен пакт“, съобщението на Комисията от 5 май 2021 г., озаглавено „Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа“, и е съобразена с ангажимента на Съюза за действия в областта на климата в световен мащаб съгласно Парижкото споразумение ⁽⁴⁾. С оглед постигането на целта на Съюза за климатична неутралност

⁽¹⁾ ОВ С 349, 29.9.2023 г., стр. 179.

⁽²⁾ ОВ С, С/2023/254, 26.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/254/oj>.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 25 април 2024 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 27 май 2024 г.

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2016/1841 на Съвета от 5 октомври 2016 г. за сключване, от името на Европейския съюз, на Парижкото споразумение, прието по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (ОВ L 282, 19.10.2016 г., стр. 1).

Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ определя обвързваща цел на Съюза в областта на климата за намаляване на нетните емисии на парникови газове с поне 55 % до 2030 г. в сравнение с равнищата от 1990 г. С предложението пакет „Подготвени за цел 55“, изложен в съобщението на Комисията от 14 юли 2021 г., озаглавено „Подготвени за цел 55“: постигане на целта на ЕС в областта на климата до 2030 г. по пътя към неутралност по отношение на климата“ се цели постигане на целта на Съюза в областта на климата за 2030 г. и се преразглежда и актуализира правото на Съюза в това отношение.

- (4) Освен това в промишления план на Зеления пакт, изложен в съобщението на Комисията от 1 февруари 2023 г., е очертан всеобхватен подход за подкрепа на разрастването на технологиите за чиста енергия, който се основава на четири стълба. По първия стълб целта е изграждане на регулаторна среда, която опростява и рационализира процесите на издаване на разрешения за нови производствени и монтажни обекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, и улесняване на разрастването на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии. Вторият стълб има за цел да стимулира инвестициите и финансирането на производството на технологии за нулеви нетни емисии чрез преразгледаната Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи и преход в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна, създадена със съобщението на Комисията от 17 март 2023 г., и чрез създаването на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP), създадена с Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾, за да се запази предимството на Съюза в областта на критичните и нововъзникващите технологии, свързани с екологичния и цифровия преход. Третият стълб е свързан с развитието на уменията, които са нужни за осъществяването на прехода, и с увеличаването на броя на квалифицираните работници в сектора на технологиите за чиста енергия. Четвъртият стълб е насочен към търговията и диверсификацията на веригата за доставка на суровините от критично значение. Това включва създаване на клуб на суровините от критично значение, работа с единомислещи партньори за колективно укрепване на веригите за доставки и диверсифициране спрямо единствените доставчици на суровини от критично значение. Настоящият регламент представлява част от тези мерки и допринася за засилване на икономическата обосновка за декарбонизация на промишлеността в Съюза.
- (5) Вътрешният пазар предоставя подходяща среда за осигуряване на достъп в съответните мащаби и темпове до технологиите, които са необходими за постигане на амбициите на Съюза в областта на климата и енергетиката, както и целта на Европейския зелен пакт да превърне декарбонизацията в устойчива конкурентоспособност. Пътят към неутрална по отношение на климата икономика с ефективно използване на ресурсите и нулеви нетни емисии създава големи възможности за разширяване на отраслите в Съюза, които спомагат за постигане на нулеви нетни емисии, като се използва силата на вътрешния пазар чрез насърчаване на инвестициите в технологии за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставка. Тези технологии са необходими за постигане на целите на интегрираните национални планове на държавите членки в областта на енергетиката и климата съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁷⁾, допринасят за издръжливостта и конкурентоспособността на промишлеността на Съюза и дават възможност за декарбонизация на икономическите сектори — от енергийните доставки до транспорта, сградите и промишлеността в Съюза. Една силна промишленост с нулеви нетни емисии в Съюза може да помогне значително за ефективното постигане на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката, а също да подкрепи други цели на Европейския зелен пакт, като същевременно укрепва промишлената база и по този начин създава качествени работни места и устойчив растеж.
- (6) За да изпълни тези ангажменти, Съюзът трябва да ускори темпото на прехода към икономика с нулеви нетни емисии, включително чрез увеличаване на дела на чистата енергия в енергийния си микс, както и чрез повишаване на енергийната ефективност и на дела на възобновяемите енергийни източници. Това ще допринесе за постигането на целите на Съюза, определени в Плана за действие на Европейския стълб на социалните права за 2030 г., който е приносът на Комисията за прилагането на Европейския стълб на социалните права, провъзгласен в Гьотеборг през 2017 г. („Стълба“).
- (7) По-високите цени на енергията вследствие на неоправданата и незаконна военна агресия на Русия срещу Украйна бяха силен стимул за ускоряване на изпълнението на Европейския зелен пакт и за заздравяване на устоите на стратегията за енергийния съюз, уреден чрез Регламент (ЕС) 2018/1999, чрез ускоряване на прехода към чиста енергия и прекратяване на зависимостта от изкопаемите горива, изнасяни от Русия. Планът REPowerEU, изложен в съобщението на Комисията от 18 май 2022 г., озаглавено „План REPowerEU“, играе ключова роля за преодоляване

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформа за стратегически технологии за Европа (STEP) и за изменение на Директива 2003/87/ЕО и на регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056, (ЕС) 2021/1057, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 223/2014, (ЕС) 2021/1060, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/241 (ОВ L, 2024/795, 29.2.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действащата в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

на трудностите и смущенията на световния енергиен пазар, причинени от руското нашествие в Украйна. Този план има за цел да ускори енергийния преход в Съюза, за да се намали потреблението на газ и електроенергия в Съюза и да се увеличат инвестициите за внедряване на енергоспестяващи и нисковъглеродни решения.

- (8) За постигането на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката е необходимо енергийната ефективност да получи приоритет. Икономите на енергия са най-евтиният, най-безопасният и най-чистият начин за постигане на тези цели. Принципът за поставяне на енергийната ефективност на първо място е общ принцип на енергийната политика на Съюза и е важен както от гледна точка на практическото му приложение в политиката, така и при вземането на инвестиционни решения. Ето защо е от съществено значение да се разширят производствените мощности на Съюза за енергоспестяващи технологии, например термопомпи, районни отоплителни и охладителни системи и интелигентни технологии за електроенергийната мрежа, които помагат на Съюза да намали и контролира потреблението си на електроенергия.
- (9) Целите на Съюза в областта на декарбонизацията, сигурността на енергийните доставки, цифровизацията на енергийната система и електрификацията на потреблението, например по отношение на мобилността и нуждата от допълнителни станции за по-бързо зареждане, изискват огромно разширяване на електроенергийни мрежи в Съюза, както на ниво пренос, така и на ниво разпределение. На ниво пренос са необходими уредби за постоянен ток с високо напрежение, наред с другото за свързване към съоръженията за възобновяеми енергийни източници в морето, докато на ниво разпределение свързването на доставчиците на електроенергия и управлението на гъвкавостта от страната на потреблението се крепят на инвестиции в иновативни технологии за електроенергийната мрежа, например интелигентно зареждане на електрически превозни средства, енергийно ефективна сградна и промишлена автоматизация и интелигентни регулатори, инфраструктура за модерни методи на отчитане и домашни системи за управление на енергията. Електроенергийната мрежа трябва да взаимодейства с много участници или устройства въз основа на проследяване, а оттам и наличност на подробни данни, за да се осигури гъвкавост, интелигентно зареждане, интелигентни сгради с интелигентни електроенергийни мрежи и дребномашабни услуги за гъвкавост, позволяващи реакция на потребителите по отношение на търсенето и използването на възобновяеми енергийни източници. Свързването на технологиите за нулеви нетни емисии с мрежата на Съюза изисква значително разширяване на производствените мощности за електроенергийните мрежи по отношение на кабели, подстанции и трансформатори, както на сушата, така и в морето.
- (10) Поради това са необходими допълнителни политически усилия, за да може Съюзът да разполага със стабилен потенциал за бързо увеличаване на производствените мощности в подкрепа на целта на Съюза в областта на климата за 2030 г. чрез подобряване на пазарните условия за онези технологии, които са налични на пазара, както и сигурността на доставките на технологии за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставки, намаляване на разпокъсаността на пазара и запазване или укрепване на цялостната издръжливост и конкурентоспособност на енергийната система на Съюза. Това включва достъп до безопасен и устойчив източник на най-добрите в своя клас горива, както е посочено в Делегиран регламент (ЕС) 2022/1214 на Комисията (*).
- (11) Настоящият регламент следва да допълни Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета (**) чрез съсредоточаване върху производството в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по отношение на крайните продукти, специфичните компоненти и специфичните машини, използвани основно за тяхното производство. Регламент (ЕС) 2024/1252 се съсредоточава по-скоро върху частта нагоре по веригата на доставки, по-специално суровините от критично значение и техния добив, преработка и рециклиране. Тези технологии са абсолютно необходими за широк набор от стратегически сектори, включително отраслите на технологиите за нулеви нетни емисии, цифровия сектор, авиокосмическата промишленост и отбраната. Като следват същата логика за поддържане на икономическа обосновка, модернизирани и предоставяне на подходящи умения и подкрепа на инвестициите, настоящият регламент и Регламент (ЕС) 2024/1252 се допълват взаимно при създаването на полезни взаимодействия в регулаторната подкрепа по цялата верига на доставки за производство на технологии за нулеви нетни емисии в Съюза. Настоящият регламент обхваща и преработените материали, които са основен компонент на технологиите за нулеви нетни емисии, с изключение на суровините от критично значение, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2024/1252.
- (12) Крайните продукти и специфичните компоненти, които са от съществено значение за производството на технологии за нулеви нетни емисии, следва да бъдат изброени в приложение в неизчерпателен списък. Те включват крайни продукти и техните компоненти, които се произвеждат и търгуват от дадено дружество, включително преработени материали, но изключват суровините, обхванати от Регламент (ЕС) 2024/1252. Целта на посоченото приложение е да се определят, доколкото е възможно, крайните продукти и специфичните компоненти, които са от съществено значение за производството на технологии за нулеви нетни емисии и които поради това могат разумно винаги да се считат за използвани основно за всички технологии за нулеви нетни емисии, изброени в настоящия регламент. Специфични компоненти и специфични машини, които не са обхванати в посоченото приложение, все пак могат да бъдат включени в обхвата на настоящия регламент, когато въз основа на доказателства, предоставени на национален компетентен орган, организаторът на проекта може да докаже, например чрез пазарни проучвания или споразумения

(*) Делегиран регламент (ЕС) 2022/1214 на Комисията от 9 март 2022 г. за изменение на Делегиран регламент (ЕС) 2021/2139 по отношение на икономическите дейности в някои сектори на енергетиката и на Делегиран регламент (ЕС) 2021/2178 по отношение на специфичното публично оповестяване на информация за тези икономически дейности (ОВ L 188, 15.7.2022 г., стр. 1).

(**) Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

за закупуване, че специфичните компоненти или специфичните машини се използват основно за производството на технологии за нулеви нетни емисии, с изключение на суровините от критично значение, попадащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2024/1252.

- (13) Някои специфични компоненти във веригата на доставки на технологии за нулеви нетни емисии се произвеждат чрез енергоемки производствени процеси, а именно в секторите на стоманата, алуминия, цветните метали, основните химикали, цимента, ворта, стъклото, керамиката, торовете, както и в секторите на целулозата и хартията. Много от тези процеси се характеризират с висока енергоемкост и висок въглероден интензитет, поради което генерираните от тях емисии на CO₂ обикновено трудно могат да бъдат намалени. В същото време Регламент (ЕС) 2021/1119 изисква бърза декарбонизация на икономиката на Съюза. Предвид факта, че енергоемките отрасли са генерирали 17 % от общите емисии на парникови газове в Съюза през 2019 г., тяхната декарбонизация е абсолютно необходима за постигане на неутралност по отношение на климата в Съюза. Това означава, че сигурността на доставките в Съюза на специфични компоненти, използвани за технологии за нулеви нетни емисии, зависи и от увеличаването на усилията за декарбонизация в енергоемките отрасли. Енергоемките промишлени съоръжения попадат в обхвата на настоящия регламент, когато съответните съоръжения произвеждат специфични компоненти, използвани основно в технологии за нулеви нетни емисии. Поради необходимостта от декарбонизация на тези сектори като цяло и за да се гарантира наличието на произвежданите от тях специфични компоненти, които се използват във веригите за доставки на технологии за нулеви нетни емисии, за разлика от други производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, за които се прилага настоящият регламент, настоящият регламент следва да се прилага и за проекти в енергоемки отрасли, които произвеждат специфични компоненти, използвани във веригите за доставки на технологии за нулеви нетни емисии, но не изключително само в тях. Включването в обхвата на настоящия регламент на такива съоръжения, чиито емисии е трудно да бъдат намалени, следва да бъде обвързано с условието да има проект, включващ изграждането или преобразуването на такова съоръжение, което да доведе до значително намаляване на емисиите на CO₂, произтичащи от производствените дейности. Целенасоченото подпомагане на тези сектори съгласно настоящия регламент допринася за осигуряването на достъп до устойчиво предлагане на технологии за нулеви нетни емисии на вътрешния пазар, увеличава сигурността на инвестициите и създава стимул за търсенето на революционни технологии за нулеви нетни емисии и декарбонизация.
- (14) В списъка на технологиите за нулеви нетни емисии се определят технологиите, които са от съществено значение за целите на Съюза за декарбонизация и за подобряване на функционирането на вътрешния пазар. Списъкът включва и технологии, които не всички държави членки приемат за източник на чиста и сигурна енергия. Това е в съответствие с правото им на избор между различни енергийни източници и общата структура на енергийните им доставки, както и промишлената им политика. За да се защитят тези права, списъкът на технологиите за нулеви нетни емисии не засяга разпределението на средствата в рамките на настоящата многогодишна финансова рамка 2021—2027 г., по-специално по отношение на критериите за разпределяне, допустимост и отпускане на средства, свързани с енергийните технологии, във фондовете на Съюза, включително в тези, които са финансирани чрез квоти по схемата за търговия с емисии (СТЕ) или подкрепа от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ). Отделните държави членки също така не следва да бъдат задължени да признават за стратегически проектите, подкрепящи верига за доставки на технология, която съответната държава членка не приема като част от своя енергиен микс.
- (15) За да се гарантира, че бъдещата енергийна система на Съюза е устойчива, това разрастване следва да се извърши по цялата верига на доставки на въпросните технологии, при пълна съгласуваност и взаимно допълване с регламенти (ЕС) 2024/1252 и (ЕС) 2023/1781⁽¹⁰⁾ на Европейския парламент и на Съвета.
- (16) За да се решат въпросите, свързани със сигурността на доставките, като същевременно се допринася за подпомагането на издръжливостта на енергийната система на Съюза, както и усилията за декарбонизация и модернизация, производствените мощности за технологии за нулеви нетни емисии в Съюза трябва да нараснат. Необходимо е Съюзът да гарантира, че регулаторната среда за производителите на фотоволтаични (ФВ) технологии им позволява да увеличат конкурентното си предимство и да подобрят перспективите за сигурността на доставките, като се стремят до 2030 г. да достигнат поне 30 гигавата оперативни производствени мощности за фотоволтаични уредби в цялата верига на стойността на ФВ, в съответствие с целите, заложи в Европейския алианс на промишлеността за производство на слънчева фотоволтаична енергия, който има подкрепата на стратегията на ЕС за слънчевата енергия, установена със съобщението на Комисията от 18 май 2022 г. Необходимо е Съюзът да гарантира, че регулаторната среда за производителите на вятърни генератори и термпомпи им позволява да затвърдят конкурентното си предимство и да запазят или увеличат сегашните си пазарни дялове през настоящото десетилетие в съответствие с прогнозите на Съюза за внедряване на технологии, които да отговарят на неговите цели за 2030 г. в областта на енергетиката и климата. Това означава, че към 2030 г. производствените мощности на Съюза за вятърни генератори трябва да бъдат най-малко 36 GW, а за термпомпи — най-малко 31 GW. Необходимо е производителите от Съюза на акумулаторни батерии и електролизатори да намерят регулаторна среда, която им позволява да затвърдят технологичното си лидерство и да допринесат активно за формирането на тези пазари. При технологиите за акумулаторни батерии това би означавало принос за постигане на целите на Европейския алианс за акумулаторните батерии и стремеж почти 90 % от годишното търсене на акумулаторни батерии в Съюза да бъде задоволявано от производители на акумулаторни батерии от Съюза, което означава производствени мощности на Съюза от поне

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС) 2023/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема в областта на полупроводниците и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/694 (Акт за интегралните схеми) (ОВ L 229, 18.9.2023 г., стр. 1.).

550 GWh към 2030 г. За производителите на електролизори в Съюза планът REPowerEU предвижда до 2030 г. да бъдат произведени 10 млн. тона водород от възобновяеми източници на вътрешния пазар и да бъдат внесени до 10 млн. тона водород от възобновяеми източници. За да може технологичното лидерство на Съюза да се превърне в търговско, зад което застават Комисията и Европейският алианс за чист водород в своята Съвместна декларация за електролизорите, на производителите на електролизори в Съюза следва да бъде предоставена възможността да увеличат допълнително капацитета си, така че до 2030 г. общата мощност на инсталираните електролизори да достигне поне 100 GW за водород. В плана REPowerEU също се поставя цел до 2030 г. устойчивото производство на биометан да се увеличи до 35 милиарда кубични метра. Тъй като днес веригата за доставки на биометан се намира предимно в Европа, той вече допринася за издръжливостта на Съюза и следва да се насърчава допълнително. Производителите на горива за въздухоплаването и морския сектор в Съюза трябва да продължат да разработват, произвеждат и увеличават количествата на устойчивите алтернативни горива, за да допринесат значително за намаляването на емисиите на парникови газове в транспортния сектор с 90 % през 2050 г., както и да изпълнят задълженията, определени в Регламент (ЕС) 2023/2405 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹¹⁾ и Регламент (ЕС) 2023/1805 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹²⁾. Това намаляване на емисиите се подкрепя решително и от Промисления алианс за веригата за създаване на стойност за възобновяемите и нисковъглеродните горива. Съюзът трябва да гарантира, че регулаторната среда и рамката за подкрепа на производителите на устойчиви технологии за алтернативни горива във въздухоплаването и морския сектор им позволяват да увеличат производствените си капацитет по цялата верига за създаване на стойност на горивата — от събирането и доставката на суровини до смесването, включително капацитета за преобразуване и рафиниране.

- (17) Разглеждайки тези цели заедно, следва същевременно да се отчете, че за някои елементи от веригата на доставките, например инвертори, както и слънчеви фотоелементи, полупроводникови пластини и слитъци за фотоволтаични уредби или катоди и аноди за акумулаторни батерии, производствените мощности на Съюза са ниски. С цел да се способства за решаването на бъдещите безпокойство въпроси за зависимостта и уязвимостта, свързани с вноса, и да се гарантира постигането на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката, следва да се определи общ сравнителен показател за производствените мощности в Съюза на продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като същевременно се полагат усилия, насочени към подобен показател за технологиите за нулеви нетни емисии. Годишният капацитет на Съюза в областта на технологиите за нулеви нетни емисии следва да има за цел да се доближи или постигне общ годишен производствен сравнителен показател от най-малко 40 % от годишните нужди от внедряване до 2030 г. за технологиите за нулеви нетни емисии, разглеждани като цяло.
- (18) В същото време продуктите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии ще допринасят за издръжливостта на Съюза и сигурността на доставките на чиста енергия. Сигурните доставки на чиста енергия са предварително условие за икономическото развитие, както и за обществения ред и сигурност. Продуктите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии ще предоставят ползи и за други стратегически важни стопански сектори, например земеделието и производството на храни, осигурявайки достъп до чиста енергия и машини на конкурентни цени, което допринася по устойчив начин за продоволствената сигурност на Съюза и за осигуряването на все по-голям пазар за алтернативни продукти на биологична основа чрез кръговата икономика. По същия начин постигането на амбициозните цели на Съюза в областта на климата ще доведе както до икономически растеж, така и до нарастване на социалното благосъстояние.
- (19) До 2030 г. световният пазар на ключови масово произвеждани технологии за чиста енергия ще достигне годишна стойност от около 650 милиарда щатски долара, което е повече от три пъти над сегашното равнище. В световен мащаб промишлеността с нулеви нетни емисии расте с все по-висок темп. Промислеността на Съюза може да осигури просперитет на гражданите на Съюза само ако е конкурентна и отворена към световния пазар. Един конкурентоспособен в световен мащаб сектор на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза ще осигури подкрепа за развитието на стабилни производствени мощности на Съюза в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Освен това промишлените отрасли на Съюза, които са конкурентоспособни в световен мащаб в различни сегменти от веригите за доставки на технологии за нулеви нетни емисии, ще допринесат за цялостната издръжливост на веригите за доставки на Съюза в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и ще подобрят достъпа на Съюза до технологии за нулеви нетни емисии.
- (20) Производството на технологии за нулеви нетни емисии зависи от сложни и взаимосвързани в световен мащаб вериги за създаване на стойност. За да се запази конкурентоспособността и да се намалят настоящите стратегически зависимости от вноса на продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставка, като същевременно се избегне формирането на нови зависимости, е необходимо Съюзът да продължи да укрепва своята индустриална база за постигане на нулеви нетни емисии, да стане по-конкурентоспособен и отворен за иновации. Заедно с други мерки за повишаване на конкурентоспособността на Съюза, мерките за увеличаване на производствените мощности в Съюза следва да гарантират също, че Съюзът играе доминираща роля в стратегически части на глобалната верига за създаване на стойност, включително по отношение на крайните продукти, за да се осигури нивото на сигурност на доставките, от което Съюзът се нуждае за постигане на целите си в областта на климата и енергетиката. Поради това следва да се въведе втори общ сравнителен показател. Целта трябва да е производствените мощности на Съюза в областта на технологиите за нулеви нетни емисии да достигнат по-голям дял от световното производство, с оглед до 2040 г. да достигнат 15 % от световната стойност на това производство,

(11) Регламент (ЕС) 2023/2405 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за осигуряване на еднакви условия на конкуренция за устойчив въздушен транспорт (инициатива ReFuelEU – сектор „Авиация“) (OB L, 2023/2405, 31.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

(12) Регламент (ЕС) 2023/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. относно използването на възобновяеми и нисковъглеродни горива в морския транспорт и за изменение на Директива 2009/16/ЕО (OB L 234, 22.9.2023 г., стр. 48).

въз основа на мониторинга, предвиден в настоящия регламент. Този втори показател следва да не се прилага, ако увеличените производствени мощности на Съюза значително надхвърлят нуждите на Съюза от внедряване на съответните технологии, необходими за постигане на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката.

- (21) За да може производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегическите проекти за нулеви нетни емисии да бъдат внедрени или да се разраснат възможно най-бързо с цел да се гарантира сигурност на доставките за Съюза на технологии за нулеви нетни емисии, е важно да се осигури ефикасност в планирането и сигурността на инвестициите, като се сведе до минимум административната тежест за организаторите на проекти. Поради това процесите на издаване на разрешения от държавите членки за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии следва да бъдат рационализирани, като същевременно се гарантира, че тези проекти са безопасни, сигурни и екологично устойчиви и отговарят на екологичните и социалните изисквания и изискванията за безопасност. Правото на Съюза в областта на околната среда определя общи условия за процеса и съдържанието на националните процеси по издаване на разрешения, като по този начин осигурява високо ниво на опазване на околната среда. Предоставянето на статут на стратегически проект за нулеви нетни емисии не следва да засяга приложимите условия за издаване на разрешения за съответните проекти, включително тези, определени в директиви 2000/60/ЕО⁽¹³⁾, 2004/35/ЕО⁽¹⁴⁾, 2010/75/ЕС⁽¹⁵⁾, 2011/92/ЕС⁽¹⁶⁾ и 2012/18/ЕС⁽¹⁷⁾ на Европейския парламент и на Съвета и Директива 92/43/ЕИО на Съвета⁽¹⁸⁾.
- (22) Държавите членки следва да могат да избират, в зависимост от своята вътрешна организация, дали да създадат или определят свои единни звена за контакт на местно, регионално или национално равнище или на всяко друго подходящо административно равнище. Освен това съответните компетентни органи следва да посочат и предоставят на единното звено за контакт изискванията и обхвата на информацията, която се изисква от организатора на проект преди да започне процесът по издаване на разрешения. Единното звено за контакт следва да отговаря за съобщаването на тази информация на организатора на проекта. Единното звено за контакт, в ролята си на координатор, следва да улеснява предоставянето на информация на компетентните органи, по-специално за да се избегне дублирането на искания при процеса на издаване на разрешения. Тези искания могат да включват проучвания, разрешения или лицензи.
- (23) За да се намали сложността и да се повишат ефикасността и прозрачността при процеса на издаване на разрешения, организаторите на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително на стратегически проекти, следва да могат да взаимодействат с единното звено за контакт, отговорно за улесняването и координирането на целия процес на издаване на разрешения. За тази цел държавите членки следва да създадат или да определят едно или повече единни звена за контакт, като същевременно гарантират, че организаторите на проекти ще контактуват само с едно звено за контакт. Държавите членки следва да решат дали единното звено за контакт ще бъде същевременно и орган, който взема решенията за издаването на разрешения. За да гарантират ефективното изпълнение на техните отговорности, държавите членки следва да осигурят на единните си звена за контакт и на всеки орган, участващ в процеса на издаване на разрешения, достатъчно персонал и ресурси.
- (24) За да се даде възможност на предприятията и организаторите на проекти, включително при трансгранични проекти, да извличат пряка полза от вътрешния пазар, без да понесат излишна допълнителна административна тежест, в Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁹⁾, с който бе създадена единната цифрова платформа, са предвидени общи правила за осигуряването онлайн на информация, процедури и услуги за оказване на помощ, които са от значение за функционирането на вътрешния пазар. Информацията, която е необходимо да се предоставя на съответните органи чрез съответното единно звено за контакт като част от процеса на издаване на разрешения съгласно настоящия регламент, е обхваната в приложение I към Регламент (ЕС) 2018/1724, а съответните процедури са включени в приложение II към посочения регламент, за да се гарантира, че организаторите на проекти

⁽¹³⁾ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1).

⁽¹⁴⁾ Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 56).

⁽¹⁵⁾ Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (преработен текст), (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17).

⁽¹⁶⁾ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1).

⁽¹⁷⁾ Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, за изменение и последваща отмяна на Директива 96/82/ЕО на Съвета (ОВ L 197, 24.7.2012 г., стр. 1).

⁽¹⁸⁾ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

⁽¹⁹⁾ Регламент (ЕС) 2018/1724 на Европейския парламент и на Съвета от 2 октомври 2018 г. за създаване на единна цифрова платформа за предоставяне на достъп до информация, до процедури и до услуги за оказване на помощ и решаване на проблеми и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012 (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 1).

могат да се възползват изцяло от онлайн процедурите и от услугите на техническата система, основана на принципа на еднократност. Единните звена за контакт, създадени или определени съгласно настоящия регламент, се включват в списъка на службите за оказване на съдействие и решаване на проблеми в приложение III към Регламент (ЕС) 2018/1724.

- (25) Производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии преминават през продължителни и сложни процеси за издаване на разрешения, които могат да са с продължителност от две до седем години, в зависимост от държавата членка, технологията и сегмента на веригата за създаване на стойност. Като се има предвид размерът на необходимите инвестиции, по-специално за проектите с размери, сравними с тези на огромна фабрика, каквито са необходими за постигане на очакваните икономии от мащаба, неадекватните процеси по издаване на разрешения създават допълнително и често неблагоприятно препятствие за увеличаването на производствения капацитет в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза. За да осигурят на организаторите на проекти и на други инвеститори сигурността и яснотата, които са им необходими, за да засилят разработването на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, държавите членки следва да гарантират, че процесът по издаване на разрешения за такива проекти не се простира отвъд предварително определените срокове. За стратегически проекти в областта на нулевите нетни емисии продължителността на процеса по издаване на разрешения следва да не надвишава 12 месеца за съоръжения с годишно производство от 1 GW или повече и девет месеца за съоръжения с годишно производство под 1 GW или 18 месеца за всички необходими разрешителни за управление на обект за съхранение на CO₂ и внедряването на свързани с тях проекти за улавяне на CO₂ и за пренос на CO₂. За производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии продължителността на процеса по издаване на разрешения следва да не надвишава 18 месеца за съоръжения с годишно производство от 1 GW или повече и 12 месеца за съоръжения с годишно производство под 1 GW. За технологиите за нулеви нетни емисии, за които количественият показател GW не е от значение, например електроенергийните мрежи и технологиите за улавяне и съхранение на въглероден диоксид (CCS) или за пренос и използване на CO₂, следва да се прилагат горните граници на въпросните срокове. Въпреки това, първата стъпка от оценката на въздействието върху околната среда съгласно Директива 2011/92/ЕС, която се състои в изготвянето на доклад за оценка на въздействието върху околната среда, често се извършва предимно от организатора на проекта. Поради това тази стъпка не следва да се включва в сроковете, с които са обвързани държавите членки в процеса на издаване на разрешения. За тази цел единното звено за контакт следва да съобщи датата, до която организаторът на проекта трябва да представи доклада за оценка на въздействието върху околната среда, като времето между посочената дата и реалното представяне на доклада не следва да се взема предвид в графика. Същият принцип следва да се прилага и в случаите, когато след провеждане на необходимите консултации единното звено за контакт уведомява организатора на проекта за възможността да предостави допълнителна информация с цел допълване на доклада за оценка на въздействието върху околната среда. В изключителни случаи, свързани с естеството, сложността, местоположението или мащаба на предложения проект, държавите членки следва да могат да удължават сроковете. Тези изключителни случаи могат да включват непредвидени обстоятелства, които пораждаат необходимостта от добавяне или допълване на екологичните оценки, свързани с проекта, или забавяния поради процеси на отчуждаване, когато това е необходимо.
- (26) Възможно е някои конкретни производствени проекти в областта на нулевите нетни емисии да бъдат признати за стратегически проекти в областта на нулевите нетни емисии. Те носят допълнителни ползи, по-специално по отношение на намаляването на зависимостите на Съюза или постигането на целите по отношение на енергийния съюз и климата. Производствените проекти в областта на нулевите нетни емисии могат да допринесат за укрепване на технологичната и промишлената издръжливост на Съюза чрез увеличаване на производствения капацитет за ключов сегмент от веригата на доставки. По-специално добавянето на производствени мощности за секторите, за които производствените мощности на Съюза представляват значителен дял от световното производство и които играят решаваща роля за издръжливостта на Съюза, дава възможност за укрепване на позицията на Съюза в световната верига на доставки за производството в областта на нулевите нетни емисии и спомага за преодоляване на опасенията, свързани с уязвимостта на вноса. Освен това тези проекти могат да донесат допълнителни ползи, например за развитието на умения и конкурентоспособността, както и да подкрепят целите на Съюза за декарбонизация чрез прилагане на кръгови и устойчиви производствени практики. С оглед на тези допълнителни ползи тези проекти следва да бъдат избрани като стратегически проекти от държавите членки и да се ползват от рамка, която позволява тяхното по-бързо изпълнение, по-специално чрез приоритетен статут и по-кратки срокове в процеса на издаване на разрешения. Организаторите на проекти, които желаят да получат статут на стратегически проект в областта на нулевите нетни емисии, трябва да кандидатстват официално за такъв статут в съответната държава членка в съответствие с критериите за кандидатстване и признаване, определени в настоящия регламент.
- (27) Оценките на въздействието върху околната среда и лицензите, изисквани съгласно правото на Съюза, включително по отношение на водите, почвите, въздуха, екосистемите, местообитанията, биологичното разнообразие и птиците, са неразделна част от процеса по издаване на разрешения за производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и съществена предпазна мярка, за да се гарантира, че отрицателните въздействия върху околната среда са избегнати или сведени до минимум. Същевременно, за да се гарантира, че процесите по издаване на разрешения за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии са предвидими и навременни, следва да се използват всички възможности за рационализиране на изискваните оценки и лицензи, без да се понижава нивото на защита на околната среда. Във връзка с това необходимите оценки следва да се обединяват, за да се предотврати ненужното припокриване, а организаторите на проекти и съответните органи следва изрично да се договарят за обхвата на обединената оценка преди нейното извършване, за да се предотвратят ненужни последващи действия.

- (28) Конфликтите относно земеползването могат да създадат пречки пред изпълнението на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. В добре разработени планове, включително пространствени планове и зонирание, следва да се обмисли дали да се представят евентуални производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като същевременно се вземат предвид резултатите от обществените консултации и потенциалните въздействия върху околната среда. Тези планове имат потенциала да спомогнат за постигането на баланс между обществен интерес и общото благо, намалявайки потенциала за конфликти и ускорявайки устойчивото внедряване на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза. Поради това съответните национални, регионални и местни органи следва да бъдат насърчавани да включват в разработването на плановете разпоредби за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегически проекти в областта на нулевите нетни емисии, когато това е целесъобразно.
- (29) Клъстеризацията на промишлените дейности с цел промишлена симбиоза може да сведе до минимум въздействието на дейностите върху околната среда и да осигури повишаване на ефективността за всички промишлени участници. Клъстеризацията може да допринесе значително за постигането на целите на настоящия регламент. Във връзка с това настоящият регламент насърча развитието на „долини“ за ускорено внедряване на нулеви нетни емисии („долини“). Целта на долините е да се създадат клъстери на промишлена дейност с нулеви нетни емисии, така че да се повиши привлекателността на Съюза като място за производствени дейности и да се рационализират още повече административните процедури за създаване на производствени мощности за нулеви нетни емисии. Долините следва да бъдат с ограничен географски и технологичен обхват, за да се насърчи промишлената симбиоза. При определянето на обхвата държавите членки следва да вземат предвид необходимостта да се даде предимство на многостранното използване на определените райони, за да се гарантират разширяването, повторната индустриализация или създаването на промишлени клъстери на Съюза в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и наличието на съответна транспортна и мрежова инфраструктура, съоръжения за съхраняване и други инструменти за гъвкавост. Създаването на долини следва да съответства на планирания или съществуващ списък от проекти и на потенциала за достъп или организиране на възможности за образование и обучение, за да се гарантира наличието на квалифицирана работна ръка. Долините следва да се определят от държавите членки и всяко определяне следва да бъде придружено от план с конкретни национални мерки за повишаване на привлекателността на долината като място за производствени дейности. Долините следва по-специално да се използват като инструмент за укрепване на промишлените дейности с нулеви нетни емисии в регионите, като се вземат предвид справедливият преход и неговите цели, по-специално във въгледобивните региони в преход.
- (30) Държавите членки следва да бъдат в състояние да определят и подпомагат долините. При определянето на дадена долина държавите членки следва да изготвят план, в който се посочва коя производствена дейност с нулеви нетни емисии трябва да бъде обхваната в долината („план“). Държавите членки следва да извършват също така оценките на въздействието върху околната среда, които се изискват за производствените дейности с нулеви нетни емисии, планирани да се осъществяват в долината. Тези оценки на въздействието съществено ограничават необходимостта предприятията да извършват такива оценки за получаването на разрешения за производствените дейности с нулеви нетни емисии в обхвата на долината. Планът следва да включва резултатите от оценките на въздействието върху околната среда, както и националните мерки, които трябва да бъдат предприети за свеждане до минимум или ограничаване на отрицателното въздействие върху околната среда. Планът следва да включва също конкретни национални мерки в подкрепа на промишлената дейност в обхвата на долината. Тези мерки следва да включват мерки за инвестиране или стимулиране на частните инвестиции в енергийна, цифрова и транспортна инфраструктура, както и мерки за намаляване на оперативните разходи на промишлеността в долината, например договори за разлика в цените на енергията. Други мерки, които трябва да се обмислят, включват мерките за укрепване на защитата на интелектуалната собственост, създаване на иновационен център в долината, както и за привличане в долината на стартиращи предприятия. За да се осигури инвестиционна сигурност за промишлеността на Съюза, в плана следва да бъде посочена и продължителността на мерките за подпомагане.
- (31) Държавите членки се насърчават да определят долини в по-слабо развитите региони и регионите в преход, както и в подпомаганите райони. Инвестиции, насочени към създаване на долини, оборудване на долини с подходяща инфраструктура, преобразуване на изоставени промишлени терени и развиване на местния резерв от умения, могат да се ползват от публична финансова подкрепа, включително чрез съвместно управлявани фондове, а именно Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁰⁾, Фонда за справедлив преход, създаден с Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета⁽²¹⁾, и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), създаден с Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета⁽²²⁾. В съответствие с правилата, уреждащи всеки фонд, и по преценка на съответните управляващи органи, тези инвестиции могат да получат възможно най-високите проценти на съфинансиране, разрешени от всеки фонд.

⁽²⁰⁾ Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 60).

⁽²¹⁾ Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Фонда за справедлив преход (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 1).

⁽²²⁾ Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 21).

- (32) Като се има предвид ролята на долините за обединяването на ресурси, които са от значение за отворената стратегическа автономност на Съюза, и техния принос за сигурността на доставките в Съюза на технологии за нулеви нетни емисии, както и за екологичния и цифровия преход, съответните органи за издаване на разрешения следва да считат, че долините са от обществен интерес. Тази мярка се състои във въвеждането на разпоредба, която предвижда, че проектите в долините са от обществен интерес за целите на съответното право на Съюза в областта на околната среда. Тези проекти следва да не оказват върху околната среда значително неблагоприятно въздействие, което не може да бъде смекчено или компенсирано. Въз основа на предварителна оценка съответният орган за издаване на разрешенията може да стигне до заключението, че общественият интерес, обслужван от проектите в дадена долина, има предимство пред обществените интереси, свързани с опазването на природата и околната среда, и че следователно проектите могат да бъдат разрешени, при условие че са изпълнени всички съответни условия, посочени в Директива 2000/60/ЕО, Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽²³⁾, Директива 92/43/ЕИО и законодателни актове на Съюза в областта на възстановяването на природата.
- (33) Непредвидимостта, сложността, а понякога и прекомерната продължителност на националните процеси на издаване на разрешения подкопават инвестиционната сигурност, необходима за ефективното разработване на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегически проекти за нулеви нетни емисии. Ето защо, за да осигурят и ускорят ефективното прилагане, държавите членки следва да прилагат рационализирани и ефикасни процеси на издаване на разрешения. В допълнение държавите членки следва да обмислят иновации в политиката в тази област. Освен това стратегическите проекти за нулеви нетни емисии следва да се считат за спешни на национално равнище и следователно да получат приоритетен статут, доколкото и в степента, в която националното право предвижда такива спешни процедури във всички съдебни производства и процедури за уреждане на спорове, свързани с тях, като се гарантира зачитане на правото на защита, ако и доколкото националното право предвижда такива спешни процедури. Това следва да не пречи на компетентните органи да рационализират процесите на издаване на разрешения, наред с другото, за други производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които не са стратегически проекти за нулеви нетни емисии.
- (34) За постигането на целите за 2030 г. е необходимо да се обърне специално внимание на стратегическите проекти за нулеви нетни емисии, като се има предвид и техният значителен принос за постигането на нулеви нетни емисии на CO₂ до 2050 г. Тези проекти играят ключова роля за отворената стратегическа автономност на Съюза, като осигуряват на гражданите достъп до чиста и сигурна енергия на приемливи цени. Като се има предвид тяхната роля, тези проекти следва да се ползват от още по-рационализирани и ефикасни процедури за издаване на разрешения, да получават статут на проекти с възможно най-голямо национално значение съгласно националното право и да се ползват от допълнителна подкрепа за привличане на инвестиции, като същевременно продължават да изпълняват задълженията на Съюза и международните задължения съгласно директиви 2009/147/ЕО, 92/43/ЕИО, законодателни актове на Съюза в областта на възстановяването на природата и Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, подписана в Орхус на 25 юни 1998 г., както и приложимите задължения в областта на социалното и трудовото право, установени от правото на Съюза или националното право.
- (35) Като се има предвид ролята на стратегическите проекти за нулеви нетни емисии за гарантиране на сигурността на доставките за Съюза на технологии за нулеви нетни емисии, както и приносът им за отворената стратегическа автономност на Съюза и за екологичния и цифровия преход, съответният орган за издаване на разрешенията следва да разглежда тези проекти като проекти от обществен интерес. Въз основа на оценка на всеки отделен случай даден орган за издаване на разрешения може да стигне до заключението, че общественият интерес, обслужван от проекта, има предимство пред обществените интереси, свързани с опазването на природата и околната среда, и че следователно проектът може да бъде разрешен, при условие че са изпълнени всички съответни условия, посочени в Директива 2000/60/ЕО, 2009/147/ЕО или 92/43/ЕИО, или в законодателни актове на Съюза в областта на възстановяването на природата.
- (36) Необходимо е също да се предвидят мерки за постигане до 2030 г. на целта на Съюза за осигуряване на оперативен капацитет за нагнетяване на 50 млн. тона CO₂ годишно, като по този начин се подкрепя декарбонизацията на промишлеността в Съюза и борбата с изменението на климата.
- (37) През 2020 г. Комисията прие стратегия на ЕС за интеграция на енергийната система. Тази стратегия представя визия за това как да се ускори преходът към по-интегрирана енергийна система, която да поддържа климатично неутрална икономика при най-ниски разходи във всички сектори. Тя обхваща три допълващи се и взаимно подсилващи се концепции: на първо място, енергийна система, близка до кръговата икономика, в чиято основа е енергийната ефективност; на второ място, по-широка пряка електрификация на секторите на крайно потребление; на трето място, използване на горива от възобновяеми и нисковъглеродни източници, включително водород. Съображенията, свързани с интеграцията на енергийната система, се отнасят до решенията за пълно интегриране на цялата електроенергия, произведена от инсталации за възобновяема енергия, в по-широката енергийна система. Това включва

(23) Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7).

приемането на технически решения, които позволяват интегрирането на излишъка от електроенергия, генерирана от инсталации за електроенергия от възобновяеми енергийни източници, включително чрез различни видове акумулиране и разширяване на планируемите източници на енергия от неизкопаеми горива в мрежата, както и чрез управление на търсенето.

- (38) УСВ е технология, която ще допринесе за смекчаване на последиците от изменението на климата. Тя се състои в улавяне на CO_2 от промишлени инсталации, транспортирането му до място за съхранение и нагнетяването му в подходяща подземна геоложка формация с цел трайно съхранение.
- (39) При разработването на решения за промишлеността за УСВ е налице неуспешно координиране. От една страна, въпреки че ценовият сигнал относно CO_2 , предоставен от СТЕ на ЕС, прави такива инвестиции икономически състоятелни за промишлеността, която инвестира в улавяне на емисии на CO_2 , съществува значителен риск от липса на достъпни разрешени обекти за съхранение в геоложки формации. От друга страна, инвеститорите в първоначални обекти за съхранение на CO_2 се налага да поемат непосредствените разходи по намиране, разработване и оценка на тези обекти, още преди да могат да кандидатстват за регулаторно разрешение за съхраняване. Участниците на пазара ще могат по-лесно да планират своите инвестиции, ако е налице прозрачност относно потенциалния капацитет за съхраняване на CO_2 от гледна точка на геоложката пригодност на съответните райони и ако разполагат с всички съществуващи геоложки данни, включително необработени и примерни данни, по-специално от проучването на обекти за добив на въглеродороди. Като вземат предвид поверителността, националната сигурност и търговската чувствителност, както и адекватното обезщетение за частно генерирани и притежавани от частни лица данни, държавите членки следва да осигурят публичен достъп до тези данни и редовно да докладват от ориентирана към бъдещето перспектива за напредъка в разработването на обектите за съхранение на CO_2 и съответните нужди от капацитет за нагнетяване и съхраняване с оглед на колективното постигане на целта на целия Съюз по отношение на капацитета за нагнетяване на CO_2 . Тези задължения за прозрачност не засягат правото на държавите членки да не разрешават или да ограничават разгръщането на капацитет за съхраняване на CO_2 на тяхна територия.
- (40) За да се избегне блокирането на активи и да се гарантира, че икономически жизнеспособният капацитет за нагнетяване води до намаляване на емисиите на CO_2 , следва да се изгради икономическа обосновка по цялата верига за създаване на стойност. Поради това до 2030 г. трябва да бъдат създадени пълни и индивидуални вериги за създаване на стойност в областта на УСВ, включително улавяне, транспортиране и съхранение, чрез ефективни съюзни и национални политики с подходящи разпоредби, гарантиращи конкуренцията и свободния достъп.
- (41) Основна пречка пред инвестициите в улавянето на въглерод, които понастоящем стават все по-изгодни от икономическа гледна точка, е наличието на действащи обекти за съхранение на CO_2 в Съюза, което подсилва стимулите, произтичащи от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁴⁾. За да създаде условия за разрастването на технологиите и да разшири водещите си производствени мощности, Съюзът се нуждае от разработване на далновидно осигуряване на постоянни геоложки обекти за съхранение на CO_2 , разрешени в съответствие с Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁵⁾, и инфраструктури за транспортиране на CO_2 . Чрез определянето на съюзна цел за осигуряване на оперативен капацитет до 2030 г. за нагнетяване на 50 млн. тона CO_2 годишно, в съответствие с очакваните нужди по отношение на този капацитет до 2030 г. и като се вземат предвид дружествата, извършващи дейност предимно в държави членки с много ограничени капацитет за съхранение поради правни, геоложки, географски, технически или пазарни ограничения, съответните сектори могат да координират инвестициите си по посока на европейска верига за създаване на стойност за нулеви нетни емисии при транспортирането и съхраняването на CO_2 , която промишлеността може да използва за декарбонизиране на дейността си. Това първоначално внедряване ще подпомогне и по-нататъшното съхраняване на CO_2 в перспектива до 2050 г. Според оценките на Комисията до 2050 г. Съюзът може да се нуждае от улавяне на до 550 млн. тона CO_2 годишно, за да постигне целта за нулеви нетни емисии, включително чрез поглъщане на въглерод. Такава първоначална цел за капацитет за съхраняване в промишлен мащаб ще освободи от риск инвестициите в улавянето на емисии на CO_2 като важен инструмент за постигане на климатична неутралност. Когато настоящият регламент бъде включен в Споразумението за европейското икономическо пространство, съюзната цел относно осигуряване на оперативен капацитет до 2030 г. за нагнетяване на 50 млн. тона CO_2 годишно ще бъде съответно коригирана. За да се гарантира постигането на целта на Съюза, държавите членки следва да предприемат необходимите мерки за улесняване и стимулиране на разгръщането на проекти УСВ. Тези мерки следва да включват мерки за стимулиране на емитерите да улавят емисии и инвестиционна подкрепа за инвеститорите за инфраструктурите за транспортиране на CO_2 до мястото на съхранение на CO_2 .

⁽²⁴⁾ Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

⁽²⁵⁾ Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации и за изменение на Директива 85/337/ЕО на Съвета, директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и 2008/1/ЕО, и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 114).

- (42) Всяко международно споразумение, свързано с постоянното съхранение на произхождащ от Съюза CO_2 в трети държави, следва да предвижда равностойни условия, за да се гарантира постоянно сигурно и екологично безопасно съхранение на уловения CO_2 в геоложки формации и да се гарантира, че съхранението на произхождащ от Съюза CO_2 не се използва за увеличаване на производството на въглеводороди и съответства на действително намаляване на емисиите.
- (43) Чрез определянето на обектите за съхранение на CO_2 и на свързани с тях проекти за улавяне на CO_2 и свързана с CO_2 инфраструктура, които допринасят за постигането на целта на Съюза за 2030 г., като стратегически проекти в областта на нулевите нетни емисии, може да се ускори и улесни развитието на обекти за съхранение на CO_2 , а нарастващото промишлено търсене на обекти за съхранение може да бъде насочено към най-рентабилните обекти за съхранение. Все повече газови и нефтени находища с намаляващи залежи, които биха могли да бъдат превърнати в безопасни обекти за съхранение на CO_2 , са в края на своя полезен експлоатационен срок. Освен това петролната и газовата промишленост потвърди решимостта си да започне енергиен преход и разполага с активите, уменията и знанията, необходими за проучване и развитие на допълнителни обекти за съхранение. За да бъде постигната съюзната цел относно осигуряване на оперативен капацитет до 2030 г. за нагнетяване на 50 млн. тона CO_2 годишно, секторът трябва да обедини приноса на всяка една част от него, за да се гарантира, че УСВ като климатично решение ще бъде на разположение преди възникването на търсене. За да се осигури навременно, общосъюзно и рентабилно развитие на обектите за съхранение на CO_2 в съответствие с целта на Съюза за капацитет за нагнетяване, притежателите на лицензи за добив на нефт и газ в Съюза следва да допринесат за постигането на тази цел пропорционално на своите производствени мощности за нефт и газ, като същевременно се осигурят гъвкави възможности за сътрудничество и за вземане предвид на принос от трети страни. Действията, предприети както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, следва да насърчават подход, свързан с веригата за създаване на стойност. Съответно притежателите на лицензи за добив на нефт и газ в Съюза следва да предприемат необходимите инвестиции и да подкрепят развитието на жизнеспособни бизнес модели за цялата верига за създаване на стойност в областта на въглеродния диоксид.
- (44) За да допринесат за постигането на целта на Съюза за капацитета за нагнетяване на CO_2 , задължените субекти могат да сключват споразумения с незадължени субекти за изпълнение на цялото си задължение или на част от него. Тези споразумения могат да бъдат част от споразумение за съвместно предприятие, с което се създава място за съхранение, или да се изпълняват отделно между страните, за да се изпълни приносът на задължения субект. Когато такива съвместни предприятия са създадени преди датата на влизане в сила на настоящия регламент, пълният капацитет за нагнетяване на съответния съвместен проект за съхранение на CO_2 може да се използва за изпълнение на задълженията на задължените партньорски страни.
- (45) За да се гарантира, че местата за съхранение се разработват при стабилни пазарни условия, Комисията следва да извърши оценка, която разглежда връзката между конкретното търсене на капацитет за нагнетяване от проекти за улавяне на CO_2 и основната инфраструктура, необходима за преноса на CO_2 , която е в процес на изпълнение или се планира да започне да функционира до 2030 г., и задълженията за капацитет за съхранение за 2030 г.
- (46) Дерогациите от задължението са основен инструмент за предотвратяване наличието на блокирани активи при тези обстоятелства. За да прилагат ефективно тези дерогации, държавите членки и Комисията следва да се ангажират изцяло със съответните оправомощени субекти при всяка оценка на необходимостта от дерогация, особено в случаите, когато оправомощен субект сигнализира необходимостта от дерогация. За да се постигне целта на Съюза във връзка с капацитета за нагнетяване на CO_2 , когато въз основа на оценката на Комисията не е предоставена дерогация или когато съответната държава членка не е поискала дерогация, Комисията и държавата членка ще работят със съответните оправомощени субекти, за да помогнат за преодоляването на препятствията и пречките, така че да се улесни изпълнението на задължението.
- (47) Необходими са допълнителни усилия в областта на политиката, за да се гарантира трансграничното планиране на инфраструктурата. Достъпността и свързаността на пълния набор от договорености за транспортиране на CO_2 имат решаваща роля за внедряването на проектите за УСВ и за улавяне и използване на въглерод. Тези договорености обхващат кораби, шлепове, влакове и камиони, както и стационарни съоръжения за свързване и акостиране, за втечняване, буферно съхранение и конвертори на CO_2 с оглед на по-нататъшното му транспортиране по тръбопроводи и със специални видове транспорт.
- (48) За държавите членки следва да е възможно да създадат или да предоставят подкрепа за създаването на субекти, които имат за цел създаването на мрежи за транспортиране на CO_2 , включително изграждането на инфраструктура или предоставянето на плавателни съдове или други транспортни средства.
- (49) Улавянето, съхранението и използването на CO_2 неизбежно ще бъде част от декарбонизираното бъдеще на Съюза, включително поглъщанията. Необходимо е в Съюза да има добре функциониращ пазар на уловен CO_2 , на услуги за нагнетяване на CO_2 , на услуги за превоз на CO_2 и на дейности по оползотворяване на въглерода. Този пазар следва да постигне определени цели на обществената политика по най-изгодния икономически начин. Общата цел е устойчивата и икономически ефективна декарбонизация на промишлеността на Съюза, като се гарантира, че всички емисии на CO_2 , които не могат да бъдат намалени с технически средства или когато намаляването на тези емисии не

е икономически изгодно, могат да бъдат улавяни и съхранявани или използвани, като се избягват забавените емисии. Този пазар следва също така да гарантира безопасността, устойчивостта и трайността на съхранението на уловения CO₂ в геоложки формации, както и че уловеният CO₂ е на разположение за дейности по оползотворяване на въглерода в съответствие с целите на Съюза в областта на климата. Функциониращият пазар на CO₂ следва също така да бъде подкрепен от инфраструктурна мрежа за пренос на CO₂ с минимален екологичен отпечатък, която да е достъпна за участниците на пазара при справедливи, отворени и недискриминационни условия. Пазарът следва да отговаря на екологичните стандарти на Съюза.

- (50) Използването на уловен CO₂ в определени производствени процеси може да спомогне за постоянното съхранение на CO₂ и/или да допринесе за намаляване на зависимостта на Съюза от изкопаеми горива. Поради това всички субекти, участващи във веригата за създаване на стойност на дейностите по нагнетяване на CO₂, определени в настоящия регламент, следва да бъдат насърчавани да обмислят дали CO₂, който ще се съхранява, би могъл да бъде съхранен за постоянно в нови продукти или би могъл да подкрепи целите на Съюза за намаляване на зависимостта му от изкопаеми горива.
- (51) Съюзът спомогна за изграждането на световна икономическа система, базирана на отворена, прозрачна и основана на правила търговия и настоява за спазване и прокарване на стандартите за социалната и екологичната устойчивост и за климатичния преход, и е изцяло ангажиран с тези ценности. Съюзът има за цел да осигури равнопоставеност чрез реформиране на Световната търговска организация (СТО), изграждане на нови партньорства и борба с нелоялните търговски практики и производствения свръхкапацитет, за да се гарантира справедлива конкурентна среда за промишлеността на Съюза, включително чрез промишлени партньорства за нулеви нетни емисии, като се осигурят качествени работни места за работниците.
- (52) За да се гарантира достъпът на Съюза до сигурни и устойчиви доставки на технологии за нулеви нетни емисии, необходими за запазване на издръжливостта на Съюза, и за да се постигнат неговите цели за климатична неутралност, вътрешният пазар трябва да бъде благоприятна среда за иновации в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Иновациите ще бъдат решаващ фактор за гарантиране на конкурентоспособността на Съюза, както и за постигане на целите за нулеви нетни емисии във възможно най-кратък срок. Като се има предвид бързото развитие на технологиите за нулеви нетни емисии, както и съществените регулаторни насоки, предоставени за екологичния преход, за постигането на целите на настоящия регламент е изключително важно потенциалните въздействия на правото на Съюза и инициативите на политиката върху иновациите да бъдат взети предвид по време на тяхната подготовка, преглед и преразглеждане чрез прилагането на принципа на иновациите.
- (53) За да отрази целите на настоящия регламент, Комисията би могла да обмисли дали да актуализира пътищата за преход, които се разработват след съобщението на Комисията от май 2021 г. и които биха могли да набележат благоприятстващите фактори и пречките за прехода и конкурентоспособността на промишлеността на Съюза, или да вземе предвид настоящия регламент в евентуални подобни бъдещи инициативи.
- (54) В рамките на първия стълб на промишления план на Зеления пакт Съюзът трябва да разработи и поддържа индустриална база за предоставяне на решения в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, с което да подсили енергийните си доставки, като същевременно не изоставя амбициозните си цели за постигане на климатична неутралност. В подкрепа на тази цел и за да се избегнат зависимости при доставките на технологии за нулеви нетни емисии, което би забавило резултатите от усилията на Съюза за намаляване на емисиите на парникови газове или би изложило на риск сигурността на енергийните доставки, в настоящия регламент следва да се предвидят разпоредби за насърчване на търсенето на устойчиви и издръжливи технологии за нулеви нетни емисии.
- (55) Прилагането на минимални задължителни изисквания гарантира, че лостовият ефект на публичните разходи за насърчване на търсенето на по-добре функциониращи обществени поръчки за продукти с нулеви нетни емисии в областта на екологичната устойчивост се увеличава по структуриран начин, който е приложим за възлагашите органи и възложителите. Някои изключения следва да гарантират, че възлагашите органи и възложителите избягват специфични нежелани последици. Тези изключения се отнасят до монополни ситуации, специфични случаи на неефективност на пазара или ситуации, при които възлагашите органи или възложителите могат да бъдат изправени пред прекомерни разходи или техническа несъвместимост. Възлагашите органи и възложителите следва да запазят свободата си да включват допълнителни минимални изисквания в документите, свързани с обществените им поръчки, при условие че те са в съответствие с директиви 2014/23/ЕС⁽²⁶⁾, 2014/24/ЕС⁽²⁷⁾ или 2014/25/ЕС⁽²⁸⁾ на Европейския

⁽²⁶⁾ Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1).

⁽²⁷⁾ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

⁽²⁸⁾ Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабвяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

парламент и на Съвета и приложимото секторно право. Те следва също така да останат свободни, при същите условия, да използват в допълнение критерии за възлагане, за да определят икономически най-изгодната оферта, например критерии за цена, разходи или други критерии.

- (56) За договори за строителство и концесии за строителство, които попадат в обхвата на настоящия регламент, възлагащите органи или възложителите следва също така да изберат едно или повече конкретни условия, изисквания или договорни задължения, за да се спомогне за постигането на някои цели, например разглеждането на социални съображения или съображения, свързани със заетостта, с цел постигане на положителен социален резултат, ефективното отчитане на опасенията, свързани с киберсигурността, когато е уместно, или получаването на достатъчна увереност, че съответните продукти ще бъдат доставени своевременно. Тези аспекти са важни и за насърчаването на издръжливостта. Следва да бъдат предвидени изключения, отнасящи се до монополни ситуации, специфични случаи на неефективност на пазара или ситуации, при които възлагащите органи или възложителите могат да бъдат изправени пред прекомерни разходи или техническа несъвместимост.
- (57) В някои случаи, по отношение на определени трети държави, следва да се обърне внимание на приноса на офертата за издръжливостта. Ако Комисията установи, че делът на дадена технология за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти с произход от трета държава се равнява на повече от 50 % от доставките на въпросната конкретна технология или на въпросните компоненти в рамките на Съюза, възлагащите органи и възложителите следва да бъдат задължени да включат някои условия в документите, свързани с обществените им поръчки, за да постигнат устойчив резултат. По този начин стойността на конкретната технология за нулеви нетни емисии или на основните специфични компоненти на конкретната технология за нулеви нетни емисии с произход от съответната трета държава не следва да надвишава пределна стойност от 50 % при определени условия. Освен това, ако Комисията установи, че делът на доставките в рамките на Съюза на тези продукти или компоненти с произход от трета държава се е увеличил средно с най-малко 10 процентни пункта в продължение на две последователни години и е достигнал най-малко 40 % от доставките в рамките на Съюза, следва да се прилага същият механизъм. Това ще позволи на Съюза да отчете ефективно променящите се зависимости. За договори, попадащи в обхвата на допълнение I на Съюза към Споразумението за държавните поръчки (СПП) на Световната търговска организация или на други имащи отношение международни споразумения, с които Съюзът е обвързан, възлагащите органи и възложителите не следва да прилагат тези изисквания към технологии за нулеви нетни емисии или техните основни специфични компоненти с произход източници на доставки, които са страни по тези споразумения.
- (58) В случай на неспазване на тези изисквания за издръжливост възлагащите органи и възложителите следва също така да изискват в документите, свързани с обществените им поръчки, главният изпълнител да бъде задължен да плати пропорционална такса на съответния възлагач орган или възложител в размер най-малко 10 % от стойността на конкретните технологии за нулеви нетни емисии по поръчката, за да се гарантира спазването на механизма.
- (59) Държавите членки не следва да дискриминират или да подлагат на неоправдано различно третиране доставчик на технологии за нулеви нетни емисии от друга държава членка. Това задължение отразява вече съществуващото задължение за възлагащите органи и възложителите, в съответствие с директиви 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС, да третират икономическите оператори еднакво и без дискриминация и да спазват процедурните правила, предвидени в тези директиви, за да се гарантира, че принципите за равно третиране и недискриминация се прилагат на практика и процедурите за възлагане на обществени поръчки са отворени за конкуренцията.
- (60) Без да се засяга правото на Съюза, приложимо за конкретна технология, включително съгласно Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁹⁾ и Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁰⁾, и освен ако в него не е предвидено друго, при оценката на екологичната устойчивост на решенията за нулеви нетни емисии, възлагани въз основа на настоящия регламент, възлагащите органи и възложителите следва да могат да вземат предвид различни елементи, оказващи въздействие върху климата и околната среда.
- (61) На Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за установяване на ръководни принципи за възлагащите органи и възложителите за определяне на техническите спецификации, изискванията и условията за изпълнение на поръчките, свързани с екологичната устойчивост на обществените поръчки. Това не следва да засяга правото на Съюза, приложимо за конкретни технологии, включително съгласно Регламент (ЕС) 2024/1781 и Регламент (ЕС) 2023/1542.

⁽²⁹⁾ Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране към устойчиви продукти, за изменение на Директива (ЕС) 2020/1828 и Регламент (ЕС) 2023/1542 и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО (ОВ L, 2024/1781, 28.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

⁽³⁰⁾ Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за батериите и негодните за употреба батерии, за изменение на Директива 2008/98/ЕО и Регламент (ЕС) 2019/1020 и за отмяна на Директива 2006/66/ЕО (ОВ L 191, 28.7.2023 г., стр. 1).

- (62) За да се вземат предвид, в рамките на процедура за възлагане на обществена поръчка или на търг, необходимостта от подкрепа на производството или потреблението на енергия от възобновяеми източници и необходимостта от избягване на това да има един-единствен източник на доставки на технологии за нулеви нетни емисии и без да се засягат международните ангажименти на Съюза, доставките следва да се смятат за недостатъчно диверсифицирани най-малкото ако конкретната технология за нулеви нетни емисии или нейните основни специфични компоненти са с произход трета държава и ѝ се падат над 50 % от тези доставки в рамките на Съюза.
- (63) За да се насърчат отговорното бизнес поведение на оферентите, киберсигурността и сигурността на данните на използваните технологии, проектите и свързаните с тях инфраструктури и да се стимулира цялостното и навременно изпълнение на проектите, публичните органи, които разработват търгове за внедряване на енергия от възобновяеми източници, следва да включат критерии за предварително класиране, свързани с отговорното бизнес поведение, киберсигурността и сигурността на данните и със способността за цялостно и навременно изпълнение на проекта.
- (64) За да се подкрепи целта за разработване и поддръжане на промишлена база за осигуряването на технологии за енергия от възобновяеми източници с цел да се гарантират енергийните доставки на Съюза и да се избегнат зависимости за доставките на тези технологии, които биха забавили усилията на Съюза за намаляване на емисиите на парникови газове или биха изложили на риск сигурността на енергийните доставки, публичните органи, които разработват търгове за внедряване на енергия от възобновяеми източници, следва да повишат устойчивостта и издръжливостта на доставките на тези технологии в рамките на Съюза. Държавите членки следва да оценят приноса на търговете за устойчивостта, като разгледат екологичната устойчивост на офертите, техния принос за иновациите и приноса им за интеграцията на енергийната система. За тази цел държавите членки следва да имат избор да въведат в тържния проект критерии за предварително класиране или критерии за възлагане. Докато на критериите за предварително класиране следва да отговарят всички проекти на оферентите, за да могат да участват в търга, критериите за възлагане имат за цел да се оценят и класират различните проекти, участващи в даден търг.
- (65) Когато разглеждат екологичната устойчивост на офертите, както под формата на критерии за предварително класиране, така и на критерии за възлагане, публичните органи, които разработват търгове за внедряване на енергия от възобновяеми източници, могат да вземат предвид различни елементи с въздействие върху климата и околната среда. Тези елементи може да включват дълготрайността и надеждността на решението; лесния ремонт и поддръжка и достъпа до такива услуги; лесното актуализиране и обновяване; лесното рециклиране и неговото качество; употребата на вещества; потреблението на енергия, вода и други ресурси на един или повече етапи от жизнения цикъл на продукта; теглото и обема на продукта и неговата опаковка; включването на възобновяеми материали, рециклирани или използвани компоненти; количеството, характеристиките и наличността на консумативи, необходими за правилната употреба и поддръжка; отпечатъка и въздействието на продукта върху околната среда през целия му жизнен цикъл; въглеродния отпечатък на продукта; изпускането на пластмасови микрочастици; емисиите във въздуха, водата или почвата, изпускани на един или повече етапи от жизнения цикъл на продукта; количеството генерирани отпадъци; и условията за употреба.
- (66) За да се подпомогне проектирането и производството на по-иновативни и авангардни технологии за енергия от възобновяеми източници, приносът на офертите за устойчивостта може да отчита — под формата на критерии за предварително класиране или на критерии за възлагане — приноса към иновациите чрез предвиждане на критерии за предварително класиране или за възлагане, които насърчават използването на изцяло нови решения или подобряването на сравними най-съвременни решения.
- (67) За да се подкрепи интегрирането на енергията от възобновяеми източници в енергийната система на Съюза и ползите от нея за икономически ефективна декарбонизация, приносът на офертите за устойчивостта може да отчита приноса за интеграцията на енергийната система, например чрез съхранение на енергия, оползотворяване на отпадна топлина и студ и производство на водород от възобновяеми източници.
- (68) За да се повиши издръжливостта на доставките на технологии за енергия от възобновяеми източници с нулеви нетни емисии и да се избегне прекомерната зависимост от държави с висока концентрация на доставки в рамките на Съюза, публичните органи следва да разгледат, чрез критерии за предварително класиране или критерии за възлагане, приноса за издръжливостта на различните проекти, участващи в търгове за внедряване на енергия от възобновяеми източници, като вземат предвид необходимостта от диверсифициране на доставките на технологии за енергия от възобновяеми източници, без да се засягат международните ангажименти на Съюза. При прилагането на критерия за издръжливост публичните органи следва да имат предвид, че предлагането следва да се счита за недостатъчно диверсифицирано, ако над 50 % от търсенето в рамките на Съюза на конкретна технология за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти произхожда от една-единствена трета държава.

- (69) Когато се прилагат като критерии за възлагане, претеглянето на критериите за приноса на офертата към устойчивостта и издръжливостта при търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници не засяга възможността органите, които разработват тези търгове, да определят по-висок праг за критериите, свързани с екологичната устойчивост, иновациите и интеграцията на енергийната система, ако това е съвместимо с всички ограничения за неценовите критерии, определени съгласно правилата за държавната помощ. Във всеки случай прилагането на тези критерии и тяхната минимална и комбинирана тежест в търговете следва да гарантират, че търговете остават конкурентни и са в съответствие с членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).
- (70) За увеличаване на доставките в Съюза на технологии за енергия от възобновяеми източници с цел да се постигне необходимият общ годишен производствен сравнителен показател до 2030 г. в рамките на Съюза, в настоящия регламент следва да бъде предвиден конкретен дял от предлаганите на търг количества, за който се прилагат неценови критерии. Този дял следва да се оценява на всеки две години от Комисията, за да се определи въздействието на неценовите критерии върху развитието на годишното производство в Съюза на технологии за енергия от възобновяеми източници и внедряването на енергия от възобновяеми източници, включително тяхното финансово въздействие и тяхното въздействие върху скоростта на внедряване, като същевременно се вземат предвид осъществимостта и яснотата на системата за организаторите на проекти. Ако оценките покажат, че прилагането на критериите за издръжливост и устойчивост допринася положително за сигурността на доставките в Съюза на технологии за нулеви нетни емисии, по-специално чрез увеличаване на производствените мощности в Съюза за технологии за енергия от възобновяеми източници, и не възпрепятства значително постигането на целите за енергия от възобновяеми източници, определени в Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета⁽³¹⁾, включително внедряването във всяка държава членка, прилагането на тези разпоредби следва да се увеличава постъпателно. Всяка стъпка следва да бъде предмет на оценка на въздействието, за да се гарантира, че по-високите дялове продължават да допринасят положително за сигурността на доставките на технологии за енергия от възобновяеми източници и че тези ползи надхвърлят въздействието върху разходите и върху скоростта на внедряване на енергията от възобновяеми източници. При определянето на дела на предлаганите на търг количества следва, ако е целесъобразно и осъществимо, да се търси постепенно общо увеличение, за да се допринесе за постигането на общите цели на настоящия регламент и да се достигнат 50 % до края на 2029 г.
- (71) В зависимост от целите си за внедряване на енергия от възобновяеми източници и националните си стратегии за декарбонизация държавите членки биха могли да бъдат засегнати по много различен начин от прилагането на критериите за издръжливост и устойчивост. Поради това, когато оценява въздействието на тези критерии върху внедряването на енергия от възобновяеми източници, Комисията следва да разгледа цялостното финансово въздействие и въздействието върху внедряването в Съюза, както и въздействието върху държавите членки и други заинтересовани страни, включително домакинствата и дружествата. За да се определи въздействието върху внедряването на енергия от възобновяеми източници и да се вземе предвид практическят опит от прилагането на неценови критерии, Комисията следва да се консултира, като част от своята оценка и по структуриран и прозрачен начин, с националните органи, които провеждат търговете.
- (72) Критериите за търговете могат да добавят прекомерна тежест за организаторите на проекти за енергия от възобновяеми източници с малък капацитет. За да се ограничи въздействието на настоящия регламент върху търговете в подкрепа на проекти с максимален капацитет от 10 мегавата, държавите членки следва да могат да изключват тези търгове от изчисляването на общия обем капацитет, предлаган на търг годишно.
- (73) Когато за търговете, за които се прилагат критерии за предварително класиране, издръжливост и устойчивост, са подадени недостатъчно оферти, внедряването на енергия от възобновяеми източници не следва да се забавя, като се задължават държавите членки да прилагат тези критерии по отношение на дела от тържния обем, за който не е имало оферти. Поради това държавите членки следва да могат да изключват от изискванията за търговете дела от тържния обем, за който не е имало оферти. Счита се, че за даден търг са подадени недостатъчно оферти, когато офертите, представени за този търг, обхващат количество, което е под общия обем капацитет, предлаган на търга.
- (74) За целите на създаването на схеми в полза на домакинствата, предприятията или потребителите, които да стимулират купуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, и без да се засягат международните ангажименти на Съюза, доставките следва да се смятат за недостатъчно диверсифицирани, когато над 50 % от общото търсене на конкретна технология за нулеви нетни емисии в рамките на Съюза се задоволява само от един източник. За да се осигури последователно прилагане, на датата на прилагане на настоящия регламент Комисията следва да публикува ежегоден списък на разпределението на произхода на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които попадат в тази категория, с разбивки по дела на доставките в Съюза с произход от различни източници през последната година, за която има налични данни.

⁽³¹⁾ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

- (75) С Решение 2014/115/ЕС на Съвета ⁽³²⁾ беше одобрено, наред с другото, изменението на СДП. Целта на СДП е да установи многостранна рамка от балансиращи права и задължения по отношение на обществените поръчки с оглед постигане на либерализация и разширяване на световната търговия. За поръчките, които попадат в обхвата на допълнение I към СДП на Съюза, както и в обхвата на други обвързващи Съюза международни споразумения, включително споразумения за свободна търговия и член III, параграф 8, буква а) от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. за обществени поръчки, възлагани от правителствени агенции за продукти, закупени с цел търговска препродажба или с цел използване в производството на стоки за търговска продажба, възлагащите органи и възложителите следва да не прилагат изискванията за издръжливост за технологии за нулеви нетни емисии или техните основни специфични компоненти с произход източници на доставки, които са подписали споразуменията.
- (76) Прилагането на разпоредбите относно издръжливостта в процедурите за възлагане на обществени поръчки съгласно настоящия регламент не следва да засяга член 25 от Директива 2014/24/ЕС и членове 43 и 85 от Директива 2014/25/ЕС и следва да са в съответствие със съобщението на Комисията от 24 юли 2019 г., озаглавено „Ръководство за участието на оференти и стоки от трети държави на пазара на ЕС за обществени поръчки“. Аналогично, разпоредбите относно обществените поръчки следва да продължат да се прилагат за строителството, доставките и услугите, предмет на настоящия регламент, включително член 67, параграф 4 от Директива 2014/24/ЕС и всички мерки за изпълнение, произтичащи от Регламент (ЕС) 2024/1781.
- (77) С цел да се ограничи административната тежест, произтичаща от необходимостта да се вземат предвид изискванията за приноса на офертата към устойчивостта и издръжливостта, по-специално за по-малките публични купувачи и при договори с по-ниска стойност, които нямат значително въздействие върху пазара, прилагането на съответните разпоредби на настоящия регламент следва да бъде отложено за две години за публични купувачи, които не са централни органи за покупки, и за договори на стойност под 25 млн. евро.
- (78) За целите на прилагането на разпоредбите относно обществените поръчки съгласно настоящия регламент, когато даден продукт е обхванат от делегиран акт, приет съгласно Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³³⁾, възлагащите органи и възложителите следва да закупуват само продукти, които отговарят на задължението, установено в член 7, параграф 2 от посочения регламент.
- (79) На домакинствата, предприятията и крайните потребители се пада съществена част от потреблението на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза, а публичните схеми за подпомагане, които стимулират купуването на такива продукти от домакинствата, по-специално от уязвимите домакинства и потребителите с ниски до средни доходи, са важни инструменти за ускоряване на екологичния преход. В рамките на инициативата за фотоволтаични покриви, обявена в съобщението на Комисията от 18 май 2022 г., държавите членки следва например да създадат национални програми в подкрепа на мащабното внедряване на покривни уредби за слънчева енергия. В плана REPowerEU Комисията призова държавите членки да използват пълноценно мерките за подкрепа, които насърчават преминаването към термопомпи. Подобни схеми за подпомагане, създадени на национално равнище от държавите членки или на местно равнище от местните или регионалните органи, също следва да допринасят за подобряване на устойчивостта и издръжливостта на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза. Публичните органи следва например да предоставят по-висока финансова компенсация на бенефициерите при купуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които ще допринесат в по-голяма степен за издръжливостта на Съюза. Публичните органи могат да обвържат допустимостта на схемите с приноса към устойчивостта и издръжливостта. По този начин държавите членки се насърчават да вземат предвид достъпността на схемата за гражданите, живеещи в енергийна бедност. Публичните органи следва да гарантират, че техните схеми са открити, прозрачни и недискриминационни, така че да допринесат за увеличаване на потреблението на продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза. Публичните органи следва също така да ограничат допълнителната финансова компенсация за такива продукти, за да не се забавя внедряването на технологии за нулеви нетни емисии в Съюза. За да се повиши ефикасността на такива схеми, държавите членки следва да гарантират, че информацията е лесно достъпна на безплатен уебсайт както за потребителите, така и за производителите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Използването от страна на публичните органи на приноса за постигане на устойчивост и издръжливост в схемите, насочени към потребителите или домакинствата, не следва да засяга правилата за държавна помощ и правилата на СТО относно субсидиите.
- (80) При разработването на схеми в полза на домакинствата, предприятията или потребителите, които стимулират купуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, държавите членки, регионалните или местните органи, публичноправните организации или сдруженията, създадени от един или повече такива органи

⁽³²⁾ Решение 2014/115/ЕС на Съвета от 2 декември 2013 г. относно сключването на Протокола за изменение на Споразумението за държавните поръчки (ОВ L 68, 7.3.2014 г., стр. 1).

⁽³³⁾ Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетане и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 1).

или от една или повече такива публичноправни организации, следва да гарантират спазването на международните ангажменти на Съюза, включително като гарантират схемите да не достигат мащаби, които сериозно да накърнят интересите на членовете на СТО.

- (81) Комисията следва също така да следва да подпомага държавите членки при разработването на схеми, насочени към домакинствата, предприятията и потребителите, с цел изграждане на полезни взаимодействия и обмен на най-добри практики. Платформата „Net-Zero Europe“ („платформата“) следва също да играе важна роля за по-ускорено изпълнение на приноса към устойчивостта и издръжливостта от страна на държавите членки и публичните органи в техните процедури за възлагане на обществени поръчки и провеждане на търгове. След консултация с платформата Комисията следва да приеме акт за изпълнение, в който се определят критериите за оценка на приноса към устойчивостта и издръжливостта. В този акт следва да се обърне специално внимание на малките и средните предприятия (МСП), които следва да имат справедлива възможност да участват в значителния пазар на обществени поръчки. Той следва също така да гарантира, че изискванията по отношение на устойчивостта и издръжливостта се прилагат по начин, който осигурява лоялна и равнопоставена конкуренция между участниците на пазара независимо от тяхната структура на собственост.
- (82) За да се гарантира, че процедурите за възлагане на обществени поръчки и търговете за внедряване на решения за възобновяеми енергийни източници действително допринасят за издръжливостта на Съюза, тези дейности трябва да бъдат предвидими за промишлеността. За да се позволи на промишлеността да адаптира производството си навреме, възлагащите органи и възложителите следва да информират пазара предварително за нуждите, които очакват да имат по отношение на обществените поръчки за продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии.
- (83) В допълнение към мерките, насочени към търсенето в публичния сектор и домакинствата, Съюзът би могъл да обмисли действия за улесняване на внедряването на технологии за нулеви нетни емисии в промишлените вериги за създаване на стойност в Съюза, като се обърне специално внимание на МСП, по-конкретно чрез улесняване на връзката между търсенето и предлагането от страна на промишлеността.
- (84) Както е посочено в Съобщението относно промишления план на Зеления пакт, пазарните дялове на промишлеността на Съюза са подложени на силен натиск поради субсидиите в трети държави, които нарушават еднаквите условия на конкуренция. Това положение създава конкурентно предизвикателство за Съюза да поддържа и развива собствената си промишленост и налага Съюзът да реагира бързо и енергично и да модернизира своята правна рамка.
- (85) Като се има предвид целта на Съюза за намаляване на стратегическите зависимости от трети държави по отношение на технологиите за нулеви нетни емисии, от решаващо значение е механизмите за публична подкрепа, като процедурите за възлагане на обществени поръчки и търговете, да не задълбочават тази зависимост. Поради това, когато е необходимо и целесъобразно, следва да се определят обосновани ограничения по отношение на дела на продуктите в договорите за доставки с произход от трети държави, ако Комисията е установила, че са изпълнени условията, свързани с издръжливостта, определени в настоящия регламент. Освен това следва да се положат усилия за ефективно справяне с нелоялните субсидии от трети държави, които подкопават еднаквите условия на конкуренция, например чрез използване на всички възможни мерки, предвидени в регламенти (ЕС) 2022/1031⁽³⁴⁾ и (ЕС) 2022/2560⁽³⁵⁾ на Европейския парламент и на Съвета.
- (86) Достъпът до публично и частно финансиране е от ключово значение за гарантиране на отворената стратегическа автономност на Съюза и за създаване на стабилна и конкурентоспособна производствена база за технологии за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставка в целия Съюз. По-голямата част от инвестициите, необходими за постигане на целите на Европейския зелен пакт, ще дойдат от частен капитал, привлечен както от потенциала за растеж на екосистемата за нулеви нетни емисии, така и от стабилна и амбициозна политическа рамка. Ето защо добре функциониращите, задълбочени и интегрирани капиталови пазари ще бъдат от съществено значение за набирането и насочването на средствата, необходими за екологичния преход и производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Следователно е необходим бърз напредък по проекта за съюз на капиталовите пазари, за да може Съюзът да постигне целите си за нулеви нетни емисии. Програмата за устойчиво финансиране (и смесено финансиране) също играе решаваща роля за увеличаване на инвестициите в технологии за нулеви нетни емисии по веригите за създаване на стойност, като същевременно се гарантира конкурентоспособността на сектора. Както е посочено в работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия регламент, необходимите

⁽³⁴⁾ Регламент (ЕС) 2022/1031 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юни 2022 г. относно достъпа на икономически оператори, стоки и услуги от трети държави до пазарите на обществени поръчки и концесии на Съюза и за определяне на процедурите за подпомагане на преговорите относно достъпа на икономически оператори, стоки и услуги от Съюза до пазарите на обществени поръчки и концесии на трети държави (Акт за международните обществени поръчки — IPI) (ОВ L 173, 30.6.2022 г., стр. 1).

⁽³⁵⁾ Регламент (ЕС) 2022/2560 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар (ОВ L 330, 23.12.2022 г., стр. 1).

инвестиции възлизат на около 92 милиарда евро за периода 2023—2030 г., като в зависимост от различните сценарии те варират между 52 милиарда и 119 милиарда евро, което би довело до необходимост от публично финансиране в размер на 16—18 милиарда евро. Като се има предвид, че при тази оценка се вземат предвид само шест специфични технологии, реално необходимите инвестиции вероятно ще бъдат значително по-големи.

- (87) От съществено значение са частните инвестиции от дружествата и финансовите инвеститори. Когато частните инвестиции сами по себе си не са достатъчни, ефективното разгръщане на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии може да изисква публична подкрепа, например под формата на гаранции, заеми или капиталови и квазикапиталови инвестиции, като същевременно се избягва нарушаването на вътрешния пазар. Когато тази публична подкрепа е под формата на държавна помощ, тя следва да има стимулиращ ефект и да бъде необходима, целенасочена, временна, подходяща и пропорционална, като същевременно запазва конкуренцията и сближаването в рамките на вътрешния пазар. Съществуващите насоки относно държавната помощ, които неотдавна бяха задълбочено преразгледани в съответствие с двойните цели на прехода, предоставят широки възможности за подкрепа на инвестициите в проекти, попадащи в обхвата на настоящия регламент, при спазване на определени условия. Държавите членки могат да играят важна роля за улесняване на достъпа до финансиране на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като тушират случаите на пазарна неефективност чрез целенасочена и временна държавна помощ. С приетата на 9 март 2023 г. Временна рамка за държавна помощ при кризи и преход се цели осигуряване на еднакви условия на конкуренция на вътрешния пазар по отношение на секторите, в които е установен риск от преместване в трети държави, както и пропорционалност на помощта, що се отнася до нейния размер. Тя позволява на държавите членки да въведат мерки за подпомагане на нови инвестиции в производствени съоръжения в определени сектори с нулеви нетни емисии, включително чрез данъчни облекчения. Разрешеният размер на помощта може да бъде модулиран с по-високи интензитети на помощта и тавани на размера на помощта, ако инвестицията се осъществява в подпомагани региони, за да се допринесе за постигането на целта за сближаване между държавите членки и регионите. С цел да се избегне разпокъсаност на вътрешния пазар, са необходими подходящи условия, за да се уточнят конкретните рискове от отклоняване на инвестицията извън ЕИП и за да се гарантира, че не съществува риск от преместване в рамките на ЕИП. За да се мобилизират национални ресурси за тази цел, държавите членки се насърчават да изразходват, в съответствие с член 10, параграф 3 от Директива 2003/87/ЕО, 25 % от приходите от СТЕ, които събират ежегодно от търговете по СТЕ.
- (88) Всяко допълнително мобилизиране на държавна помощ следва да бъде целенасочено, временно и в съответствие с целите на политиката на Съюза, като например Европейския зелен пакт и Стълба. Това финансиране не следва да води до допълнителни различия между държавите членки, в съответствие с политиките на Съюза в областта на конкуренцията и сближаването.
- (89) Публичната подкрепа следва да се използва за справяне по пропорционален начин с установени конкретни прояви на неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни ситуации, а действията не следва да дублират, нито да изместват частното финансиране или да нарушават конкуренцията на вътрешния пазар. Действията следва да имат отчетлива добавена стойност за Съюза. Публичните инвестиции могат да се съсредоточат по-специално върху необходимите инфраструктурни инвестиции, насърчаването на иновациите и увеличаването на революционните технологии.
- (90) Няколко програми на Съюза за финансиране, като например Механизма за възстановяване и устойчивост, създаден с Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁶⁾, InvestEU, създадена с Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁷⁾, програмите по линия на политиката на сближаване или Фондът за иновации, създаден съгласно Директива № 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁸⁾, също са на разположение за финансиране на инвестиции в производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Освен това STER ще спомогне за по-добро насочване на съществуващите фондове на Съюза към инвестиции от критично значение, целящи подпомагане на разработването или производството на критични технологии, включително чисти технологии.
- (91) С Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁹⁾ на държавите членки се предоставя допълнителна безвъзмездна подкрепа в размер на 20 млрд. евро за насърчаване на енергийната ефективност и замяна на изкопаемите горива, наред с другото, чрез промишлените проекти за нулеви нетни емисии в Съюза. Както

⁽³⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

⁽³⁷⁾ Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30).

⁽³⁸⁾ Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

⁽³⁹⁾ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

е посочено в насоките на Комисията относно главите за REPowerEU, държавите членки се насърчават да включат в главата за REPowerEU на своите планове за възстановяване и устойчивост мерки в подкрепа на инвестициите в производство и промишлени иновации в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁰⁾.

- (92) InvestEU е водещата програма на Съюза за насърчаване на инвестициите, особено в областта на екологичния и цифровия преход, чрез предоставяне на финансиране и техническа подкрепа, например чрез механизми за смесено финансиране. Този подход допринася за привличането на допълнителен публичен и частен капитал. Освен това държавите членки се насърчават да допринасят за раздел „Държави членки“ на програмата InvestEU, за да подкрепят финансовите продукти, които са достъпни за производството в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, без да се засягат приложимите правила за държавна помощ.
- (93) Държавите членки могат да предоставят подкрепа от програмите на политиката на сближаване в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴¹⁾, за да насърчават изпълнението на стратегически проекти за нулеви нетни емисии, както и на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии във всички региони, и особено в по-слабо развитите региони, регионите в преход и териториите, финансирани от Фонда за справедлив преход, чрез инвестиционни пакети за инфраструктура, продуктивни инвестиции в иновации, производствени мощности в МСП, услуги, обучение и повишаване на квалификацията, включително подкрепа за изграждане на капацитет на публичните органи и организаторите на проекти. Инструментът за техническа подкрепа, създаден с Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴²⁾, може да помогне на държавите членки и регионите при изготвянето на стратегии за растеж с нулеви нетни емисии, подобряване на стопанската среда, намаляване на бюрокрацията и ускоряване на издаването на разрешения. Държавите членки следва да бъдат стимулирани да насърчават устойчивостта на проектите за нулеви нетни емисии чрез включването на тези инвестиции във веригите за създаване на стойност в Съюза, като се опират по-специално на мрежите за междурегионално и трансгранично сътрудничество. Приемането на подобни мерки следва да се предвиди по-специално що се отнася до долините.
- (94) Фондът за иновации също предвижда многообещаващ и икономически ефективен начин за подпомагане на разрастването на производството и внедряването на технологии за чист водород и други технологии за нулеви нетни емисии в Съюза, като по този начин се укрепва суверенитетът на Съюза в областта на ключовите технологии за действия в областта на климата и енергийната сигурност.
- (95) За да се преодолеят ограниченията на сегашните разпокъсани усилия за публични и частни инвестиции и да се улесни интеграцията и възвръщаемостта на инвестициите, Комисията и държавите членки следва да се координират по-добре и да създадат полезни взаимодействия между съществуващите програми за финансиране на равнището на Съюза и на национално равнище, както и да осигурят по-добра координация и сътрудничество с промишлеността и основните заинтересовани страни от частния сектор. Платформата играе ключова роля за създаване на цялостен поглед върху наличните и подходящи възможности за финансиране и за обсъждане на индивидуалните нужди от финансиране на стратегически проекти за нулеви нетни емисии. С цел да се стимулира производството на технологии за нулеви нетни емисии в Съюза, платформата може да обсъжда начините за набавяне на финансиране, регулаторната рамка, както и гаранциите за инвестиции и местоположение.
- (96) Освен това, като се има предвид значението на производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и стратегическите проекти за нулеви нетни емисии за енергийните доставки на Съюза, някои административни ограничения следва да бъдат частично отменени или опростени, за да се ускори изпълнението на такива проекти.
- (97) Космическите данни и услуги, получени от космическата програма на Съюза, създадена с Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴³⁾, и по-специално от програмата „Коперник“, трябва да се използват, доколкото е възможно, за предоставяне на информация за геологията, биологията, екологията, социално-икономическото развитие и наличието на ресурси за целите на екологичните оценки и лицензите. Тези данни и услуги, и по-специално капацитетът на програмата „Коперник“ за мониторинг и проверка на антропогенните емисии на CO₂, са от значение за оценката на въздействието на промишлените проекти и въздействието на поглътителите на антропогенен CO₂ върху концентрациите и потоците на парникови газове в световен мащаб.

⁽⁴⁰⁾ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

⁽⁴¹⁾ Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159).

⁽⁴²⁾ Регламент (ЕС) 2021/240 на Европейския парламент и на Съвета от 10 февруари 2021 г. за създаване на Инструмент за техническа подкрепа (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 1).

⁽⁴³⁾ Регламент (ЕС) 2021/696 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на космическа програма на Съюза и Агенция на Европейския съюз за космическата програма и за отмяна на регламенти (ЕС) № 912/2010, (ЕС) № 1285/2013 и (ЕС) № 377/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 69).

- (98) Както е предвидено в член 10, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁴⁾, Комисията следва да поиска от една или повече европейски организации за стандартизация да изготвят европейски стандарти в подкрепа на целите на настоящия регламент.
- (99) „Водородните долини“ с промишлени приложения за крайно потребление играят важна роля за декарбонизацията на енергоемките промишлени отрасли. В плана REPowerEU е заложено като цел удвояването на броя на „водородните долини“ в Съюза. За постигането на тази цел държавите членки следва да ускорят издаването на разрешения и следва да обмислят създаването на регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии и да поставят като приоритет достъпа до финансиране. За укрепването на издръжливостта с оглед на нулевите нетни емисии държавите членки следва да осигурят взаимосвързаност на „водородните долини“ през границите на Съюза. Промислените съоръжения, които произвеждат собствена енергия и които могат да допринесат положително за производството на електроенергия, следва да се насърчават да участват в интелигентната енергийна мрежа като производители на енергия чрез опростяване на регулаторните изисквания.
- (100) Регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии могат да бъдат важен инструмент за насърчаване на иновациите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и обучението в регулаторната сфера. За иновациите е необходима благоприятна среда — експериментални пространства, тъй като научните резултати изискват изпитвания в контролирана реална среда. Следва да бъдат въведени регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии за изпитване на иновативни технологии за нулеви нетни емисии или други иновативни технологии с потенциал за осъществяване на прехода към климатично неутрална, чиста икономика и за намаляване на стратегическите зависимости, в контролирана реална среда за ограничен период от време, като по този начин се подобрява регулаторният опит и потенциалното разрастване и по-широко внедряване. Целесъобразно е да се установи баланс между правната сигурност за участниците в регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии и постигането на целите на правото на Съюза. Държавите членки следва да могат да предвидят дерогации от регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии в националното законодателство, като гарантират спазването на правото на Съюза и на съществените изисквания относно технологиите за нулеви нетни емисии, предвидени в националното право. През 2023 г. Комисията публикува документ с насоки за регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии, както беше обявено в Новата европейска програма за иновации, за да подпомогне държавите членки в подготовката на регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии. Иновативните технологии може в крайна сметка да се окажат от съществено значение за постигане на преследваната от Съюза цел за климатична неутралност и за гарантиране на сигурността на доставките и издръжливостта на енергийната система на Съюза.
- (101) Стратегическият план на Съюза за енергийните технологии (планът SET), преразгледан в съобщението на Комисията от 20 октомври 2023 г., подкрепя разработването на чисти, ефикасни и конкурентоспособни от гледна точка на разходите енергийни технологии чрез координация и сътрудничество в сферата на научните изследвания и иновациите в областта на чистата енергия, обединявайки европейската промишленост, научноизследователските организации и представители на правителствата на държавите, участващи в плана SET ⁽⁴⁵⁾. Преразглеждането на плана SET има за цел да приведе първоначалните стратегически цели на плана в съответствие с Европейския зелен пакт, REPowerEU и промишления план на Зеления пакт, и по-специално с настоящия регламент. Целта е да се насърчи единен подход за постигане на целите на Европа за декарбонизация, като се подкрепят европейските технологии за нулеви нетни емисии и се изгражда устойчиво и издръжливо енергийно бъдеще. Планът SET оказва структуриращ ефект върху съвместните действия в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ), като им помогна да постигнат общите цели на изследванията и технологиите в областта на енергетиката с по-голяма бързина и ефективност. Планът SET допринесе за съгласуване на усилията в областта на НИИ и за привличане на национално публично финансиране от участващите държави в подкрепа на съвместно договорените приоритети за НИИ чрез партньорството за преход към чиста енергия и партньорството за стимулиране на градския преход в рамките на програмата „Хоризонт Европа“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁶⁾, като пример за успешно междусекторно сътрудничество на Съюза. Планът SET играе основна роля в изгълненето на измерението на Енергийния съюз, свързано с научните изследвания, иновациите и конкурентоспособността, в националните планове в областта на енергетиката и климата. От началото си през 2007 г. обаче планът SET е неофициален форум. Настоящият регламент дава тласък за укрепване на връзката между европейските иновации и производството на нови иновативни технологии.
- (102) Необходими са повече квалифицирани работници за постигането на екологичния и цифровия преход, за устойчивия растеж и конкурентоспособността на Съюза, за разширяването на веригите на доставки на Съюза в отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за запазването на качествените работни места в Съюза. Това предполага значителни нужди от инвестиции в преквалификацията и повишаването на квалификацията, включително в областта на професионалното образование и обучение.. Енергийният преход ще изисква значително увеличаване на

⁽⁴⁴⁾ Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно европейската стандартизация, за изменение на директиви 89/686/ЕИО и 93/15/ЕИО на Съвета и на директиви 94/9/ЕО, 94/25/ЕО, 95/16/ЕО, 97/23/ЕО, 98/34/ЕО, 2004/22/ЕО, 2007/23/ЕО, 2009/23/ЕО и 2009/105/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Решение 87/95/ЕИО на Съвета и на Решение № 1673/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 316, 14.11.2012 г., стр. 12).

⁽⁴⁵⁾ Понастоящем всички държави — членки на ЕС, а също и Исландия, Норвегия и Турция.

⁽⁴⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

броя на квалифицираните работници в редица сектори, включително енергията от възобновяеми източници, съхраняването на енергия и суровините, и има голям потенциал за създаване на качествени работни места. Според плана SET нуждите от умения в подсектора на водородните горивни елементи само в производството се оценяват на 180 000 добре обучени работници, техници и инженери до 2030 г. В сектора на слънчевите фотоволтаични уредби ще са необходими до 66 000 работни места само в производството. Поради това е от изключително значение работните места в технологиите за нулеви нетни емисии да станат привлекателни и достъпни и да се преодолее настоящото несъответствие между уменията на работниците и нуждите на дружествата.

- (103) Тъй като укрепването на производствените мощности за ключови технологии за нулеви нетни емисии в Съюза няма да бъде възможно без значителна квалифицирана работна сила, е необходимо да се въведат мерки за насърчване на интеграцията и активизирането на повече хора на пазара на труда, по-специално жени, млади хора, незаети с работа, учене или обучение (NEET), хора с мигрантски произход, възрастни хора и хора с увреждания. Това следва да включва и работници от трети държави, тъй като Съюзът привлича само малък дял квалифицирани мигранти. В съответствие с целите на Препоръката на Съвета относно гарантирането на справедлив преход към климатична неутралност е важно да се окаже конкретна подкрепа при преминаване от едно работно място на друго на работниците в отживелите и замиращите сектори. Това означава да се инвестира в умения за всички, като същевременно се прилага целенасочен подход към уязвимите групи и регионите в преход. Крайната цел следва да бъде създаването на качествени работни места в Съюза, необходими за технологиите за нулеви нетни емисии, в съответствие с целите за заетост и обучение, предвидени в Стълба, включително справедливо и адекватно заплащане, подобряване на условията на живот и труд и гарантиране на безопасни и здравословни работни места, както и правото на качествено учене през целия живот. Недостигът на умения и работна сила може да се дължи и на непривлекателни работни места и лоши условия на труд. Следователно подобряването на качеството на работните места в секторите и предприятията с лоши условия на труд е важен елемент за привличането на работници. Въз основа на съществуващите инициативи, като Европейския пакт за уменията, дейностите на равнището на Съюза по определяне и прогнозиране на необходимите умения, като тези на Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop) и Европейския орган по труда, както и на Подробните планове за действие за секторно сътрудничество във връзка с уменията, целта е да се мобилизират всички участници, за да се гарантира целесъобразността и да се увеличи степента на усвояване на програмите за обучение, включващи органите на държавите членки, включително на регионално и местно равнище, доставчиците на образование и обучение, социалните партньори и промишлеността, по-специално МСП, както и всички видове университети, за да се набележат необходимите умения, да се разработят програми за образование и обучение и същите да се приложат в голям мащаб по бърз и оперативен начин. Стратегическите проекти за нулеви нетни емисии имат ключова роля в това отношение. Държавите членки и Комисията следва да осигурят съответната финансова подкрепа, включително като използват възможностите на бюджета на Съюза чрез инструменти като Европейския социален фонд плюс, InvestEU, Фонда за справедлив преход, „Хоризонт Европа“, Европейските фондове за регионално развитие, Механизма за възстановяване и устойчивост, Модернизационния фонд, установен съгласно член 10г от Директива 2003/87/ЕО, плана REPowerEU, програмата „Единен пазар“ и STER. Финансовата подкрепа следва да включва първоначално финансиране, което ще бъде предоставено от Комисията за създаването на европейските академии за промишленост с нулеви нетни емисии („академиите“) и за осигуряване на тяхното функциониране с цел постигане на финансова устойчивост три години след създаването им, включително чрез финансово участие от частния сектор.
- (104) Академиите следва да бъдат създадени, за да разработват образователни и обучителни програми, съдържание и материали, както и удостоверения, показващи, че дадена учебна програма е разработена от някоя от академиите, за да повишават квалификацията и преквалификацията на хора от всички работни възрасти, необходими за ключовите вериги за създаване на стойност в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, и да предлагат тези програми, съдържание и материали на подходящи доставчици на образование и обучение и други участници в сферата на повишаването на квалификацията и преквалификацията в държавите членки с цел тяхното доброволно използване. Академиите следва да играят подпомагаща роля, като изцяло зачитат отговорността на държавите членки за съдържанието на учебния процес и организацията на образователните системи, както и за съдържанието и организацията на професионалното обучение. По този начин те следва да допринасят за дългосрочната цел за едновременна реиндустриализация и декарбонизация на Съюза, като се реагира на критичния недостиг на умения, както и за неговата отворена стратегическа автономност и с оглед на необходимостта от произведени в Съюза технологии за нулеви нетни емисии чрез укрепване на способността му за иновации и производство. Академиите следва да бъдат създадени въз основа на оценка от страна на Комисията чрез съществуващи и обективни проучвания на недостига на умения в отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които са от ключово значение за промишлената трансформация и декарбонизацията. Всяка академия следва да разработи план за действие, в който да се определят ключови етапи и цели, включително по отношение на броя на учещите, който да се основава на оценката на недостига на умения.
- (105) Академиите следва да насърчават преподаването на трансверсални умения, улесняващи професионалната мобилност, заедно с други необходими умения. Академиите следва да предоставят учебното си съдържание на различни езици, така че учебните програми да бъдат достъпни за възможно най-голям брой учещи. Те следва да предоставят обучение на всички равнища на умения в необходимата степен, като по този начин се ориентират към всички нива на образование и квалификации по веригата за създаване на стойност в съответните сектори. Доставчиците на образование и обучение в държавите членки могат да допълват съдържанието и материалите за образование и обучение, разработени от академиите, с допълнителна имаща отношение информация, изготвена на равнището на държавите членки и отразяваща например националното законодателство в областта на трудовите и социалните

права, приложимите колективни трудови договори или териториални или специфични за сектора изисквания, с участието на социалните и икономическите партньори, когато е уместно. Учебното съдържание следва да бъде насочено и към служителите в националните и местните администрации (особено тези, които отговарят за издаването на разрешения, оценката на въздействието и регулирането на новите технологии), като по този начин се допринася за изграждането на капацитет сред националните администрации и за намаляване на различията между държавите членки.

- (106) С цел подкрепа за прозрачността и преносимостта на уменията, както и мобилността на работниците, академиите ще разработват и насърчават въвеждането от доставчиците на образование и обучение на удостоверения, включително по целесъобразност микроудостоверения, описващи постигнатите с обучението умения. Удостоверенията, разработени от академиите, могат да бъдат издавани от доставчиците на образование и обучение или от възлагащите органи в държавите членки, в които успешно е завършена програма за образование и обучение, разработена от академиите. Удостоверенията следва да се издават под формата на европейски цифрови удостоверения за обучение и могат да бъдат интегрирани в EUROPASS, а ако е уместно и осъществимо, да бъдат включени в националните квалификационни рамки. Европейската мрежа на службите по заетостта (EURES), които предоставят информация, съвети и набиране или устройване на работа в полза на работниците и работодателите в целия Съюз, могат да играят значителна роля за публикуването на свободни длъжности, свързани с технологиите за нулеви нетни емисии, и когато е целесъобразно, за въвеждането на европейски професионални профили.
- (107) Платформата следва да съдейства, като насочва работата на академиите, гарантира, че съдържанието им е насочено към преодоляване на недостига на умения, установен в оценката на Комисията, и като осигурява общ надзор. Държавите членки следва да се уверят, че назначеният национален представител може да действа като свързващо звено между съответните национални министерства и компетентните органи на държавите членки, както и националните социални партньори и представителите на промишлеността. Платформата следва да проследява напредъка, постигнат от различните академии, да анализира първопричините за недостига на умения и да установява до каква степен внедряването на програмите за обучение на академиите е насочено към преодоляване на недостига на умения в отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и допълва съществуващите възможности за обучение в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в държавите членки. Платформата следва да докладва за внедряването на учебните програми, включително чрез доклад за напредъка, който трябва да бъде представен три години след създаването на всяка академия, и да посочва броя на учащите, които се възползват от програмите на академиите, разбити по промишлени сектори, пол, възраст и нива на образование и квалификация.
- (108) При липсата на специални разпоредби в правото на Съюза, които да въвеждат минимални изисквания за обучение с цел достъп до регулирана професия или нейното упражняване, решението дали и как да се регулира дадена професия е от компетентността на държавите членки. Националните правила, с които се урежда достъпът до регулирани професии, не следва обаче да представляват необоснована или непропорционална пречка за упражняването на тези основни права. Компетентността за регулиране на достъпа до дадена професия трябва да се упражнява в границите на принципите на недискриминация и пропорционалност в съответствие с Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁷⁾. В оценката си държавите членки следва да вземат предвид всички неблагоприятни последици, които регулирането на професиите може да окаже върху наличието на умения в контекста на промишлеността с нулеви нетни емисии, и да се стремят да ограничат в максимална степен регулирането в тези области.
- (109) Когато държавите членки определят, че учебните програми, разработени от академиите, съответстват на специфичните квалификации, които изисква приемащата държава членка за достъп до регулирани дейности в рамките на професия от особен интерес за промишлеността с нулеви нетни емисии във въпросната държава членка, държавите членки следва, в контекста на достъп до регулирана професия и с цел да улеснят мобилността за професии в областта на промишлеността с нулеви нетни емисии, да третират тези удостоверения като достатъчно доказателство за професионални квалификации в съответствие с член 11 на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁸⁾.
- (110) Приносът на технологиите за нулеви нетни емисии за целите на Съюза за декарбонизация може да се реализира само след внедряването на тези технологии. Това внедряване, в някаква степен, вероятно ще се осъществи в частните домакинства, но по-голямата част от декарбонизацията вероятно ще дойде от декарбонизацията на промишлените процеси. За да се гарантира, че в Съюза се правят инвестиции за такава декарбонизация, което е от съществено значение за осигуряването на качествени работни места и просперитет в Съюза, както и за изпълнението на целите на Съюза за декарбонизация, от решаващо значение е настоящият регламент да допринася за подобряване на инвестиционния климат за промишлеността в Съюза.

⁽⁴⁷⁾ Директива (ЕС) 2018/958 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. относно проверката за пропорционалност преди приемането на ново регулиране на професии (ОВ L 173, 9.7.2018 г., стр. 25).

⁽⁴⁸⁾ Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22).

- (111) На равнището на Съюза следва да бъде създадена платформа, съставена от държавите членки и председателствана от Комисията. Платформата може да предоставя консултации и да подпомага Комисията и държавите членки по конкретни въпроси и да представлява референтен орган, в рамките на който Комисията и държавите членки да координират действията си и да улесняват обмена на информация по въпроси, свързани с настоящия регламент. Платформата следва освен това да изпълнява задачите, посочени в настоящия регламент, по-специално по отношение на издаването на разрешения, включително единните звена за контакт, стратегическите проекти за нулеви нетни емисии, координацията на финансирането, достъпа до пазари, уменията, регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии, както и подпомагането на Комисията при оценката на осъществимостта и пропорционалността на предлагането на мерки, ако Комисията стигне до заключението, че има вероятност общите цели на настоящия регламент да не бъдат постигнати. Когато е необходимо, платформата може да създава постоянни или временни подгрупи и да кани трети лица, като например експерти или представители на отраслите с нулеви нетни емисии.
- (112) Ако е целесъобразно и полезно, платформата следва да се стреми към тясно сътрудничество с други имащи отношение инициативи, платформи и групи на Комисията, за да се търсят полезни взаимодействия, да се споделя експертен опит, да се обменя информация и да се насърчава участието на заинтересовани страни, като същевременно се избягват дублирането и припокриването на дейности. Платформата ще работи със съществуващите промишлени алианси на Съюза и по този начин ще допринася за работата на алиансите чрез привличане за участие на държавите членки. Ключови алианси за сътрудничество с платформата са Европейският алианс за акумулаторните батерии, Европейският алианс на промишлеността за производство на слънчева фотоволтаична енергия, Европейският алианс за чист водород, Алиансът за авиация с нулеви емисии, Промисленият алианс за процесори и полупроводникови технологии и Промисленият алианс за веригата за създаване на стойност за възобновяемите и нисковъглеродните горива. Секторите, които понастоящем не са представени в промишлените алианси, също се ползват от структурираната рамка, която платформата предоставя. Що се отнася до стратегическите партньорства за нулеви нетни емисии, когато е целесъобразно, се осигурява тясно сътрудничество със Съвета за суровините от критично значение.
- (113) Намаляването на регулаторната и административната тежест и наличието на подходяща регулаторна рамка са особено важни, за да могат промишлените отрасли да се адаптират ефективно към климатичния и енергийния преход. Поради това Съюзът следва да се стреми да постигне до 2030 г. значително намаляване на общата регулаторна тежест за промишлеността, по-специално за пускането на нов продукт на вътрешния пазар. Тези усилия следва по-специално да се полагат в рамката за по-добро регулиране и без да се засягат екологичните и трудовите стандарти на Съюза. Комисията следва да информира Платформата за развитието, отнасящи се до регулаторната и административната тежест за отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза въз основа на доклада на Комисията от 24 октомври 2023 г., озаглавен „Напредък по отношение на конкурентоспособността на технологиите за чиста енергия“ и годишното проучване на Комисията относно тежестта. За да се улесни работата на институциите на Съюза за свеждане до минимум на регулаторната тежест за отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, с настоящия регламент се създава научна консултативна група за регулаторната тежест в областта на нулевите нетни емисии („Научна консултативна група“). Научната консултативна група следва да разработи научно обосновани становища относно въздействието на регулаторната тежест в Съюза върху отраслите в областта на нулевите нетни емисии, като използва научно обоснована методика, и когато е целесъобразно, като взема предвид инструментариума за по-добро регулиране, за оценка на въздействието на регулаторната тежест. Работата на Научната консултативна група не засяга прерогативите на институциите на Съюза.
- (114) В Регламент (ЕС) 2018/1999 се предвижда, че държавите членки трябва да представят актуализирани проекти на своите национални планове в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г. Както се изтъква в насоките на Комисията към държавите членки във връзка с това, в актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата следва да бъдат описани целите и политиките на държавите членки за улесняване на разширяването на производствените проекти за налични на пазара нисковъглеродни технологии, оборудване и ключови компоненти на тяхна територия. В тези планове следва също така да се опишат целите и политиките на държавите членки за постигане на посоченото разширяване чрез усилия за диверсификация в трети държави и за даване на възможност на техните промишлени отрасли да улавят, пренасят и съхраняват трайно емисиите на CO₂ в обекти за съхранение в геоложки формации. Тези планове следва да формират базата, на която се определя необходимостта от технологии за нулеви нетни емисии. Когато вземат предвид настоящия регламент при изготвянето на своите национални планове в областта на енергетиката и климата, държавите членки следва да разглеждат както общата конкурентоспособност, така и научните изследвания и иновациите в областта на отраслите за нулеви нетни емисии в дългосрочен план.
- (115) Като част от промишления план на Зеления пакт Комисията обявя намерението си да сключва промишлени партньорства за нулеви нетни емисии, които да обхващат технологиите за нулеви нетни емисии, като увеличи усилията си за обединяване на силите с партньори, ангажирани с Парижкото споразумение. Сътрудничеството чрез такива партньорства вероятно ще насърчи възприемането на технологиите за нулеви нетни емисии в световен мащаб и ще подкрепи взаимно подсилващите се партньорства между Съюза и трети държави, включително устойчивите инвестиции и техническата помощ. Промислените партньорства за нулеви нетни емисии следва да бъдат от взаимна полза за Съюза и неговите партньори и следва да допринасят за постигането на глобалните цели в областта на климата. Тази партньорства могат също така да допринесат за диверсификацията и устойчивостта на доставките на Съюза на технологии за нулеви нетни емисии и техните компоненти, да подобрят споделянето на информация между Съюза и неговите партньори относно разработването на технологии за нулеви нетни емисии и да подкрепят

промишлените отрасли на Съюза с нулеви нетни емисии в достъпа до глобалния пазар на чиста енергия, като същевременно подкрепят зараждащите се отрасли в областта на технологиите за чиста енергия в трети държави с ясни сравнителни предимства. В рамките на платформата Комисията и държавите членки могат да координират промишлените партньорства за нулеви нетни емисии, да обсъждат съществуващите имащи отношение партньорства и процеси, като например екологични партньорства, диалози по въпроси на енергетиката и други форми на съществуващи двустранни договорни споразумения, както и потенциалните полезни взаимодействия със съответните двустранни споразумения на държавите членки с трети държави.

- (116) Съюзът следва да се стреми да диверсифицира и стимулира международната търговия и инвестициите в технологии за нулеви нетни емисии, като създава взаимно подсилващи се партньорства и едновременно с това насърчава високи социални, трудови и екологични стандарти в световен мащаб. Това следва да се осъществява в тясно сътрудничество и партньорство със сходно мислещи държави чрез съществуващи споразумения или нови стратегически ангажменти. По подобен начин, в тясно сътрудничество с партньорските държави, чрез открит и балансиран подход и въз основа на реципрочност и взаимен интерес, следва да се полагат по-големи усилия за международно сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите за разработване и внедряване на технологии за нулеви нетни емисии.
- (117) За да се установяват и смекчават потенциалните свързани с доставките рискове за технологиите за нулеви нетни емисии, следва да е възможно да се извършва непрекъснат мониторинг на показателите, свързани с пазарните тенденции, производствените мощности, иновациите, заетостта и уменията, времето за издаване на разрешения за технологии за нулеви нетни емисии и капацитета за нагнетяване на CO₂. Понастоящем обаче не са налични достатъчно висококачествени данни за мониторинга на тези показатели. Тъй като задачите, предвидени в настоящия регламент, зависят от наличието на качествени данни, е необходимо при мониторинга си Комисията да отдаде ред на предпочитание на технологиите за нулеви нетни емисии въз основа на тяхното значение в Съюза, като същевременно работи за подобряване на наличността на такива данни. Комисията също така ще работи в тясно сътрудничество с Евростат — статистическият орган на Съюза, за разработването на общи кодове за технологиите за нулеви нетни емисии, необходими за едно висококачествено и дългосрочно докладване и статистика.
- (118) Когато съгласно настоящия регламент на Комисията се делегира правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от ДФЕС, от особено значение е Комисията да проведе подходящи консултации по време на подготвителната си работа, включително на експертно равнище, и тези консултации да се провеждат в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.⁽⁴⁹⁾ По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (119) Доколкото някоя от мерките, предвидени в настоящия регламент, представлява държавна помощ, разпоредбите относно тези мерки не засягат прилагането на членове 107 и 108 от ДФЕС.
- (120) Доколкото целта на настоящия регламент не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата или последиците от действието може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет

1. Общата цел на настоящия регламент е да се подобри функционирането на вътрешния пазар, като се създаде рамка за гарантиране на достъпа на Съюза до сигурни и устойчиви доставки на технологии за нулеви нетни емисии, включително чрез разширяване на производствените мощности за технологии за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставки, за да се

⁽⁴⁹⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

запази тяхната издръжливост, като същевременно се допринася за постигането на целите на Съюза в областта на климата и на целта за неутралност по отношение на климата, както е определена в Регламент (ЕС) 2021/1119, с оглед на декарбонизацията на икономиката и обществото на Съюза, и чрез допринасяне за качествени работни места в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като по този начин се подобрява конкурентоспособността на Съюза.

2. За да се постигне общата цел, посочена в параграф 1, настоящият регламент установява мерки, които имат за цел:
- a) намаляване на риска от смущения в доставките, свързани с технологии за нулеви нетни емисии, които биха могли да нарушат конкуренцията и да фрагментират вътрешния пазар, по-специално чрез установяване на възможностите и подкрепа за разширяването на производствените мощности на технологиите за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставки;
 - б) създаване на пазар на Съюза за услуги по съхранение на CO₂;
 - в) насърчаване на търсенето на устойчиви и издръжливи технологии за нулеви нетни емисии чрез процедури за възлагане на обществени поръчки, търгове и други форми на публична намеса;
 - г) повишаване на уменията чрез подкрепа на академиите, като по този начин се запазват и създават качествени работни места;
 - д) подкрепа за иновациите чрез създаването на регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии, координирането на научноизследователските и иновационните дейности чрез ръководната група на Стратегическия план за енергийните технологии, както и чрез използването на обществени поръчки за технологии в предпазарен стадий и обществени поръчки за иновативни решения;
 - е) подобряване на способността на Съюза да извършва мониторинг на технологиите за нулеви нетни емисии и да смекчава свързаните с доставките за тези технологии рискове.

Член 2

Обхват

1. Настоящият регламент се прилага за технологиите за нулеви нетни емисии, с изключение на членове 33 и 34 от него, които се прилагат за иновативни технологии за нулеви нетни емисии и други иновативни технологии. Суровините от критично значение, които попадат в обхвата на Регламент (ЕС) 2024/1252, са изключени от обхвата на настоящия регламент.
2. В случая на интегрирани производствени съоръжения, които обхващат производството на материали, попадащи едновременно в обхвата на Регламент (ЕС) 2024/1252 и на настоящия регламент, крайният продукт на съоръженията определя кой регламент се прилага.
3. С изключение на членове 5, 25, 26 и 28, настоящият регламент се прилага за проекти за декарбонизация на енергоемките отрасли, които са част от веригата на доставки на технология за нулеви нетни емисии и които намаляват значително и трайно нивата на емисиите на CO₂ еквивалент от промишлените процеси до степен, която е технически осъществима.

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- 1) „технологии за нулеви нетни емисии“ означава технологиите, изброени в член 4, когато те са крайни продукти, специфични компоненти или специфични машини, използвани основно за производството на тези продукти;
- 2) „компонент“ означава част от краен продукт в областта на технология за нулеви нетни емисии, който се произвежда и продава от дадено дружество, включително преработени материали;
- 3) „технологии за енергия от възобновяеми източници“ означава технологии, които произвеждат енергия от възобновяеми източници;
- 4) „енергия от възобновяеми източници“ означава енергия от възобновяеми източници или възобновяема енергия, както е определена в член 2, втора алинея, точка 1 от Директива (ЕС) 2018/2001;

- 5) „съхраняване на енергия“ означава съхраняване на електроенергия и топлинна енергия, както и други форми на съхраняване, които се използват за съхраняване на енергия от неизкопаеми източници;
- 6) „възобновяеми горива от небиологичен произход“ означава възобновяеми горива от небиологичен произход, както са определени в член 2, втора алинея, точка 36 от Директива (ЕС) 2018/2001;
- 7) „устойчиви алтернативни горива“ означава устойчиви авиационни горива, синтетични нисковъглеродни авиационни горива или водород за въздухоплаването, както са определени в член 3, точка 7, 13 или 17 от Регламент (ЕС) 2023/2405, предназначени за сектора на въздухоплаването, или горива, предназначени за морския сектор, установени в съответствие с критериите, определени в член 10, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) 2023/1805;
- 8) „революционни промишлени технологии за декарбонизация“ означава разширяване на производствените мощности за революционни промишлени технологии, които се използват за значително и трайно намаляване на емисиите на еквивалент на CO₂ от търговска инсталация на енергоемка стопанска дейност, както е определена в член 17, параграф 1, буква а) от Директива 2003/96/ЕО на Съвета⁽⁵⁰⁾, в секторите на стоманата, алуминия, цветните метали, химикалите, цимента, ворта, стъклото, керамиката, торовете, както и в секторите на целулозата и хартията до степен, която е технически осъществима;
- 9) „биотехнологични решения в областта на климата и енергетиката“ означава технологии, основани на използването на микроорганизми или биологични молекули, като ензими, смоли или биополимери, способни да намалят емисиите на CO₂ чрез замяна на енергоемките изкопаеми или основаните на химикали суровини в промишлените производствени процеси, които са от значение, наред с другото, за улавянето на въглерод, производството на биогорива и производството на материали на биологична основа, в съответствие с принципите на търговата икономика;
- 10) „използвани основно“ означава крайни продукти и специфични компоненти, които са от съществено значение за производството на технологии за нулеви нетни емисии, както е посочено в приложението, или крайни продукти, специфични компоненти и специфични машини, които са от съществено значение за производството на технологии за нулеви нетни емисии, въз основа на доказателства, предоставени на национален компетентен орган от организатора на проекта, с изключение на проектите за декарбонизация на енергоемки отрасли, за които такива доказателства не се изискват;
- 11) „преработен материал“ означава материал, преработен по такъв начин, че да бъде подходящ за специфична функция във верига на доставки на технология за нулеви нетни емисии, с изключение на суровините от критично значение, както са определени в член 4 от Регламент (ЕС) 2024/1252;
- 12) „иновативни технологии за нулеви нетни емисии“ означава технологии за нулеви нетни емисии, представляващи истински иновации, които понастоящем не са налични на пазара и са в достатъчно напреднал стадий, за да бъдат изпитани в контролирана среда;
- 13) „други иновативни технологии“ означава свързани с енергетиката или климата технологии, които имат доказан потенциал да допринесат за декарбонизацията на промишлените или енергийни системи и да намалят стратегическите зависимости, представляващи истински иновации, които понастоящем не са налични на пазара на Съюза и са в достатъчно напреднал стадий, за да бъдат изпитани в контролирана среда;
- 14) „обществена поръчка за технологии в предпазарен стадий“ означава поръчка за технологии за нулеви нетни емисии на етап преди пускането на пазара, което включва поделение на риска и ползите при пазарни условия и поэтапно конкурентно развитие;
- 15) „обществена поръчка за иновативни решения“ означава процедура за възлагане на обществена поръчка, по която възлагащите органи или възложителите действат като пилотен клиент за технологии за нулеви нетни емисии и която може да включва изпитвания за съответствие;
- 16) „производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии“ означава планирана търговска инсталация, разширение или промяна на предназначението на съществуващо съоръжение за производство на технологии за нулеви нетни емисии или проект за декарбонизация на енергоемки отрасли;
- 17) „проекти за декарбонизация на енергоемки отрасли“ означава изграждането или преобразуването на търговска инсталация от енергоемка стопанска дейност съгласно определението в член 17, параграф 1, буква а) от Директива 2003/96/ЕО в секторите на стоманата, алуминия, цветните метали, химикалите, цимента, ворта, стъклото, керамиката, торовете, както и в секторите на целулозата и хартията, които са част от веригата на доставки на технология за нулеви нетни емисии и които намаляват значително и трайно нивата на емисиите на CO₂ еквивалент от промишлените процеси до степен, която е технически осъществима;

⁽⁵⁰⁾ Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 г. относно реструктурирането на правната рамката на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (ОВ L 283, 31.10.2003 г., стр. 51).

- 18) „стратегически проект за нулеви нетни емисии“ означава разположен в Съюза производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, проект за улавяне на CO₂, проект за съхранение на CO₂ или проект за инфраструктура за пренос на CO₂, който е признат от държава членка за стратегически проект за нулеви нетни емисии съгласно членове 13 и 14;
- 19) „процес на издаване на разрешения“ означава процес, обхващащ всички съответни разрешения за изграждане, разширяване, преобразуване и експлоатация на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и на стратегически проекти за нулеви нетни емисии, включително разрешения за строителство, химикали и свързване към мрежата и екологични оценки и разрешителни, когато такива се изискват, и който обхваща всички заявления и процедури — от потвърждаването, че заявлението е пълно, до уведомяването за цялостното решение относно резултата от процедурата от страна на съответното единно звено за контакт, както и по отношение на съхранението на CO₂ в геоложки формации — процеса на издаване на разрешения за съхранение, засягащ обработването на всички необходими разрешения за повърхностни инсталации, които се изискват за експлоатацията на обект за съхранение, включително разрешения за строеж и разрешителни за тръбопроводи, и екологичното разрешително за нагнетяването и съхранението на CO₂, завършено в съответствие с Директива 2009/31/ЕО;
- 20) „цялостно решение“ означава решението или съвкупността от решения, взети от органите на държава членка, с които се определя дали даден организатор на проект е упълномощен да изпълни производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, без да се засягат решенията, взети в рамките на процедура по обжалване;
- 21) „организатор на проект“ означава всяко предприятие или обединение от предприятия, което разработва производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или стратегически проект за нулеви нетни емисии;
- 22) „регулаторна лаборатория за нулеви нетни емисии“ означава схема, която дава възможност на предприятията да изпитват иновативни технологии за нулеви нетни емисии и други иновативни технологии в контролирана реална среда съгласно специален план, разработен от компетентен орган и под негов мониторинг;
- 23) „процедура за възлагане на обществена поръчка“ означава някоя от следните процедури:
- а) всеки вид процедура за възлагане, попадаща в обхвата на Директива 2014/24/ЕС — за сключването на договор за обществена поръчка, или на Директива 2014/25/ЕС — за сключването на договор за доставка, строителство и услуги;
- б) процедура за възлагане на концесия за строителство или услуги, попадаща в обхвата на Директива 2014/23/ЕС;
- 24) „възлагаш орган“ означава, в контекста на процедурите за възлагане на обществени поръчки, възлагаш орган, както е определен в член 6 от Директива 2014/23/ЕС, член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/24/ЕС и член 3 от Директива 2014/25/ЕС;
- 25) „възложител“ означава, в контекста на процедурите за възлагане на обществени поръчки, възложител, както е определен в член 7 от Директива 2014/23/ЕС и член 4 от Директива 2014/25/ЕС;
- 26) „договор“ означава, в контекста на процедурите за възлагане на обществени поръчки, договор за обществена поръчка, както е определен в член 2, параграф 1, точка 5 от Директива 2014/24/ЕС, поръчки за доставка, строителство и услуги, както са определени в член 2, точка 1 от Директива 2014/25/ЕС, и концесии, както са определени в член 5, точка 1 от Директива 2014/23/ЕС;
- 27) „търг“ означава механизъм за конкурентни тържни процедури за подпомагане на производството или потреблението на енергия от възобновяеми източници, която не попада в обхвата на Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵¹⁾ или на Директива 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС или 2014/25/ЕС;
- 28) „капацитет за нагнетяване на CO₂“ означава годишното количество CO₂, което може да бъде нагнетено в действащ обект за съхранение в геоложка формация, разрешен съгласно Директива 2009/31/ЕО, с цел намаляване на емисиите или увеличаване на поглъщането на въглерод, по-специално от големи промишлени инсталации, и което се измерва в тонове годишно;
- 29) „инфраструктура за пренос на CO₂“ означава мрежата от тръбопроводи, включително свързаните с нея компресорни станции, за пренос на CO₂ до обекта за съхранение, както и всички видове воден, автомобилен или железопътен транспорт, включително устройства за втечняване и съоръжения за временно съхранение, ако е необходимо, за преноса на CO₂ до пристанищните съоръжения и обекта за съхранение;

⁽⁵¹⁾ Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагачи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76).

- 30) „интеграция на енергийната система“ означава решения за планиране и функциониране на енергийната система като цяло, в множество енергоносители, инфраструктури и сектори на потребление, чрез създаване на по-здрави връзки между тях с цел предоставяне на гъвкави, надеждни и ресурсно ефективни енергийни услуги без употребата на изкопаеми горива, при възможно най-ниски разходи за обществото, икономиката и околната среда;
- 31) „промишлени партньорства за нулеви нетни емисии“ означава ангажимент между Съюза и трета държава за увеличаване на сътрудничеството, свързано с технологии за нулеви нетни емисии, което е установено чрез необвързващ инструмент, определящ конкретни действия от взаимен интерес;
- 32) „първо по рода си“ означава ново или значително модернизирано съоръжение на технология за нулеви нетни емисии, представляващо иновация по отношение на производствения процес на технологията за нулеви нетни емисии, която все още не е налична в значителна степен или за която не е поет ангажимент да бъде изградена в рамките на Съюза;
- 33) „производствени мощности“ означава общата производителност на технологиите за нулеви нетни емисии, осигурена в рамките на производствен проект, или, когато вместо самите крайни продукти производственият проект произвежда специфични компоненти или специфични машини, използвани основно за производството на такива продукти — производителността на крайните продукти, за които се произвеждат въпросните компоненти или специфични машини.

Член 4

Списък на технологиите за нулеви нетни емисии

1. Технологиите за нулеви нетни емисии в обхвата на настоящия регламент са:
 - а) технологии за слънчева енергия, включително: технологии за фотоволтаична енергия, слънчева топлинна електрическа енергия и слънчева топлинна енергия;
 - б) технологии за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации и за енергия от възобновяеми източници в морето;
 - в) технологии за акумулаторни батерии и за акумулиране на енергия;
 - г) технологии за термопомпи и за геотермална енергия;
 - д) технологии за водород, включително електролизьори и горивни елементи;
 - е) технологии за устойчиво добиван биогаз или биометан;
 - ж) технологии за УСВ;
 - з) технологии за електроенергийната мрежа, включително технологии за зареждане с електроенергия за транспорта и технологии за цифровизиране на електроенергийната мрежата;
 - и) технологии за енергия от ядрено делене, включително технологии, свързани с ядрения горивен цикъл;
 - й) технологии за устойчиви алтернативни горива;
 - к) технологии за водноелектрическа енергия;
 - л) технологии за енергия от възобновяеми източници, които не са обхванати от предишните категории;
 - м) технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система, включително технологии за топлофикационни мрежи;
 - н) технологии за възобновяеми горива от небиологичен произход;
 - о) биотехнологични решения в областта на климата и енергетиката;
 - п) революционни промишлени технологии за декарбонизация, които не са обхванати от предишните категории;
 - р) технологии за пренос и оползотворяване на CO₂;
 - с) технологии за задвижване с вятърна енергия и за електрическо задвижване за транспорта;
 - т) ядрени технологии, които не са обхванати от предходните категории.

2. Параграф 1 не засяга правото на държавите членки да избират между различни енергийни източници и да определят общата структура на енергийните си доставки.
3. Параграф 1 не засяга разпределянето на финансирането от Съюза, по-специално по отношение на критериите за допустимост или за отпускане на средства, приети в съответствие с подходящите процедури, или по отношение на подкрепата от Съюза чрез ЕИБ.

ГЛАВА II

БЛАГОПРИЯТНИ УСЛОВИЯ ЗА ПРОИЗВОДСТВО В ОБЛАСТТА НА ТЕХНОЛОГИИТЕ ЗА НУЛЕВИ НЕТНИ ЕМИСИИ

РАЗДЕЛ I

Сравнителни показатели

Член 5

Сравнителни показатели

1. Комисията и държавите членки подкрепят производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в съответствие с настоящата глава, за да се гарантира намаляването на стратегическите зависимости в Съюза на технологиите за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставки чрез достигане на производствени мощности за тези технологии от:
 - а) сравнителен показател от поне 40 % от годишните нужди на Съюза от внедряване на съответните технологии, необходими за постигане на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката за 2030 г.;
 - б) увеличаване на дела на Съюза в съответните технологии с оглед на постигане на 15 % от световното производство до 2040 г. въз основа на мониторинг съгласно член 42, освен когато увеличените производствени мощности на Съюза значително надхвърлят нуждите на Съюза от внедряване на съответните технологии, необходими за постигане на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката за 2040 г.

РАЗДЕЛ II

Оптимизиране на административните процедури и процесите на издаване на разрешения

Член 6

Единни звена за контакт

1. До 30 декември 2024 г. държавите членки създават или определят един или повече органа за единни звена за контакт на съответното административно равнище. Всяко единно звено за контакт отговаря за подпомагането и координирането на процеса на издаване на разрешения за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително за стратегически проекти за нулеви нетни емисии, и за предоставянето на информация относно оптимизирането на административните процеси в съответствие с член 7, включително информация кога дадено заявление се счита за пълно в съответствие с член 9, параграф 10.
2. Когато държава членка създаде или определи повече от едно единно звено за контакт съгласно параграф 1 от настоящия член, държавата членка предоставя инструменти, за да помогне на организаторите на проекти да установят кое е подходящото създадено или определено звено за контакт на онлайн уебстраницата, създадена в съответствие с член 7.
3. Единно звено за контакт, създадено или определено съгласно параграф 1, е единственото звено за контакт за организатора на проекта в процеса на издаване на разрешения за производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегически проект за нулеви нетни емисии. То координира и подпомага подаването на всички съответни документи и информация и уведомява организатора на проекта за резултата от цялостното решение.
4. На организаторите на проекти се разрешава да представят в електронен формат всички документи, свързани с процеса на издаване на разрешения.
5. Компетентните органи гарантират, че се вземат предвид всички съответни извършени проучвания или разрешенията или разрешителните, издадени за даден проект, и че не се изискват дублиращи се проучвания, разрешения или разрешителни, освен ако не се изисква друго съгласно правото на Съюза или националното право.

6. Държавите членки гарантират, че заявителите имат лесен достъп до информацията и процедурите за уреждане на спорове във връзка с процеса на издаване на разрешения, включително, когато е приложимо, до алтернативни механизми за разрешаване на спорове, ако такива процедури са предвидени в националното право.
7. Държавите членки гарантират, че единното звено за контакт и всички компетентни органи, отговорни за отделни стъпки от процеса на издаване на разрешения, включително за всички процедурни стъпки, разполагат с достатъчен брой квалифицирани служители и достатъчни финансови, технически и технологични ресурси, включително, по целесъобразност, за повишаване на квалификацията и за преквалификация, необходими за ефективното изпълнение на задачите им съгласно настоящия регламент.
8. Платформата, посочена в членове 38 и 39, периодично обсъжда прилагането на настоящия раздел и на членове 15 и 16 и споделя най-добрите практики за организиране на единните звена за контакт.
9. Органите, участващи в процеса на издаване на разрешения, и други заинтересовани органи посочват и предоставят на съответното единно звено за контакт изискванията и обхвата на информацията, която се изисква от организатора на проект, преди да започне процесът на издаване на разрешения.

Член 7

Онлайн достъп до информация

Държавите членки предоставят достъп, онлайн и по централизиран и леснодостъпен начин, до следната информация за процеси, свързани с производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегическите проекти за нулеви нетни емисии:

- а) единните звена за контакт, посочени в член 6, параграф 1;
- б) процеса на издаване на разрешения, включително информацията относно уреждането на спорове;
- в) финансови и инвестиционни услуги;
- г) възможности за финансиране на равнището на Съюза или на държавите членки;
- д) услуги в подкрепа на дейността на предприятията, включително, но не само, деклариране на корпоративен данък, местни данъчни закони или трудово право.

Член 8

Ускоряване на изпълнението

Държавите членки предоставят административна подкрепа за производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, изпълнявани на тяхна територия, за да улеснят тяхното навременно и ефективно изпълнение, като обръщат специално внимание на участващите в проектите МСП, включително като предоставят:

- а) съдействие по отношение на съответствието с приложимите административни задължения и задължения за докладване;
- б) съдействие на организаторите на проекти да информират обществеността с цел повишаване на общественото одобрение на проекта;
- в) съдействие на организаторите на проекти по време на процеса на издаване на разрешения, по-специално за МСП.

Член 9

Времетраене на процеса на издаване на разрешения

1. Продължителността на процеса на издаване на разрешения за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии не надвишава нито един от следните срокове:
 - а) 12 месеца за изграждане или разширяване на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с годишно производство под 1 GW;

- б) 18 месеца за изграждане или разширяване на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с годишно производство от 1 GW или повече.
2. За производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, чието годишно производство не се измерва в GW, процесът на издаване на разрешения не надхвърля 18 месеца.
3. Когато проекти за декарбонизация на енергоемки отрасли, включително такива, които са признати за стратегически проекти, изискват изграждането на няколко съоръжения или единици в един обект, организаторът на проекта и единното звено за контакт могат да се споразумеят за разделяне на проекта на няколко по-малки проекта с цел спазване на приложимите срокове.
4. Когато се изисква оценка на въздействието върху околната среда съгласно Директива 2011/92/ЕС, етапите на оценката в съответствие с член 1, параграф 2, буква ж), точка i) от посочената директива не се включват във времетраенето на процеса на издаване на разрешения, посочено в параграфи 1 и 2 от настоящия член.
5. Когато в резултат на консултацията съгласно член 1, параграф 2, буква ж), точка ii) от Директива 2011/92/ЕС се наложи допълване на доклада за оценка на въздействието върху околната среда с допълнителна информация, единното звено за контакт може да даде възможност на организатора на проекта да представи допълнителна информация. В този случай единното звено за контакт уведомява организатора на проекта за датата, до която трябва да се представи допълнителната информация; тази дата е в срок не по-кратък от 30 дни от датата на уведомлението. Периодът между крайния срок за представяне на допълнителната информация и представянето на тази информация не се отчита във времетраенето на процеса на издаване на разрешения, посочен в параграфи 1 и 2 от настоящия член.
6. В изключителни случаи, когато естеството, сложността, местоположението или размерът на предложението за производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или стратегически проект за нулеви нетни емисии налагат това, държавите членки могат еднократно да удължат сроковете, посочени в параграфи 1, 2 и 7 от настоящия член и в член 16, параграфи 1 и 2, най-много с три месеца преди изтичането им, като разглеждат всеки случай поотделно.
7. Когато държава членка счита, че предложението за производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или стратегически проект за нулеви нетни емисии поражда изключителни рискове за здравето и безопасността на работниците или на населението като цяло, и когато е необходимо допълнително време, за да се установи, че са били въведени мерки за избягване на разпознаваемите рискове, тя може да удължи с шест месеца сроковете, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член и в член 16, параграфи 1 и 2, в рамките на шестте месеца от началото на процеса на издаване на разрешения.
8. В случаите, когато се прилага параграф 6 или параграф 7, единното звено за контакт уведомява писмено организатора на проекта за причините за удължаването и за датата, на която се очаква да бъде взето цялостното решение.
9. Единното звено за контакт, посочено в член 6, параграф 1 от настоящия регламент, уведомява организатора на проекта за датата, на която трябва да бъде представен докладът за оценка на въздействието върху околната среда, посочен в член 5, параграф 1 от Директива 2011/92/ЕС, като взема предвид организацията на процеса на издаване на разрешения в съответната държава членка и необходимостта да се осигури достатъчно време за оценка на доклада. Периодът между крайния срок за представяне на доклада за оценка на въздействието върху околната среда и представянето на този доклад не се отчита във времетраенето на процеса на издаване на разрешения, посочен в параграфи 1 и 2 от настоящия член.
10. Не по-късно от 45 дни от получаването на заявлението за издаване на разрешение съответното единно звено за контакт потвърждава, че заявлението е пълно, или — ако организаторът на проекта не е изпратил цялата информация, необходима за обработката на заявлението — изисква от организатора на проекта да подаде пълно заявление без ненужно забавяне, като уточнява каква информация липсва. В случай че подаденото заявление бъде определено като непълно за втори път, единното звено за контакт може в срок от 30 дни от второто подаване да отправи второ искане за информация. Единното звено за контакт не изисква информация в области, които не са били обхванати от първото искане за допълнителна информация, и има право да изисква само още доказателства за допълване на установената липсваща информация. Датата на потвърждаване на пълнотата на заявлението от единното звено за контакт, посочено в член 6, параграф 1, служи за начало на процеса на издаване на разрешения за конкретното заявление.
11. Не по-късно от два месеца от датата на получаване на заявлението единното звено за контакт изготвя, в тясно сътрудничество с другите заинтересовани органи, подробен график за процеса на издаване на разрешения. Този график започва от момента, в който единно звено за контакт признае пълнотата на заявлението. Графикът се публикува от единното звено за контакт на уебсайт със свободен достъп.
12. Сроковете, определени в настоящия член и в член 16, не засягат задълженията, произтичащи от правото на Съюза и от международното право, нито процедурите по административно обжалване и средствата за правна защита пред съд или правораздавателен орган.
13. Сроковете, определени в настоящия член и в член 16 за който и да е от процесите по издаване на разрешения, не засягат каквито и да било по-кратки срокове, определени от държавите членки.

Член 10

Екологични оценки и разрешаване

1. Когато се изисква оценка на въздействието върху околната среда съгласно членове 5—9 от Директива 2011/92/ЕС, преди да подаде заявление, съответният организатор на проекта може да отправи искане за становище от единното звено за контакт относно обхвата и нивото на изчерпателност на информацията, която да бъде включена в доклада за оценка на въздействието върху околната среда съгласно член 5, параграф 1 от посочената директива. Единното звено за контакт гарантира, че становището се издава във възможно най-кратък срок и не по-късно от 45 дни от датата, на която организаторът на проекта е подал искането си за становище.

2. Когато задължението за извършване на оценка на въздействието върху околната среда произтича едновременно от които и да е две или повече от следните — Директива 2000/60/ЕО, Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵²⁾, Директива 2008/98/ЕО, Директива 2009/147/ЕО, Директива 2010/75/ЕС, Директива 2011/92/ЕС, Директива 2012/18/ЕС или Директива 92/43/ЕИО, държавите членки гарантират, че се прилагат координирани или съвместни процедури за изпълнение на всички изисквания на тези законодателни актове на Съюза.

В рамките на координираната процедура, посочена в първа алинея, компетентен орган координира различните индивидуални оценки на въздействието върху околната среда на конкретен проект, изисквани в съответните законодателни актове на Съюза.

В рамките на съвместната процедура, посочена в първа алинея, компетентен орган предвижда единна оценка на въздействието върху околната среда на конкретен проект, изисквана в съответните законодателни актове на Съюза. Прилагането на съвместната или координираната процедура не се отразява на съдържанието на оценката на въздействието върху околната среда.

3. Държавите членки гарантират, че компетентните органи издават обоснованото заключение, посочено в член 1, параграф 2, буква ж), точка iv) от Директива 2011/92/ЕС, относно оценката на въздействието върху околната среда в срок от 90 дни от получаването на цялата необходима информация съгласно членове 5, 6 и 7 от посочената директива и след приключване на консултациите, посочени в членове 6 и 7 от същата директива.

4. В изключителни случаи, когато естеството, сложността, местоположението или размерът на предложения проект налага това, държавите членки могат да удължат срока по параграф 3 най-много с 20 дни, преди изтичането му и като разглеждат всеки случай поотделно. В този случай съответното единно звено за контакт информира писмено организатора на проекта за причините, обосноваващи удължаването, и за крайния срок за обоснованото заключение.

5. Сроковете за консултации със заинтересованата общественост, както е посочено в член 1, параграф 2, буква д) от Директива 2011/92/ЕС, и с органите, посочени в член 6, параграф 1 от същата директива, във връзка с доклада за оценката на въздействието върху околната среда, посочен в член 5, параграф 1 от същата директива, не надвишават 85 дни и в съответствие с член 6, параграф 7 от същата директива не са по-кратки от 30 дни. В случаите, попадащи в обхвата на член 6, параграф 4, втора алинея от посочената директива, този срок се удължава до максимум 90 дни, като всеки случай се разглежда поотделно.

6. Държавите членки гарантират, че техните компетентни органи и други органи, определени съгласно член 6, параграф 1 от Директива 2011/92/ЕС, разполагат с достатъчен брой квалифициран персонал и достатъчно финансови, технически и технологични ресурси, необходими за изпълнение на задълженията им по настоящия член.

Член 11

Планиране

1. Националните, регионалните и местните органи, отговарящи за изготвянето на планове, включително планове за зонироване, планове за териториално устройство и планове за земеползване, обмислят включването в тези планове, когато е целесъобразно, на разпоредби за разработването на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегически проекти за нулеви нетни емисии, и по целесъобразност на долини за ускорено внедряване на нулеви нетни емисии, както и необходимата инфраструктура. Когато се обмисля включването на такива разпоредби, се дава приоритет на изкуствени и застроени площи, промишлени обекти и изоставени промишлени терени. За да се улесни разработването на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, държавите членки гарантират, че всички имащи отношение данни за териториалното устройство са достъпни онлайн в съответствие с член 7.

⁽⁵²⁾ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30).

2. Когато плановете включват разпоредби за разработване на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, в т.ч. стратегически проекти за нулеви нетни емисии и необходимата за тях инфраструктура, и подлежат на оценка съгласно Директива 2001/42/ЕО и съгласно член 6 от Директива 92/43/ЕИО, тези оценки се комбинират. Когато е приложимо, в рамките на тази комбинирана оценка се разглежда и въздействието върху потенциално засегнатите водни обекти, посочени в Директива 2000/60/ЕО. Когато от съответните държави членки се изисква да оценят въздействието на съществуващи и бъдещи дейности върху морската среда, включително взаимодействията суша—море, както е посочено в член 4 от Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵³⁾, това въздействие също се обхваща в комбинираната оценка. Фактът, че оценките се комбинират съгласно настоящия параграф, не засяга тяхното съдържание или качество. Комбинираните оценки се извършват така, че да не водят до удължаване на сроковете, определени в настоящия регламент.

Член 12

Приложимост на конвенциите на ИКЕ на ООН

1. Настоящият регламент не засяга задълженията по Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на ООН (ИКЕ на ООН) за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, подписана в Орхус на 25 юни 1998 г., и по Конвенцията на ИКЕ на ООН за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, подписана в Еспо на 25 февруари 1991 г., и Протокола за стратегическа екологична оценка към Конвенцията, подписан в Киев на 21 май 2003 г.
2. До всички решения, приети съгласно настоящия раздел и членове 8, 15, 16 и 28, се осигурява публичен достъп по лесноразбираем начин и всички решения за производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или стратегически проект за нулеви нетни емисии се представят на един и същи уебсайт.

РАЗДЕЛ III

Стратегически проекти за нулеви нетни емисии

Член 13

Критерии за подбор

1. Държавите членки признават като стратегически проекти за нулеви нетни емисии производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, изпълнявани в Съюза, които допринасят за постигането на целите, определени в член 1, включително допринасят за постигането на целите на Съюза в областта на климата или енергетиката, и отговарят на поне един от следните критерии:
 - а) производственият проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии допринася за технологичната и промишлената устойчивост на технологиите на Съюза за нулеви нетни емисии чрез увеличаване на производствените мощности за компонент или сегмент от веригата на доставки на технологиите за нулеви нетни емисии, като:
 - i) добавя производствени мощности в Съюза за дадена технология за нулеви нетни емисии, за която Съюзът е над 50 % зависим от вноса от трети държави;
 - ii) добавя значителни производствени мощности, като допринася съществено за постигането на целите на Съюза в областта на климата или енергетиката за 2030 г.; или
 - iii) добавя производствени мощности или модернизира съществуващите производствени мощности в Съюза за дадена технология за нулеви нетни емисии, за която производствените мощности на Съюза заемат значителен дял от световното производство и която играе решаваща роля за устойчивостта на Съюза;
 - б) производственият проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии има ясно изразено положително въздействие върху веригата на доставки на Съюза в отраслите с нулеви нетни емисии, или върху отраслите надолу по веригата, като предоставя на европейските отрасли с нулеви нетни емисии достъп до най-добрите налични технологии за нулеви нетни емисии или до продукти, произведени в първо по рода си производствено съоръжение, и отговаря на поне един от следните критерии:

⁽⁵³⁾ Директива 2014/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за установяване на рамка за морско пространствено планиране (OB L 257, 28.8.2014 г., стр. 135).

- i) въвежда мерки за привличане, задържане, повишаване на квалификацията или преквалификация на работната сила, необходима при технологиите за нулеви нетни емисии, включително чрез чиракуване, стажове, продължавашо обучение и обучение в тясно сътрудничество с регионалните и местните органи, институции за образование и обучение, и със социалните партньори, включително профсъюзите;
 - ii) допринася за конкурентоспособността на МСП като част от веригата на доставки на технологии за нулеви нетни емисии;
- в) проектът допринася за постигането на целите на Съюза в областта на климата или енергетиката чрез производство на технологии за нулеви нетни емисии посредством практики, които прилагат подобрени характеристики за екологична устойчивост и ефективност или кръговост, включително цялостна нисковъглеродна, енергийна, водна или материална ефективност и практики, които значително и трайно намаляват нивата на емисии на CO₂ еквивалент.
2. В срок до 1 март 2025 г. Комисията приема акт за изпълнение, в който се определят насоки, гарантиращи еднакви условия за изпълнението на критериите, посочени в настоящия член. Тези насоки включват най-малко конкретни насоки относно критериите, които да се използват за оценка на това:
- а) дали добавените производствени мощности се отнасят до първи по рода си или най-добри налични производствени мощности за тази технология;
 - б) дали допълнителните производствени мощности могат да се считат за значителни.

Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

3. Държавите членки признават за стратегически проекти за нулеви нетни емисии проектите за съхранение на CO₂, които отговарят на всички критерии по-долу:
- а) обектът за съхранение на CO₂ се намира на територията на Съюза, в неговите изключителни икономически зони или в континенталния му шelf по смисъла на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право (UNCLOS);
 - б) проектът за съхранение на CO₂ допринася за постигането на целта, посочена в член 20;
 - в) за проекта за съхранение на CO₂ е подадено заявление за разрешение за безопасно и постоянно съхранение на CO₂ в геоложки формации в съответствие с Директива 2009/31/ЕО.

Проект за улавяне на CO₂, свързан с проект за съхранение на CO₂, който отговаря на критериите, посочени в първа алинея, и свързан инфраструктурен проект за CO₂, необходим за транспортирането на уловен CO₂, се признава за стратегически проект за нулеви нетни емисии.

4. Производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които ползват технология за нулеви нетни емисии, които се изпълняват в „по-слабо развитите региони и регионите в преход“ и на териториите, финансирани от Фонда за справедлив преход, и които отговарят на условията за финансиране съгласно правилата на политиката на сближаване, след приключването на процедурата за възлагане, се признават от държавите членки за стратегически проекти за нулеви нетни емисии съгласно член 14, параграф 3 при писмено искане на организатора на проекта, без да е необходимо организаторът на проекта да подава официално заявление съгласно член 14, параграф 2.

5. Производствен проект в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, изпълняван в Съюза, който допринася за постигането на целите, посочени в член 1, параграф 1, и който се ползва от иновационния фонд по линия на СТЕ на ЕС или е част от важни проекти от общоевропейски интерес, от европейските „водородни долини“ или от Европейската водородна банка, когато със средствата се подпомагат инвестиции в производствени мощности, се признава от държавите членки за стратегически проект за нулеви нетни емисии съгласно член 14, параграф 3 по писмено искане на организатора на проекта, без да е необходимо организаторът на проекта да подава официално заявление съгласно член 14, параграф 2.

6. Когато стратегически проект за нулеви нетни емисии допринася за верига за създаване на стойност за технология, която дадена държава членка не приема като част от общата структура на енергийните си доставки, тази държава членка може да откаже да признае проекта за стратегически проект. Ако има технологии за нулеви нетни емисии, за които дадена държава членка възнамерява да не признава проекти за стратегически проекти, тази държава членка съобщава това във възможно най-кратък срок и публично.

Член 14

Заявление и признаване

1. Заявленията за признаване на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии като стратегически проекти за нулеви нетни емисии се подават от организатора на проекта до съответната държава членка.
2. Заявлението по параграф 1 съдържа изброените по-долу елементи:
 - а) съответните доказателства, свързани с изпълнението на критериите, посочени в член 13, параграф 1 или параграф 3;
 - б) финансово-икономически план за оценка на финансовата жизнеспособност на проекта в съответствие с целта за създаване на качествени работни места; и
 - в) първоначален проект за график на проекта, за да се прецени кога проектът ще може да допринесе за сравнителния показател за производствените мощности на Съюза по член 5 или за целта на равнището на Съюза за капацитет за нагнетяване на CO₂ по член 20.

Комисията предоставя предварително определен формуляр за подаване на заявленията по параграф 1.

3. В срок от един месец от получаването на пълното заявление държавите членки оценяват заявлението по параграф 1 в рамките на справедлив и прозрачен процес. Ако организаторът на проекта не е изпратил цялата имаща отношение и пълна информация, необходима за обработването на заявлението, държавата членка изисква еднократно от организатора на проекта да представи без ненужно забавяне допълнителна информация, за да се получи пълно заявление. Датата на потвърждаване на пълнотата на подадената информация служи за начало на процеса на оценяване. Решението, взето в резултат на този процес, се обосновава и се съобщава на организатора на проекта и на платформата, посочена в членове 38 и 39.
4. Ако не бъде взето решение в рамките на срока, посочен в параграф 3, организаторът на проекта може да уведоми държавата членка и без ненужно забавяне да поиска от държавата членка да предостави на организатора на проекта актуализиран срок, който е не по-късно от 30 дни от първоначалния срок.
5. Комисията може да представи своето становище по одобрените стратегически проекти за нулеви нетни емисии. Когато държава членка отхвърли заявлението, заявителят има право да подаде заявлението до Комисията, която го оценява в срок от 20 работни дни. Оценката на Комисията не засяга решението на държавата членка.
6. Когато след оценката си в съответствие с параграф 5 от настоящия член Комисията потвърди отхвърлянето на заявлението от държавата членка, тя уведомява заявителя за своето заключение чрез писмо. Когато оценката на Комисията се различава от тази на държавата членка, посочената в членове 38 и 39 платформа обсъжда въпросния проект.
7. Когато Комисията или държава членка установи, че стратегически проект за нулеви нетни емисии е претърпял съществени промени или че вече не отговаря на критериите, посочени в член 13, или че признаването му за стратегически проект за нулеви нетни емисии се основава на заявление, съдържащо невярна информация, тя информира засегнатия организатор на проекта. След като изслуша организатора на проекта, държавата членка може да отмени решението, с което даден проект се признава за стратегически проект за нулеви нетни емисии.
8. Проект, който вече не е признат за стратегически проект за нулеви нетни емисии, губи всички права, свързани с този статут съгласно настоящия регламент.
9. Комисията създава и поддържа публично достъпен регистър на стратегическите проекти за нулеви нетни емисии.

Член 15

Приоритетен статут на стратегическите проекти за нулеви нетни емисии

1. Организаторите на проекти и всички засегнати органи гарантират, че за стратегическите проекти за нулеви нетни емисии съответните процеси се придвижват възможно най-бързо в съответствие с правото на Съюза и националното право.

2. Без да се засягат задълженията, предвидени в правото на Съюза, когато даден проект бъде признат за стратегически проект за нулеви нетни емисии, държавите членки предоставят на този стратегически проект за нулеви нетни емисии статут на проект с възможно най-голямо национално значение, когато в националното право съществува такъв статут, и този стратегически проект за нулеви нетни емисии се третира по съответния начин в процесите на издаване на разрешения, включително свързаните с екологичните оценки и когато са налични данни — с териториалното устройство.

3. За стратегическите проекти за нулеви нетни емисии се смята, че допринасят за сигурността на доставките на технологии за нулеви нетни емисии в Съюза и следователно се разглеждат като проекти от обществен интерес. По отношение на въздействията върху околната среда или задълженията, посочени в член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2009/147/ЕО, член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО, и в законодателни актове на Съюза в областта на възстановяването на природата, стратегическите проекти за нулеви нетни емисии в Съюза се смятат за проекти от обществен интерес и може да се смятат за проекти с по-висш обществен интерес, които обслужват общественото здраве и безопасност, ако са изпълнени всички условия, определени в посочените законодателни актове.

4. Всички процедури за уреждане на спорове, иски за производство, жалби и средства за правна защита, свързани със стратегически проекти за нулеви нетни емисии, пред национални съдилища, правораздавателни органи или състави, включително за медиация или арбитраж, когато такива са предвидени в националното право, се третират като спешни, ако и доколкото националното право относно процесите на издаване на разрешения предвижда такива спешни процедури и при условие че се спазват обичайно приложимите права на защита на физическите лица или на местните общности. Организаторите на стратегически проекти за нулеви нетни емисии участват в такива спешни процедури, когато е приложимо.

Член 16

Времетраене на процеса на издаване на разрешения за стратегически проекти за нулеви нетни емисии

1. Продължителността на процеса на издаване на разрешения за стратегически проекти за нулеви нетни емисии не надвишава:
 - а) 9 месеца за изграждане или разширяване на стратегически проекти за нулеви нетни емисии с годишно производство под 1 GW;
 - б) 12 месеца за изграждане или разширяване на стратегически проекти за нулеви нетни емисии с годишно производство от 1 GW или повече;
 - в) 18 месеца за всички необходими разрешения за експлоатация на обект за съхранение в съответствие с Директива 2009/31/ЕО.
2. За стратегически проекти за нулеви нетни емисии, чието годишно производство не се измерва в GW, продължителността на процеса на издаване на разрешения не надвишава 12 месеца.
3. Когато се изисква оценка на въздействието върху околната среда съгласно Директива 2011/92/ЕС, етапът от оценката, посочен в член 1, параграф 2, буква ж), точка i) от посочената директива не се включва във времетраенето на процеса на издаване на разрешения, посочено в параграфи 1 и 2 от настоящия член.

Член 17

Долини за ускорено внедряване на нулеви нетни емисии

1. Държавите членки могат да решат да определят долини за ускорено внедряване на нулеви нетни емисии („долини“) като специфични зони за ускорено внедряване на промишлени дейности с нулеви нетни емисии, по-специално за ускоряване на изпълнението на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително стратегически проекти за нулеви нетни емисии или клъстери от тях, или за изпитване на иновативни технологии за нулеви нетни емисии. Целите на долините са да се създадат клъстери за промишлена дейност с нулеви нетни емисии и допълнително да се рационализират административните процедури.
2. Решението, посочено в параграф 1:
 - а) определя ясен географски и технологичен обхват за долините;
 - б) взема предвид зони, които включват изкуствени и застроени площи, промишлени обекти и изоставени промишлени терени;

- в) подлежи на екологична оценка съгласно Директива 2001/42/ЕО и когато е приложимо — на оценка съгласно член 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО; доколкото е възможно, резултатите от тези оценки улесняват подготовката на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или стратегически проекти за нулеви нетни емисии с оглед постигане на целите на настоящия регламент и избягване на дублирането на оценки; настоящата разпоредба не засяга съответствието на отделните проекти с приложимото право на Съюза в областта на околната среда;
- г) осигурява полезни взаимодействия, когато е възможно, с определянето на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници, установени с Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁴⁾.
3. Решението на държава членка за определяне на долина се придружава от план, в който се очертават конкретни национални мерки за повишаване на нейната привлекателност като място за производствени дейности, включително най-малко следните схеми за икономическо и административно подпомагане с цел:
- а) да се улесни развитието на необходимата инфраструктура в долината;
- б) да се подкрепят частните инвестиции в долината;
- в) да се осъществи подходящата преквалификация и повишаване на квалификацията на местната работна сила;
- г) да се осигури онлайн достъп до информацията за долината в съответствие с член 7.
4. Когато е целесъобразно, от максималните проценти на съфинансиране съгласно регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056 и (ЕС) 2021/1057 могат да се възползват публични инвестиции с цел създаване на долини, оборудването им с подходяща инфраструктура, преобразуване на изоставени промишлени терени и развиване на адекватността на местния резерв от умения.

Член 18

Разрешения в рамките на долините

1. Раздели I и II се прилагат за отделни проекти в долините. За всяка долина се определя единно звено за контакт.
2. С цел да се избегне дублиране на оценките, при издаването на становището, посочено в член 10, параграф 1, компетентният орган взема предвид резултатите от оценките, извършени съгласно член 17, параграф 2, буква в).
3. Единното звено за контакт предоставя на организаторите на проекти образци, в които се посочват специалните разрешения, необходими за проекти в долините. Тези образци включват информация за всички характеристики на проекта и мерките, предвидени за избягване или предотвратяване на значителни неблагоприятни последици за околната среда, за да се гарантира, че на оценка съгласно Директива 2011/92/ЕС подлежат само проекти със значително въздействие върху околната среда, и за да се улесни компетентният орган да определи дали проектът трябва да бъде предмет на оценка съгласно член 4, параграфи 2—6 от посочената директива.
4. За производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в долините се смята, че допринасят за сигурността на доставките на технологии за нулеви нетни емисии в Съюза и следователно се разглеждат като проекти от обществен интерес. По отношение на въздействията върху околната среда или задълженията, посочени в член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2009/147/ЕО, член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО и в законодателни актове на Съюза в областта на възстановяването на природата, производствените проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в долини в Съюза се смятат за проекти от обществен интерес и може да се смятат за проекти с по-висш обществен интерес, които обслужват общественото здраве и безопасност, ако са изпълнени всички условия, определени в посочените законодателни актове.

Член 19

Координация на финансирането

1. Платформата, създадена съгласно член 38, разглежда пречките и финансовите нужди на стратегическите проекти за нулеви нетни емисии в Съюза, консултира относно начините за координиране на финансирането от Съюза и националното финансиране по отношение на тези финансови нужди и събира потенциални най-добри практики, наред с другото, за целите

⁽⁵⁴⁾ Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

на развитието на трансграничните вериги на доставки в Съюза, по-специално въз основа на редовния обмен със съответните промишлени алианси и с групата за промишленост с нулеви нетни емисии, както и въз основа на нейните препоръки.

2. По искане на организатор на стратегически проект за нулеви емисии платформата обсъжда и провежда консултации как може да бъде завършено финансирането на проекта, като взема предвид вече осигуреното финансиране и отчита най-малко следните елементи:

- а) допълнителни частни източници на финансиране;
- б) подкрепа чрез ресурси от Групата на ЕИБ или други международни финансови институции, включително Европейската банка за възстановяване и развитие;
- в) съществуващи инструменти и програми на държавите членки, включително от национални насърчителни банки, институции и агенции за експортно кредитиране;
- г) съответни програми за отпускане на средства и финансиране от Съюза.

3. До 30 септември 2024 г. и на всеки две години след това платформата отправя препоръки към Комисията относно начините за осигуряване на достатъчно финансиране, включително от бюджета на Съюза, за постигане на целите на настоящия регламент.

4. Държавите членки, и когато е приложимо, Комисията, предприемат дейности за ускоряване на частните инвестиции в производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Без да се засягат разпоредбите на членове 107 и 108 от ДФЕС, тези дейности могат да включват предоставянето на консултации и координирането на подкрепата за производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които са изправени пред трудности при достъпа до финансиране.

ГЛАВА III

КАПАЦИТЕТ ЗА НАГНЕТЯВАНЕ НА CO₂

Член 20

Цел на равнището на Съюза за осигуряване на капацитет за нагнетяване на CO₂

1. До 2030 г. трябва да се постигне капацитет за нагнетяване от най-малко 50 млн. тона CO₂ годишно в обекти за съхранение, т.е. обекти за съхранение в геоложки формации, разрешени съгласно Директива 2009/31/ЕО, включително изчерпани нефтени и газови находища и солени водоносни хоризонти, разположени на територията на Съюза, в неговите изключителни икономически зони или в континенталния му шелф по смисъла на Конвенцията на ООН по морско право и които не са комбинирани с повишено извличане на въглеводороди.

2. Всички обекти за съхранение се проектират така, че да се експлоатират в продължение на най-малко пет години, и спазват принципите на справедлив и свободен достъп, предоставен по прозрачен и недискриминационен начин, както е определено в Директива 2009/31/ЕО.

3. До 30 юни 2027 г. и на всеки две години след това Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно постигнатия напредък в постигането на целта на Съюза за годишния капацитет за нагнетяване, включително състоянието на пазара, свързано с капацитета за нагнетяване. Докладите включват преглед на географското разпределение на обектите за съхранение в целия Съюз. В първия доклад се прави оценка дали е нужно да се въведе цел на равнището на Съюза за 2040 г. или по-рано, ако е необходимо.

4. Докладите, посочени в параграф 3, включват оценка на капацитета за съхранение и нагнетяване на CO₂, като се използва по-специално информацията, събрана съгласно член 21, параграф 2 и член 23, параграф 6. Докладите:

- а) предоставят подробен анализ на географското и времевото планиране на обекти за съхранение на CO₂ и на проекти за улавяне на CO₂ за емисиите на CO₂ от промишлени инсталации в рамките на Съюза, като се взема предвид конкретният потенциал използването на CO₂ да допринесе за постоянното съхранение на CO₂;
- б) идентифицират основната инфраструктура, необходима за преноса и съхранението на емисиите на CO₂ от промишлени инсталации в рамките на Съюза;
- в) предоставят подробен анализ на възможните пречки, пречатващи развитието на пазара в областта на УСВ.

5. До 31 декември 2028 г. Комисията може да представи, въз основа на оценката, посочена в параграф 3, законодателно предложение за въвеждане на нова цел на равнището на Съюза по отношение на капацитета за нагнетяване на CO₂ до 2040 г. или по-рано, ако е необходимо. Ако Комисията реши да не направи законодателно предложение за въвеждане на такава цел, тя представя на Европейския парламент и на Съвета мотивите за своето решение.

6. В срок от три месеца след подписването от Съюза на международно споразумение, свързано с настоящата глава, Комисията представя доклад за оценка на последиците на международното споразумение, по-специално по отношение на насърчаването и защитата на стандартите на Съюза в областта на околната среда, целите в областта на климата и потенциалната необходимост от допълнителни политики и мерки на Съюза с оглед на разпоредбите на това международно споразумение. Въз основа на този доклад Комисията, по целесъобразност, представя на Европейския парламент и на Съвета законодателно предложение за изменение на настоящия регламент в съответствие с параграф 1.

7. Комисията публикува насоки, в които се посочват подходящите нива на чистота на CO₂ и на микроелементите в потока от CO₂ във връзка с проектите за съхранение на CO₂, допринасящи за постигането на целта на Съюза относно капацитета за нагнетяване.

Член 21

Прозрачност на данните за капацитета за съхранение на CO₂

1. До 30 декември 2024 г. държавите членки:

- a) предоставят публичен достъп до данни за всички зони на тяхна територия, в които могат да бъдат разрешени обекти за съхранение на CO₂, включително солени водоносни хоризонти, без да се засягат изискванията за защита на поверителната информация;
- b) задължават субектите на тяхна територия, които притежават или са притежавали разрешително, както е определено в член 1, точка 3 от Директива 94/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁵⁾, да направят публично достъпни, без гаранции за надеждност, геоложките данни, свързани с производствените обекти, които са били изведени от експлоатация или извеждането от експлоатация на които е било съобщено на компетентния орган, и ако има такива — икономическите оценки на съответните разходи за осигуряване на възможност за нагнетяване на CO₂, освен ако субектът не е подал заявление за разрешение за проучване в съответствие с Директива 2009/31/ЕО, включително данни за:
 - i) дали обектът е подходящ за устойчиво, безопасно и постоянно нагнетяване и съхранение на CO₂;
 - ii) наличието или необходимостта от инфраструктура за пренос и видове транспорт, подходящи за безопасния пренос на CO₂ до обекта.

За целите на първа алинея, буква а) от настоящия параграф данните включват най-малко информацията, поискана в известията на Комисията относно насоките за държавите членки относно интегрираните национални планове в областта на енергетиката и климата, нотифицирани съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2018/1999, и техните актуализации, представени съгласно член 14 от същия регламент (национални планове в областта на енергетиката и климата).

2. До 30 декември 2024 г. и всяка година след това всяка държава членка представя на Комисията доклад, който се оповестява публично и който, без да се засягат изискванията за защита на поверителната информация, съдържа:

- a) картографиране на проектите за улавяне на CO₂ в процес на изпълнение на нейна територия или в сътрудничество с други държави членки и оценка на съответните нужди от капацитет за нагнетяване и съхранение и пренос на CO₂;
- b) картографиране на проектите за съхранение и пренос на CO₂, които са в процес на изпълнение на нейна територия, включително статуса на разрешение съгласно Директива 2009/31/ЕО, очакваните дати за окончателно инвестиционно решение и въвеждане в експлоатация;
- b) националните мерки за подкрепа, които са или ще бъдат приети с цел ускоряване на проектите, посочени в букви а) и б) от настоящия параграф, както и мерките, свързани с трансграничния пренос на CO₂;

⁽⁵⁵⁾ Директива 94/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно условията за предоставяне и ползване на разрешения за проучване, изследване и производство на въглеводороди (ОВ L 164, 30.6.1994 г., стр. 3).

- г) националната стратегия и целите, които са и ще бъдат определени за улавянето на CO₂ до 2030 г., когато е приложимо;
 - д) двустранното и регионалното сътрудничество, което улеснява трансграничния пренос на CO₂, включително значението му за достъпа на субектите, улавящи CO₂, до безопасни и недискриминационни средства за пренос на CO₂;
 - е) проектите за пренос на CO₂ в процес на изпълнение и оценка на необходимия капацитет на бъдещите проекти за пренос на CO₂, за да се отговори на съответния капацитет за улавяне и съхранение.
3. Ако докладът, посочен в параграф 2, покаже, че на тяхна територия не са в ход проекти за съхранение на CO₂, държавите членки докладват относно плановете за улесняване на декарбонизацията на промишлените сектори. Ако е приложимо, това включва трансграничния пренос на CO₂ до обектите за съхранение, разположени в други държави членки, както и проекти за използване на CO₂.

Член 22

Инфраструктура за пренос на CO₂

1. За да се улесни постигането на целта, заложена в член 20, Съюзът и неговите държави членки, когато е целесъобразно в сътрудничество със съответните дружества, полагат всички разумни усилия за разработване на необходимата инфраструктура за пренос на CO₂, включително трансгранична инфраструктура, като същевременно вземат предвид икономическите и екологичните ползи от близостта на обектите за улавяне и съхранение.
2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да осигурят достъп до мрежите за пренос на CO₂ и до обектите за съхранение с цел съхранение в геоложки формации на произведения и уловен CO₂, доколкото това е икономически осъществимо или когато потенциален клиент желае да плати, в съответствие с член 21 от Директива 2009/31/ЕО.
3. Когато CO₂ се улавя и транспортира в една държава членка и се транспортира и съхранява в други държави членки, държавите членки координират предприятиите от тях мерки съгласно параграф 2. Комисията може да улесни тази координация чрез създаването на регионални групи в областта на УСВ, когато е налице съвместно искане от участващите държави членки.

Член 23

Принос на оторизираните производители на нефт и газ

1. Всеки субект, притежаваш разрешително съгласно определеното в член 1, точка 3 от Директива 94/22/ЕО, е длъжен да допринесе индивидуално за постигането на общата цел на Съюза относно наличния капацитет за нагнетяване на CO₂, определен в член 20 от настоящия регламент. Този индивидуален принос се изчислява пропорционално въз основа на дела на всеки субект в производството на суров нефт и природен газ в Съюза от 1 януари 2020 г. до 31 декември 2023 г. и се състои от капацитет за нагнетяване на CO₂ в обект за съхранение, разрешен в съответствие с Директива 2009/31/ЕО и наличен за пазара до 2030 г. Субектите с производство на суров нефт и природен газ под прага, зададен в съответствие с делегиран акт съгласно параграф 12 от настоящия член, се изключват от това изчисление и не подлежат на плащане на вноски.
2. До 30 септември 2024 г. държавите членки определят и докладват на Комисията субектите, посочени в параграф 1, и техните обеми от производството на суров нефт и природен газ за периода от 1 януари 2020 г. до 31 декември 2023 г.
3. След получаването на докладите, представени съгласно член 21, параграф 2, и след консултация с държавите членки и заинтересованите страни, Комисията определя приноса на субектите, посочени в параграф 1 от настоящия член, за постигането до 2030 г. на целта на Съюза относно капацитета за нагнетяване на CO₂.
4. До 30 юни 2025 г. субектите, посочени в параграф 1, представят на Комисията план, излагащ подробно как възнамеряват да изпълнят своя принос към постигането до 2030 г. на целта на Съюза относно капацитета за нагнетяване на CO₂. Тези плановете:
 - а) потвърждават приноса на субекта, изразен като целеви обем на нов капацитет за съхранение и нагнетяване на CO₂ в обект, въведен в експлоатация до 2030 г.;
 - б) определят средствата и етапите за постигане на целевия обем.

5. За да изпълнят своите целеви обеми за наличен капацитет за нагнетяване, субектите, посочени в параграф 1, могат:
- а) да инвестират във или да разработят проекти за съхранение на CO₂ самостоятелно или в сътрудничество;
 - б) да сключат споразумения с други субекти, посочени в параграф 1;
 - в) да сключат споразумения с трети страни — организатори на проекти за съхранение или инвеститори, за да изпълнят своя принос.
6. До 30 юни 2026 г. и всяка година след това посочените в параграф 1 субекти представят на Комисията доклад, в който подробно описват напредъка си в изпълнението на своя принос. Комисията оповестява тези доклади публично.
7. Чрез дерогация от параграф 1 държава членка може да поиска от Комисията да освободи посочените в същия параграф субекти от индивидуален принос във връзка с производствените дейности, които са извършвали на територията на тази държава членка от 1 януари 2020 г. до 31 декември 2023 г., при условие че:
- а) общият годишен капацитет за нагнетяване на всички обекти за съхранение, експлоатирани от субект, който е получил разрешение за съхранение по смисъла на Директива 2009/31/ЕО и който е взел окончателно инвестиционно решение, намиращ се на територията на въпросната държава членка, надвишава сбора от индивидуалните вноски на субектите, посочени в параграф 1 от настоящия член, във връзка със съответните производствени дейности, както и ако годишният капацитет за нагнетяване, свързан с тези обекти за съхранение, съответства на посочения в разрешението за съхранение и в окончателните инвестиционни решения и допринася за постигането на целта на Съюза за наличния капацитет за нагнетяване на CO₂, посочена в член 20 от настоящия регламент;
 - б) заявлението е подадено преди края на 2027 г.
8. Ако посочените в параграф 7 условия са изпълнени, Комисията приема решение за освобождаване на съответните субекти от техния индивидуален принос във връзка с производствените дейности, които са извършвали на територията на държавата членка, подала искането.
9. Освободените съгласно параграф 8 субекти могат да сключват споразумения в съответствие с параграф 5, букви б) и в) само по отношение на капацитет за нагнетяване, надвишаващ индивидуалния принос, от който са освободени, и сбора на индивидуалните приноси, за които е предоставено освобождаване.
10. Една година след решението за освобождаване и всяка година след това държавата членка представя на Комисията доклад, в който подробно се описва напредъкът на освободените съгласно параграф 8 субекти в изпълнението на техния принос за постигане на целта на Съюза относно наличния капацитет за нагнетяване на CO₂, посочен в член 20. Комисията оповестява тези доклади публично.
11. До 31 декември 2028 г. Комисията, въз основа на докладите, посочени в член 42, параграф 1, буква в) и член 42, параграф 8, оценява връзката между търсенето на капацитет за нагнетяване от проекти за улавяне на CO₂ и основната инфраструктура, нужна за преноса на CO₂, които са в процес на изпълнение или се планира да влязат в експлоатация до 2030 г., и сумата на индивидуалните вноски на субектите, посочени в параграф 1 от настоящия член по отношение на производствените дейности на територията на дадена държава членка. В случай на значителен дисбаланс съответната държава членка може по изключение да поиска от Комисията дерогация по отношение на датата, до която трябва да бъдат изпълнени индивидуалните приноси.
12. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 44 за допълване на настоящия регламент по отношение на:
- а) правилата относно определянето на субектите, които трябва да участват с принос в съответствие с параграф 1, включително прага, под който субектите се освобождават от принос;
 - б) редът и условията, при които договореностите между субектите, посочени в параграф 1, и инвестициите в капацитет за съхранение, притежаван от трети страни, се вземат предвид, за да се изпълни индивидуалният принос съгласно параграф 5, букви б) и в);
 - в) съдържанието на докладите, посочени в параграф 6;

г) подробните условия, при които Комисията може да предостави освобождаване или дерогация на субектите по параграф 7, 8 или 11.

13. Не по-късно от 30 юни 2026 г. държавите членки предвиждат санкции, чрез административни процедури, съдебно производство или и двете, приложими за нарушения на задълженията по параграф 3 от страна на субекти, посочени в параграф 1. Тези санкции са ефективни, съразмерни и възпиращи.

Член 24

Регулаторна рамка за пазара за уловен CO₂

1. До 30 юни 2027 г. Комисията прави оценка на функционирането на пазара за уловен CO₂. Тази оценка се основава на ясна методика, взема предвид годишните доклади, посочени в член 21, параграф 2, и по-специално разглежда дали:

- а) задълженията, посочени в член 23, параграф 1, ефективно насърчават развитието на пазара за съхранение на CO₂ в Съюза;
- б) пазарът осигурява открит, справедлив и недискриминационен достъп и безопасност на мрежата за съхранение и пренос на CO₂;
- в) пазарът осигурява открит, справедлив и недискриминационен достъп за улавяне на CO₂ с цел използване или съхранение;
- г) мрежата за пренос на CO₂ и другата инфраструктура в Съюза подкрепят в достатъчна степен целите във връзка с капацитета за нагнетяване, както и необходимостта от улавяне на CO₂;
- д) функционирането на пазара за CO₂ гарантира достатъчен достъп до капацитет за нагнетяване за емисии на CO₂, които трудно могат да бъдат намалени.

2. Въз основа на оценката, посочена в параграф 1, Комисията може да предложи законодателен акт за регулиране на пазара с цел отстраняване на установени недостатъци, по-специално по отношение на емисии, които трудно могат да бъдат намалени.

ГЛАВА IV

ДОСТЪП ДО ПАЗАРИ

Член 25

Принос към устойчивостта и издръжливостта в процедурите за възлагане на обществени поръчки

1. При процедури за възлагане на обществени поръчки, попадащи в обхвата на директива 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС или 2014/25/ЕС, когато договорите имат като част от своя предмет технологии за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, параграф 1, букви а)–к) от настоящия регламент, или при договори и концесии за строителство, включващи въпросните технологии, възлагащите органи и възложителите прилагат минималните задължителни изисквания за екологична устойчивост, установени в акта за изпълнение, посочен в параграф 5 от настоящия член.

2. Параграф 1 не възпрепятства възлагащите органи и възложителите да използват допълнителни минимални изисквания или критерии за възлагане във връзка с екологичната устойчивост.

3. Независимо от параграф 1, възлагащите органи и възложителите прилагат поне едно от следните условия, изисквания или договорни задължения за договорите и концесиите за строителство, посочени в параграф 1:

- а) специално условие, свързано със съображения, отнасящи се до социалната сфера или заетостта, под формата на клауза за изпълнение на договора по смисъла на член 70 от Директива 2014/24/ЕС, член 87 от Директива 2014/25/ЕС и общите принципи на Директива 2014/23/ЕС;
- б) изискване за доказване на съответствие с приложимите изисквания за киберсигурност, предвидени в Регламента за киберустойчивост, включително, когато е целесъобразно и когато е възможно, чрез съответната европейска схема за сертифициране на киберсигурността;

в) специфично договорно задължение за навременна доставка на компонент на договора, свързан с технологии за нулеви нетни емисии, изброени в член 4, параграф 1, букви а)—к), което може да породи задължение за плащане на определена такса, ако това задължение не бъде изпълнено, и което надхвърля изискванията, предвидени в приложимо национално законодателство, ако такова законодателство съществува.

4. Когато е приложимо, минималните задължителни изисквания, посочени в параграф 1, са по целесъобразност под формата на:

а) технически спецификации или изисквания по смисъла на член 36 от Директива 2014/23/ЕС, член 42 от Директива 2014/24/ЕС и член 60 от Директива 2014/25/ЕС; или

б) условия за изпълнение на договора по смисъла на член 70 от Директива 2014/24/ЕС, член 87 от Директива 2014/25/ЕС и общите принципи на Директива 2014/23/ЕС.

5. До 30 март 2025 г. Комисията приема акт за изпълнение, в който се определят минималните изисквания за екологична устойчивост за процедурите за възлагане на обществена поръчка, посочени в параграф 1.

При приемането на посочения акт за изпълнение Комисията разглежда най-малко следните елементи:

а) пазарното положение на съответните технологии на равнището на Съюза;

б) разпоредбите за екологична устойчивост, предвидени в други законодателни и незаконодателни актове на Съюза, приложими за процедурите за възлагане на обществени поръчки, обхванати от задължението по параграф 1;

в) международните ангажименти на Съюза, включително СДП и други международни споразумения, с които Съюзът е обвързан.

Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

6. Държавите членки не дискриминират, нито подлагат на неоправдано различно третиране доставчици или продукти с нулеви нетни емисии от други държави членки.

7. В съответствие с настоящия параграф приносът на офертата за издръжливостта се взема предвид при процедурите за възлагане на обществени поръчки, попадащи в обхвата на директива 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС или 2014/25/ЕС, ако договорите имат като част от своя предмет технологии за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, параграф 1, букви а)—к) от настоящия регламент, или при договори за строителство и концесии за строителство, посочени в параграф 1, включващи въпросните технологии, както и при договори, възложени въз основа на рамково споразумение, когато прогнозната стойност на тези споразумения е равна на или е по-висока от стойностите, посочени в член 8 от Директива 2014/23/ЕС, член 4 от Директива 2014/24/ЕС и член 15 от Директива 2014/25/ЕС.

Ако към момента на поканата за участие в процедура за възлагане на обществена поръчка, както е посочено в параграф 1 от настоящия член, или при започването на такава процедура Комисията е определила в съответствие с член 29, параграф 2, че делът на конкретна технология за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти с произход от трета държава съставлява повече от 50 % от доставките в Съюза на тази конкретна технология за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти, или ако Комисията е определила в съответствие с член 29, параграф 2, че делът на доставките в рамките на Съюза на конкретна технология за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти с произход от трета държава се е увеличил средно с най-малко 10 процентни пункта за две последователни години и достига най-малко 40 % от доставките в рамките на Съюза, възлагащите органи и възложителите включват следните условия за процедурите за възлагане на обществени поръчки, посочени в параграф 1 от настоящия член:

а) задължение за срока на договора да не се доставят повече от 50 % от стойността на конкретната технология за нулеви нетни емисии, посочена в настоящия параграф, от всяка отделна трета държава, както е определено от Комисията;

б) задължение за срока на договора не повече от 50 % от стойността на основните специфични компоненти на конкретната технология за нулеви нетни емисии, посочена в настоящия параграф, да се доставят или предоставят пряко от спечелилия оферент или от подизпълнител от всяка отделна трета държава, както е определено от Комисията;

в) задължение да се предоставят на възлагащите органи и възложителите при поискване от тяхна страна подходящи доказателства във връзка с буква а) или б) най-късно при приключване на изпълнението на договора;

- г) задължение да се заплаща пропорционална такса в случай на неспазване на условията, посочени в буква а) или б), в размер на най-малко 10 % от стойността на конкретните технологии за нулеви нетни емисии от договора, посочен в настоящия параграф.
8. За договори, попадащи в обхвата на допълнение I към СДП на Съюза, както и на други имащи отношение международни споразумения, с които Съюзът е обвързан, възлагащите органи и възложителите не прилагат изискванията на букви а)—г) от втора алинея на параграф 7, когато конкретната технология за нулеви нетни емисии или нейните основни специфични компоненти са с произход от източници на доставки от държави, които са страни по тези споразумения.
9. Възлагащите органи и възложителите могат по изключение да решат да не прилагат параграфи 1—4, когато:
- а) необходимите технологии за нулеви нетни емисии могат да бъдат доставени от конкретен икономически оператор и не съществува достатъчно добра алтернатива или заместител и отсъствието на конкуренция не се дължи на изкуствено стесняване на параметрите на процедурата за възлагане на обществена поръчка;
 - б) не са подадени подходящи оферти или подходящи заявления за участие в отговор на подобна предишна процедура за възлагане на обществена поръчка, обявена от същия възлагащ орган или възложител през двете години непосредствено преди началото на планираната нова процедура за възлагане на обществена поръчка;
 - в) тяхното прилагане би задължило възлагащия орган или възложителя да придобие оборудване с непропорционални разходи или би довело до техническа несъвместимост при експлоатацията и поддръжката.
10. Въз основа на обективни и прозрачни данни очакваните разлики в разходите от над 20 % могат да се считат от възлагащите органи и възложителите за непропорционални.
11. Когато прилагането на приноса за устойчивост съгласно параграф 7 от настоящия член доведе до ситуация, при която в отговор на процедура за възлагане на обществена поръчка не са подадени подходящи оферти или заявления за участие, възлагащите органи или възложителите могат по изключение:
- а) да решат да използват процедурата на договаряне без предварително обявление съгласно член 32, параграф 2, буква а) от Директива 2014/24/ЕС, член 50, буква а) от Директива 2014/25/ЕС или член 31, параграф 5 от Директива 2014/23/ЕС; или
 - б) да решат да не прилагат параграф 7 от настоящия член за конкретна последваща процедура за възлагане на обществена поръчка, насочена към задоволяване на същите нужди като тези, довели до започването на първоначалната процедура, посочена в настоящия параграф.
12. Настоящият член не засяга:
- а) възможността за използване на допълнителни неценови критерии;
 - б) възможността за изключване на необичайно ниски оферти съгласно член 69 от Директива 2014/24/ЕС и член 84 от Директива 2014/25/ЕС.
 - в) членове 107 и 108 от ДФЕС в случай на неконкурентни процедури за възлагане на обществени поръчки.

Член 26

Търгове за внедряване на решения за възобновяеми енергийни източници

1. За технологиите, изброени в член 4, параграф 1, букви а)—й), които са технологии за енергия от възобновяеми източници, при разработването на търгове за внедряване на енергия от възобновяеми източници държавите членки включват:
- а) критерии за предварително класиране, свързани със:
 - i) отговорното бизнес поведение;
 - ii) киберсигурността и сигурността на данните; и
 - iii) способността за цялостно и навременно изпълнение на проекта;

- б) критерии за предварително класиране или критерии за възлагане, за да се оцени приносът на търга за устойчивостта и издръжливостта, както е посочено в параграф 2.

Настоящият параграф не засяга член 4 от Директива (ЕС) 2018/2001 и членове 107 и 108 от ДФЕС, както и международните задължения на Съюза.

2. Приносът на търговете за устойчивостта и издръжливостта се основава на критериите, определени в настоящия параграф. Тези критерии са обективни, прозрачни и недискриминационни.

Търговете допринасят за издръжливостта, като се взема предвид делът на технологията за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти, които са с произход от трета държава и които представляват повече от 50 % от доставките на тази конкретна технология за нулеви нетни емисии или на нейни основни специфични компоненти в рамките на Съюза.

За целите на втора алинея от настоящия параграф държавата на произход се определя в съответствие с Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁶⁾.

Търговете също допринасят за поне едно от следните:

- а) екологична устойчивост, надхвърляща минималните изисквания на приложимото право;
- б) иновациите чрез предоставяне на изцяло нови решения или подобряване на сравними най-съвременни решения;
- в) интеграцията на енергийната система.

Настоящият параграф не пречи държавите членки да използват допълнителни неценови критерии извън изброените в настоящия параграф.

3. До 30 март 2025 г. Комисията приема акт за изпълнение, в който допълнително се уточняват критериите за предварителното класиране и за възлагането, посочени в параграф 1.

Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

4. Държавите членки определят за всеки от критериите за оценка на приноса на търга към устойчивостта и издръжливостта, когато се прилагат като критерии за възлагане, минимална тежест от 5 % и комбинирана тежест между 15 % и 30 % от критериите за възлагане. Това не засяга възможността да се придаде по-голяма тежест на критериите, посочени в параграф 2, четвърта алинея, в съответствие с всяко ограничение за неценовите критерии, определени съгласно правилата за държавната помощ.

5. Държавите членки не са задължени да прилагат съображенията, свързани с критериите за предварително класиране и за възлагане, определени в параграф 1, ако тяхното прилагане би довело до непропорционални разходи. Въз основа на обективни и проверими данни прогнозните разлики в разходите от над 15 % на търг могат да се считат от държавите членки за непропорционални.

6. Когато е целесъобразно, държавите членки вземат мерки за максимално увеличаване на степента на изпълнение на проектите чрез подходящи стимули, например чрез прилагане на индексация на цените. Държавите членки могат да оценяват въздействието на отрицателното наддаване върху скоростта и мащаба на внедряването.

7. Параграфи 1—4 се прилагат за най-малко 30 % от годишния тържен обем на държава членка или за най-малко 6 гигавата годишно на държава членка.

8. До 31 декември 2027 г. и на всеки две години след това Комисията извършва всеобхватна оценка на прилагането на критериите за издръжливост и устойчивост за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници и тяхното въздействие върху ускореното внедряване на технологии за енергия от възобновяеми източници. Комисията оценява по-специално въздействието на критериите за издръжливост и устойчивост върху:

- а) развитието на годишното производство в Съюза на технологии за енергия от възобновяеми източници;

⁽⁵⁶⁾ Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1).

- б) внедряването на енергия от възобновяеми източници, включително тяхното финансово въздействие и въздействието върху скоростта на внедряване, като същевременно се вземат предвид осъществимостта, включително административната тежест, и яснотата на системата за разработчиците на проекти и националната администрация, въз основа на наличните данни.

Като част от тази оценка Комисията се консултира с експерти от държавите членки в областта на търговете.

9. Ако оценката, посочена в параграф 8, е положителна, по-специално ако прилагането на критериите за издръжливост и устойчивост не е възпрепятствало значително внедряването на енергия от възобновяеми източници, Комисията, ако е целесъобразно, представя предложение за изменение на параграф 7, за да се определят дяловете на годишния тържен обем по държави членки или абсолютният обем, за които се прилагат параграфи 1—5, по-специално с оглед на увеличаването на тези обеми и адаптирането на прага на прогнозните разлики в разходите, посочени в параграф 5.

10. За целите на изчисляването на годишните тържни обеми по държави членки, могат да бъдат изключени търговете за инсталации с максимален размер на проекта от 10 MW. При търгове за конкретна технология, за които се прилагат параграфи 1—5 и за които впоследствие са подадени недостатъчно оферти, дялът от тържния обем, за който не е имало оферти, може да бъде изключен от прилагането на параграфи 1—5.

11. За да се улесни прилагането за всички държави членки, по-специално за тези с малък тържен обем, държавите членки, които не са стартирали повече от два търга годишно през предходните две години, могат да изчисляват дела на търговете, за които се прилагат параграфи 1—5, за този двугодишен период.

Член 27

Обществени поръчки за технологии в предпазарен стадий и обществени поръчки за иновативни решения

1. Държавите членки се стремят да използват, когато е подходящо, обществени поръчки за технологии в предпазарен стадий и обществени поръчки за иновативни решения, за да стимулират иновациите в технологии за нулеви нетни емисии и създаването на нови производствени мощности за технологии за нулеви нетни емисии в Съюза. Обществените поръчки за технологии в предпазарен стадий и обществените поръчки за иновативни решения могат да бъдат допълнени с финансиране на равнището на Съюза в рамките на съществуващите програми на Съюза за съвместни обществени поръчки за технологии в предпазарен стадий или обществени поръчки за иновативни решения в държавите членки.

2. Платформата изготвя препоръки относно проектирането на обществени поръчки за технологии в предпазарен стадий и обществени поръчки за иновативни решения.

Член 28

Други форми на публична интервенция

1. Без да се засягат членове 107 и 108 от ДФЕС и член 4 от Директива (ЕС) 2018/2001 и в съответствие с международните ангажименти на Съюза, когато решават да създадат нови или да актуализират съществуващи схеми в полза на домакинствата, дружествата или потребителите, които стимулират закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, държавите членки, регионалните или местните органи, публичноправните субекти или сдруженията, създадени от един или повече такива органи, или един или повече такива публичноправни субекти, разработват тези схеми по такъв начин, че да насърчават закупуването от бенефициерите на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с висок принос към устойчивостта и издръжливостта, както е посочено в параграф 4 от настоящия член, чрез предоставяне на допълнителна пропорционална финансова компенсация или чрез обвързване на допустимостта на схемата с критериите, определени в параграф 4 от настоящия член, като същевременно се взема предвид достъпността на схемите за гражданите, живеещи в енергийна бедност.

2. Допълнителната финансова компенсация, отпусната от органите в съответствие с параграф 1 от настоящия член, поради прилагането на критериите, посочени в параграф 4, първа алинея, уводна част и букви б) и в) от настоящия член, не надвишава 5 % от цената на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя, с изключение на схемите, насочени към гражданите, живеещи в енергийна бедност, както е определена в член 2, точка 1 от Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁷⁾, за които ограничението е 15 %.

⁽⁵⁷⁾ Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1).

3. При разработването и прилагането на схема съгласно параграф 1 органът оценява приноса към издръжливостта и устойчивостта на наличните крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии на пазара въз основа на открит, недискриминационен и прозрачен процес. Всеки краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии има право да кандидатства за присъединяване към схемата по всяко време. Органът определя минимална оценка за крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които отговарят на условията за получаване на допълнителна финансова компенсация по схемата за подпомагане.

4. Приносът към устойчивостта и издръжливостта на други форми на публична интервенция се основава на техния принос за издръжливостта, като се взема предвид делът на технологията за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти, които са с произход от трета държава и които представляват повече от 50 % от доставките на тази конкретна технология за нулеви нетни емисии в рамките на Съюза, и поне едно от следните:

- а) екологична устойчивост, надхвърляща минималните изисквания на приложимото право;
- б) принос към иновациите чрез предоставяне на изцяло нови решения или подобряване на сравними най-съвременни решения;
- в) принос към интеграцията на енергийната система.

Посочените в първа алинея критерии са обективни, прозрачни и недискриминационни.

Това не е пречка държавите членки да използват допълнителни неценови критерии извън посочените в първа алинея.

За целите на приноса за издръжливостта, посочен в първа алинея, уводната част от настоящия параграф, държавата на произход се определя в съответствие с Регламент (ЕС) № 952/2013.

5. Държавите членки публикуват само на един уебсайт със свободен достъп цялата информация, свързана със схемите съгласно параграф 1, за всеки съответен краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии.

Член 29

Координация на инициативите за достъп до пазарите

1. Когато е уместно, Комисията предоставя насоки относно прилагането на критериите за оценка на приноса към издръжливостта и устойчивостта на продуктите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, обхванати от формите на публична интервенция по членове 25, 26 и 28.

2. За целите на оценката на приноса към издръжливостта Комисията приема акт за изпълнение, в който се предоставя списък на всеки от крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

Въз основа на акта за изпълнение, посочен в първа алинея, Комисията предоставя актуализирана информация относно дяловете на доставките в Съюза с произход от различни трети държави през последната година, за която има налични данни, за всяка от технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти. Държавата на произход се определя в съответствие с Регламент (ЕС) № 952/2013.

3. В платформата се обсъждат мерките, които предприемат държавите членки за прилагане на членове 25—28, и се обменят най-добри практики, наред с другото, по отношение на практическото използване на критериите, определящи приноса към устойчивостта и издръжливостта в процедурите за обществени поръчки, или на схемите за стимулиране закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии.

ГЛАВА V

ПОВИШАВАНЕ НА УМЕНИЯТА С ЦЕЛ СЪЗДАВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНИ РАБОТНИ МЕСТА

Член 30

Европейски академии за промишленост с нулеви нетни емисии

1. Въз основа на оценка на Комисията, в която се използват съществуващите данни и доклади, относно недостига на умения в отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии от ключово значение за промишлената трансформация и декарбонизацията и при пълно зачитане на компетентността на държавите членки в областта на образованието и обучението, Комисията подкрепя, включително чрез предоставяне на първоначално финансиране, стартирането на европейски академии за промишленост с нулеви нетни емисии („академиите“) като организации или консорциуми или проекти на съответните заинтересовани страни, които имат следните цели:

- a) разработването, за използване на доброволна основа от държавите членки и доставчиците на образование и обучение на тяхна територия, на учебни програми, съдържание и учебни и тренировъчни материали за обучение и образование, като например в областта на разработването, производството, инсталирането, въвеждането в експлоатация, експлоатацията, поддръжката, ремонтването, екопроектирането, повторната употреба и рециклирането на продукти на технологии за нулеви нетни емисии, а също и в областта на суровините, както и на съответните аспекти на здравословните и безопасни условия на труд и трансверсалните компетентности; това отразява оценката на недостига на умения и подкрепя капацитета на публичните органи, по-специално на онези от тях, компетентни да издават разрешенията и лицензите, посочени в глава II, и на капацитета на възлагашите органи и възложителите, посочени в глава IV от настоящия регламент;
- б) насърчаването на доброволното използване на учебните програми, съдържанието и материалите от доставчиците на образование и обучение в държавите членки;
- в) предлагането на подкрепа на доставчиците на образование и обучение, които използват учебните програми, съдържанието и материалите, изготвени от академиите с цел поддръжане на качеството на предлаганото обучение и разработване на механизми за гарантиране на качеството на предлаганото обучение;
- г) разработването на удостоверения, включително, ако е целесъобразно, на микроудостоверения за доброволно използване от държавите членки и доставчиците на образование и обучение на тяхна територия, за да се улесни установяването на умения и когато е подходящо, признаването на квалификации, да се подобри възможността за прехвърляне между работни места и промишлени отрасли, да се улесни трансграничната мобилност на работната сила, да се насърчи насочването към съответните качествени работни места чрез инструменти като Европейската мрежа на службите по заетостта (EURES) и EURAXESS и да се гарантира видимостта на факта, че дадена програма за обучение или учебно съдържание са разработени от академия.

2. Академиите включват имащи отношение участници, като например промишлеността в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, доставчиците на образование и обучение и социалните партньори от редица държави членки. Академиите разработват планове за действие, в които се определят, наред с другото, ключови етапи, цели, включително по отношение на броя на учащите, които трябва да се основават на оценката на недостига на умения, както и финансов план, насочен към постигане на финансова устойчивост. В тези планове за действие се обръща специално внимание на регионите в процес на промишлена трансформация или с високо равнище на безработица, според случая.

3. Академиите създават балансирано от гледна точка на пола съдържание, допринасят за борбата със свързаните с пола стереотипи и насърчават равния достъп до учебно съдържание за всички, като обръщат специално внимание на необходимостта от заддействие на повече жени и млади хора, по-специално на незаетите с работа, учене или обучение (NEET), възрастните хора, работниците в професии, които са застрашени от изчезване или чието съдържание и задачи са силно променени от новите технологии, хората, работещи в региони в преход и на хората с увреждания. Академиите насърчават многообразието и приобщаването на хора с увреждания, мигранти и лица в уязвимо положение.

4. Без да се засягат съответните правомощия на бюджетния орган, по целесъобразност на равнището на Съюза се предоставят финансови средства в подкрепа на стартирането на академиите с първоначално финансиране, както е посочено в параграф 1. Освен това държавите членки се насърчават да използват съответните фондове на Съюза, като например ЕСФ+, за да подкрепят внедряването на учебното съдържание, разработено от академиите.

Член 31

Регулирани професии в отраслите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и признаване на професионалните квалификации

1. В срок от девет месеца след завършването на учебното съдържание и материалите, разработени от дадена академия, и на всеки две години след това държавите членки се стремят да установят дали програмите за обучение, разработени от тази академия, са равностойни на тези за специфичните квалификации, които изисква приемащата държава членка за достъп до регулирани дейности в рамките на професия от особен интерес за промишлеността в областта на технологиите за нулеви нетни емисии във въпросната държава членка. Държавите членки гарантират, че резултатите от оценките са публични и лесно достъпни онлайн. В случай че учебните програми не се считат за равностойни на квалификациите, изисквани от приемащата държава членка за достъп до регулирани дейности, или когато държава членка не се е опитала да установи еквивалентност, тази държава членка информира платформата, като предоставя съответната информация относно:

- a) основанията за незавършване на процедурата по установяване; или
- b) разликите между учебните програми, разработени от академиите, и специфичните квалификации, изисквани от приемащата държава членка, и начините за постигане на еквивалентност.

2. Ако дадена държава членка заключи, че учебните програми, разработени от академия, са равностойни на тези за специфичните квалификации, които изисква приемащата държава членка за достъп до регулирани дейности, тя улеснява признаването на удостоверенията, издадени от доставчиците на образование и обучение въз основа на учебните програми, разработени от академията, съгласно дял III, глава I от Директива 2005/36/ЕО, когато притежателят на такова удостоверение иска достъп до регулирана професия по смисъла на член 3, параграф 1, буква а) от Директива 2005/36/ЕО, и това е от особено значение за промишлеността в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като третира удостоверението като достатъчно доказателство за професионална квалификация, в съответствие с член 11 от Директива 2005/36/ЕО.

3. Когато достъпът до професия, която е от особена важност за промишлеността в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, е регламентиран по смисъла на член 3, параграф 1, буква а) от Директива 2005/36/ЕО, държавите членки полагат усилия за разработване на общ набор от минимални знания, умения и компетентности, необходими за упражняването на тази специфична професия, с цел създаване на обща рамка за обучение, както е посочено в член 49а, параграф 1 от Директива 2005/36/ЕО, за да се даде възможност за автоматично признаване на квалификациите. Платформата може също да представя предложения за общи рамки за обучение, както е посочено в член 49а, параграф 3 от Директива 2005/36/ЕО.

Член 32

Платформата Net-Zero Europe и умения в областта на технологиите за нулеви нетни емисии

Платформата подкрепя и допълва действията на държавите членки за внедряване на умения в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като същевременно зачита тяхната компетентност, като консултира и подпомага Комисията и държавите членки, включително компетентните органи, и възлагащите органи и възложителите, посочени в глави II и IV, посредством следното:

- a) оценяване, постоянен мониторинг и прогнозиране на търсенето и предлагането на работна ръка с необходимите умения в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, както и на наличието и използването на съответните възможности за образование и обучение, с цел предоставяне на информация, допринасяща за дейностите на академиите, когато е целесъобразно;
- b) наблюдение на дейността на академиите въз основа на данните и информацията за броя на хората, които са се възползвали от учебните програми, разработени от академиите, включително дезагрегирани данни по промишлени сектори, пол, възраст и нива на образование и квалификация, насърчаване на полезните взаимодействия с други инициативи и проекти в областта на уменията на равнището на Съюза и на национално равнище и укрепване и разширяване на добрите практики, наред с другото, за привличане на разнообразна работна сила и осигуряване на цялостен надзор;
- v) анализ на първопричините за недостига на работна ръка и умения въз основа на съществуващите познания и данни, включително тези, свързани с качеството на предложението за работа, като по този начин се оценява дали са необходими допълнителни мерки за привличане на повече работници от всички нива на квалификация в определени промишлени отрасли;
- г) подпомагане на мобилизирането на заинтересованите страни, включително промишлеността, предприятията, в т.ч. МСП, социалните партньори и доставчиците на образование и обучение, като например университети, за насърчаване и в съответствие с националните практики за евентуалното им участие във въвеждането на учебни програми, разработени от академиите;

- д) подпомагане на въвеждането на учебните удостоверения, разработени от академиите, в държавите членки за насърчаване идентифицирането на уменията и където е приложимо, признаването на квалификации, както и съчетаването на уменията с работните места, наред с другото, чрез отстояване на валидността и приемането на удостоверенията на целия пазар на труда в Съюза;
- е) наблюдение на въвеждането и признаването на учебните удостоверения и принос за предоставянето на решения, в случай че бъдат установени проблеми с непризнаването им;
- ж) подпомагане по целесъобразност на разработването на европейски професионални профили за доброволно използване от държавите членки, състоящи се от общ набор от знания, умения и компетентности за ключови професии в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като се основава, наред с другото, на програмите за обучение, разработени от академиите, и когато е целесъобразно, използва терминологията, предоставена от Европейската класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите (ESCO), за повече прозрачност и мобилност между работните места и през границите на вътрешния пазар;
- з) насърчаване на перспективите за професионално развитие и качествените условия на труд, включително адекватно заплащане на работните места в промишлените отрасли в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, интеграцията на пазара на труда в промишлените отрасли в областта на технологиите за нулеви нетни емисии на повече жени и млади хора, по-специално на незаетите с работа, учене или обучение (NEET), възрастните хора, работниците в професии, които са застрашени от изчезване или чието съдържание и задачи са силно променени от новите технологии, хората, работещи в региони в преход и на хората с увреждания и привличане на квалифицирани работници от трети държави чрез инструменти като „синята карта“ на ЕС и в съответствие с националните компетентности, право и практики, като по този начин се постига по-голямо разнообразие на работната ръка;
- и) насърчаване и подкрепа на трудовата мобилност в целия Съюз и насърчаване на публикуването от EURES на свободни длъжности, свързани с технологиите за нулеви нетни емисии, в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/589 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁸⁾;
- й) създаване на благоприятни условия за по-тясна координация и обмен на най-добри практики и ноу-хау между държавите членки и в рамките на частния сектор с цел осигуряване на повече квалифицирани кадри в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително чрез принос за политиките на Съюза и държавите членки за привличане на нови таланти от трети държави и от всички образователни нива, в съответствие с националните компетентности, право и практики и в координация с вече съществуващите структури за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението;
- к) търсене на полезни взаимодействия със съществуващите програми за обучение или образование с цел, наред с другото, учебните програми на академиите да отговарят на нуждите на промишлеността на Съюза.

ГЛАВА VI ИНОВАЦИИ

Член 33

Регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии

1. До 30 март 2025 г. при създаването на регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии държавите членки създават или определят едно или повече звена за контакт. За всяко искане за създаване на регулаторна лаборатория за нулеви нетни емисии съгласно настоящия член отговаря само едно звено за контакт.
2. Държавите членки, когато е целесъобразно, заедно с местни и регионални органи и други държави членки, могат по своя собствена инициатива да създават регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии. Държавите членки създават регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии в тясно сътрудничество с промишлеността и научноизследователските институти и когато това е от значение, със социалните партньори и с гражданското общество, в съответствие с параграф 1 по искане на всяко дружество, организация или консорциум, разработващи иновативни технологии за нулеви нетни емисии, които отговарят на критериите за допустимост и подбор, посочени в параграф 3, втора алинея, буква а), и които са били избрани от компетентните органи след процедурата за подбор, посочена в параграф 3, втора алинея, буква б).

⁽⁵⁸⁾ Регламент (ЕС) 2016/589 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2016 г. относно европейска мрежа на услугите по заетостта (EURES), достъп на работниците до услуги за мобилност и по-нататъшно интегриране на пазарите на труда и за изменение на регламенти (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 107, 22.4.2016 г., стр. 1).

3. Правилата и условията за създаването и функционирането на регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии съгласно параграф 2 се приемат чрез актове за изпълнение. Тези правила и условия подкрепят гъвкавостта на компетентните органи по отношение на приоритизирането и одобряването на заявленията за регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии. Те насърчват иновациите и регулаторния опит и отчитат в частност специфичните обстоятелства и способностите на участващите МСП и стартиращи предприятия.

Актовете за изпълнение включват общи основни принципи по следните въпроси:

- a) критериите за допустимост и процедурата за подбор за участие в регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии;
- б) процедурата за кандидатстване, участие, мониторинг, излизане от и прекратяване на регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии;
- в) реда и условията, приложими към участниците.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

4. Участието в регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии не засяга надзорните и корективните правомощия на органите, които упражняват надзор върху регулаторната лаборатория за нулеви нетни емисии. Изпитването, разработването и валидирането на иновативни технологии за нулеви нетни емисии или други иновативни технологии се извършва под надзора и с подкрепата на компетентните органи. Компетентните органи упражняват надзорните си правомощия по гъвкав начин в рамките на приложимото право, като адаптират съществуващите регулаторни практики и използват дискреционните си правомощия при изпълнението и прилагането на правните разпоредби към конкретен проект на регулаторна лаборатория за нулеви нетни емисии с цел премахване на пречките, облекчаване на регулаторната тежест, намаляване на регулаторната несигурност и подпомагане на иновациите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или други иновативни технологии.

5. За постигането на целта на настоящия член, компетентните органи разглеждат възможността за предоставяне на дерогации или изключения в националното право, доколкото това е позволено от съответното право на Съюза. Компетентните органи гарантират, че планът за регулаторна лаборатория за нулеви нетни емисии спазва изискванията на правото на Съюза и основните цели и съществени изисквания на националното право. Компетентните органи гарантират, че всеки значителен риск за здравето, безопасността или околната среда, установен по време на разработването и изпитването на иновативни технологии за нулеви нетни емисии или други иновативни технологии, се съобщава публично и води до незабавно спиране на процеса на разработване и изпитване до намаляване на този риск. Когато компетентните органи считат, че предложеният проект поражда изключителни рискове за здравето и безопасността на работниците, населението или околната среда, по-специално защото е свързан с изпитване, разработване или валидиране на особено отровни вещества, те одобряват плана за регулаторна лаборатория за нулеви нетни емисии, само след като се уверят, че са въведени адекватни предпазни мерки, съизмерими с установения изключителен риск.

6. Участниците в регулаторната лаборатория за нулеви нетни емисии продължават да носят отговорност съгласно приложимото право на Съюза и на държавите членки за всяка материална вреда, причинена на трети лица в резултат на изпитването, провеждано в рамките на регулаторната лаборатория за нулеви нетни емисии.

7. Срокът на регулаторната лаборатория за нулеви нетни емисии може да бъде удължен по същата процедура със съгласието на националния компетентен орган.

8. Регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии се проектират и реализират по начин, който позволява, когато това е целесъобразно, да се улесни трансграничното сътрудничество между националните компетентни органи. Държавите членки, които са създали регулаторни лаборатории за нулеви нетни емисии, координират дейностите си и си сътрудничат в рамките на платформата с цел обмен на важна информация с други държави членки. Платформата може да покани дружества, които са участвали в регулаторна лаборатория за нулеви нетни емисии, да споделят своя опит в процеса. Въз основа на информацията, предоставена от държавите членки, и обсъжданията в рамките на платформата, Комисията докладва редовно за резултатите от регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии, включително добрите практики, извлечените поуки и препоръките за тяхното създаване, и когато е приложимо, за прилагането на настоящия регламент и на друго законодателство на Съюза в рамките на регулаторната лаборатория за нулеви нетни емисии по начин, който е адаптиран за целите на лабораторията.

Член 34

Мерки за МСП и за стартиращите предприятия

1. Държавите членки:

- a) предоставят на МСП и на стартиращите предприятия приоритетен достъп до регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии, доколкото те отговарят на условията за допустимост, посочени в член 33;

- б) организират дейности за повишаване на осведомеността относно участието на МСП и стартиращите предприятия в регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии;
- в) когато е целесъобразно, създават специален канал за комуникация с МСП и стартиращите предприятия, чрез който да се предоставят насоки и да се отговаря на запитвания относно прилагането на член 33.
2. Държавите членки отчитат специфичните интереси и нужди на МСП и стартиращите предприятия и осигуряват подходяща административна подкрепа за участието им в регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии. Без да се засяга прилагането на членове 107 и 108 от ДФЕС, държавите членки следва да информират МСП и стартиращите предприятия за наличната финансова подкрепа за техните дейности в регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии.

Член 35

Създаване на ръководна група по Стратегическия план за енергийните технологии

1. Създава се ръководна група по Стратегическия план за енергийните технологии (ръководна група по плана SET).
2. Ръководната група по плана SET изпълнява задачите, посочени в настоящия регламент.

Член 36

Задачи на ръководната група по плана SET

1. Ръководната група по плана SET предоставя насоки и указания за Стратегическия план за енергийните технологии.
2. Комисията и държавите членки работят и се координират в рамките на ръководната група по плана SET, за да подпомогнат разработването на чисти, ефективни и конкурентоспособни от гледна точка на разходите енергийни технологии чрез координация и сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите в областта на чистата енергия, както и когато е уместно, с трети държави по покана.
3. Ръководната група по плана SET консултира и подпомага Комисията при организирането на инициативи, свързани със задачите, посочени в параграфи 1 и 2.

Член 37

Структура и функциониране на ръководната група по плана SET

1. Ръководната група по плана SET се състои от държавите членки и Комисията. Тя се председателства от един или повече представители на Комисията.
2. Всяка държава членка назначава представител на високо равнище в ръководната група по плана SET. Когато е целесъобразно в зависимост от функцията и експертния опит, дадена държава членка може да има повече от един представител във връзка с различни задачи, свързани с работата на ръководната група по плана SET. Всеки представител, назначен в ръководната група по плана SET, има заместник.
3. По предложение на Комисията ръководната група по плана SET приема своя процедурен правилник с обикновено мнозинство на членовете си.
4. Ръководната група по плана SET провежда редовни заседания, за да гарантира ефективното изпълнение на своите задачи. При необходимост ръководната група по плана SET заседава въз основа на мотивирано искане на Комисията или на обикновено мнозинство от своите членове.
5. Комисията подпомага ръководната група по плана SET чрез изпълнителен секретариат, който осигурява техническа и логистична подкрепа.
6. Ръководната група по плана SET може да създава постоянни или временни работни групи и групи, занимаващи се със специфични въпроси и задачи.

ГЛАВА VII
УПРАВЛЕНИЕ

Член 38

Създаване и задачи на платформата Net-Zero Europe

1. Създава се платформата „Net-Zero Europe“ („платформата“).
2. Платформата изпълнява задачите, посочени в настоящия регламент.
3. Платформата може да предоставя консултации и да подпомага Комисията и държавите членки в действията им за постигане на целите, посочени в глава I от настоящия регламент, като същевременно се избягва непропорционалната административна тежест за държавите членки, когато това е осъществимо, и като се отчитат националните планове на държавите членки в областта на енергетиката и климата.
4. Членовете на платформата координират действията си относно промишлените партньорства за нулеви нетни емисии в рамките на платформата, за да подпомогнат насърчаването на възприемането на технологии за нулеви нетни емисии в световен мащаб, да си сътрудничат при разработването на иновативни технологии за нулеви нетни емисии и да подкрепят ролята на промишлените способности на Съюза в проправянето на пътя за глобалния преход към чиста енергия в съответствие с общата цел на настоящия регламент, посочена в член 1. Платформата може периодично да обсъжда, наред с другото:
 - a) как да се подобри и насърчи сътрудничеството, споделянето на ноу-хау и технологии по веригата за създаване на стойност при технологиите за нулеви нетни емисии между Съюза и трети държави;
 - b) устойчивостта, включително чрез повишена конкурентоспособност на европейските промишлени отрасли, попадащи в обхвата на настоящия регламент, по отношение на световните вериги за създаване на стойност и препоръчаните действия за подобряване;
 - b) когато е целесъобразно, подобряването на съгласуваността между настоящия регламент и други инициативи на Съюза, които биха могли да допринесат за постигането на целите на настоящия регламент, и дали да се отправят препоръки във връзка с това;
 - г) напредъка по веригите за създаване на стойност в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, текущите технологични и промишлени промени и потенциалните бъдещи нововъзникващи стратегически вериги за създаване на стойност с оглед на целите на настоящия регламент;
 - д) най-добрите практики по отношение на прилагането на глава II, раздел II, както и на членове 15 и 16, и ускоряване на сроковете за издаване на разрешения;
 - е) как да се преодолеят нетарифните пречки пред търговията, например чрез взаимно признаване на оценката на съответствието или чрез ангажименти за избягване на експортни ограничения;
 - ж) кои трети държави биха могли да бъдат приоритетни за сключване на промишлени партньорства за нулеви нетни емисии, като се отчита:
 - i) потенциалният принос към сигурността на доставките предвид техните производствени мощности за технологии за нулеви нетни емисии;
 - ii) наличието на действащи споразумения за сътрудничество между дадена трета държава и Съюза;
 - iii) дали в регулаторната рамка на дадена трета държава и при нейното прилагане се гарантират наблюдението, предотвратяването и свеждането до минимум на въздействията върху околната среда, използването на социално отговорни практики, включително зачитане на правата на човека и основните трудови права и пълноценно и справедливо ангажиране с местните общности, използването на прозрачни стопански практики и предотвратяването на неблагоприятни въздействия върху правилното функциониране на публичната администрация и върховенството на закона;
 - iv) капацитетът за нагнетяване и съхраняване на CO₂ на тяхна територия;
 - з) как да се стимулира производството на технологии за нулеви нетни емисии в Съюза, като се обърне внимание на финансирането, регулаторната рамка и гаранциите за инвестициите и местоположението.

и) оценката на прилагането на търговски мерки в промишлените отрасли с нулеви нетни емисии.

Настоящият параграф не засяга прерогативите на Съвета в съответствие с Договорите по отношение на необвързващите международни инструменти.

5. Държавите членки могат да подкрепят Комисията при изпълнението на мерките за сътрудничество, предвидени в промишленото партньорство за нулеви нетни емисии.

6. Като взема предвид доклада на Комисията от 24 октомври 2023 г., озаглавен „Напредък по отношение на конкурентоспособността на технологиите за чиста енергия“ и годишното проучване на Комисията относно тежестта, Комисията докладва на платформата относно развитието на регулаторната тежест за промишлените отрасли с нулеви нетни емисии в Съюза.

7. Платформата редовно се координира с Форума на високо равнище по въпросите на стандартизацията, за да обсъжда използването на стандартизацията в подкрепа на разработването на технологиите за нулеви нетни емисии в Съюза.

Член 39

Структура и функциониране на платформата

1. Платформата се състои от представители на държавите членки и на Комисията. Тя се председателства от представител на Комисията.

2. Всяка държава членка назначава представител на високо равнище в платформата. Когато е целесъобразно в зависимост от функцията и експертния опит, дадена държава членка може да назначи повече от един представител във връзка с различни задачи на платформата. Всеки представител, назначен в платформата, има заместник. Само държавите членки имат право на глас. Всяка държава членка има само един глас, независимо от броя на представителите.

3. По предложение на Комисията платформата приема своя процедурен правилник с обикновено мнозинство от членовете си.

4. Платформата провежда редовни заседания, за да гарантира ефективното изпълнение на задачите си, предвидени в настоящия регламент. При необходимост платформата провежда извънредни заседания въз основа на мотивирано искане на Комисията или на държава членка.

5. Комисията подпомага платформата чрез изпълнителен секретариат, който осигурява техническа и логистична подкрепа.

6. Платформата може да създава постоянни или временни подгрупи, занимаващи се със специфични въпроси и задачи, свързани с настоящия регламент.

Платформата създава поне една подгрупа, която да гарантира правилното функциониране на академите съгласно глава V.

7. Платформата кани представители на Европейския парламент да присъстват като наблюдатели на нейните заседания, включително на заседанията на постоянните или временните подгрупи, посочени в параграф 6. Европейският парламент получава цялата документация и информация, свързани с работата на платформата, едновременно с членовете на платформата.

8. Платформата създава група в областта на промишлеността с нулеви нетни емисии. Тази група, по своя собствена инициатива или по искане на платформата, предоставя препоръки на платформата с цел да допринесе за постигането на целите на настоящия регламент.

9. Когато е целесъобразно, платформата или Комисията могат да канят експерти, представляващи промишлеността, гражданското общество, академичните среди, профсъюзите и други трети лица да участват в заседанията на платформата и на подгрупите или да представят писмени становища. Тези експерти не участват в процеса на вземане на решения.

10. Платформата предприема необходимите мерки, за да гарантира безопасното боравене и обработване на поверителна и търговска информация с чувствителен характер.

11. Платформата полага всички необходими усилия, за да взема решенията чрез консенсус.

12. Платформата се координира и си сътрудничи със съществуващите и имащи отношение промишлени алианси и, когато е целесъобразно, ги кани да присъстват на нейните заседания, включително на заседанията на постоянните или временните подгрупи, посочени в параграф 6.

13. Платформата заседава поне веднъж годишно с представители на ръководната група на плана SET, посочена в член 35, за да обсъжда най-новите развития и полезните взаимодействия между прилагането на настоящия регламент и Стратегическия план за енергийните технологии и за да издава препоръки по този въпрос.

Член 40

Научна консултативна група за регулаторната тежест в областта на нулевите нетни емисии

1. Създава се Научна консултативна група за регулаторната тежест в областта на нулевите нетни емисии („Научна консултативна група“).

2. Научната консултативна група се състои от най-малко 7 старши научни експерти, покриващи широк спектър от имащи отношение дисциплини. Членовете на Научната консултативна група трябва да отговарят на критериите, посочени в параграф 4.

3. Най-много двама от членовете на Научната консултативна група могат да притежават гражданство на една и съща държава членка. Независимостта на членовете на Научната консултативна група трябва да бъде извън всякакво съмнение.

4. След открита, справедлива и прозрачна процедура за подбор членовете на Научната консултативна група се назначават за срок от четири години, който може да бъде подновен еднократно. Подборът на членовете се основава на следните критерии:

- a) високи научни постижения;
- b) опит в извършването на научни оценки и предоставянето на научни консултации в областите им на компетентност;
- v) експертен опит в областта на публичната администрация или в други области, свързани със задачите на Научната консултативна група;
- г) професионален опит в интердисциплинарна среда в международен контекст.

5. Членовете на Научната консултативна група се назначават в лично качество и предоставят становищата си независимо от държавите членки и институциите на Съюза. Научната консултативна група избира председател измежду своите членове за срок от четири години. Тя приема свой процедурен правилник.

6. При изпълнението на своите дейности Научната консултативна група изпълнява изключително консултативна функция и действия, без да се засягат правото на инициатива на Комисията, Междуйнституционалното споразумение за по-добро законотворчество и функциите на Комисията за проверка и контрол на качеството в Комитета за регулаторен контрол.

7. В съответствие с параграф 6 Научната консултативна група подпомага работата на Комисията, на Европейския парламент и на държавите членки, като същевременно действа независимо при изпълнението на своите задачи, като предоставя консултативни доклади относно регулаторното въздействие и тежест на правото на Съюза върху промишлените дейности, попадащи в обхвата на настоящия регламент. За да има последователност в предоставяните от нея становища, Научната консултативна група оценява регулаторното въздействие и тежест върху промишлените дейности, попадащи в обхвата на настоящия регламент, като използва научно обоснована методика и, когато е целесъобразно, взема предвид инструментариума за по-добро регулиране.

8. Комисията осигурява секретариата на Научната консултативна група.

9. Научната консултативна група редовно обменя мнения с платформата относно работата си.

Член 41

Национални планове в областта на енергетиката и климата

Държавите членки вземат предвид настоящия регламент при изготвянето на своите национални планове в областта на енергетиката и климата, по-специално по отношение на измерението „Научни изследвания, иновации и конкурентоспособност“ на Енергийния съюз, като отразяват приоритетите на стратегията за енергиен съюз и Стратегическия план за енергийните технологии, и при представянето на своите двугодишни доклади за напредъка в съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) 2018/1999.

ГЛАВА VIII

МОНИТОРИНГ

Член 42

Мониторинг

1. Комисията извършва текущ мониторинг на:
 - а) напредъка на Съюза по отношение на целите на Съюза, посочени в член 1, по-специално свързаните с доставките рискове за технологиите за нулеви нетни емисии, които биха нарушили конкуренцията или биха фрагментирали вътрешния пазар, и свързаното с тях въздействие на настоящия регламент;
 - б) напредъка на Съюза в изпълнението на сравнителните показатели, посочени в член 5, като се вземат предвид ограниченията и възможностите на световния пазар;
 - в) стойността или обема на вноса на територията на Съюза и на износа от нея в областта на технологиите за нулеви нетни емисии;
 - г) напредъка по отношение на целта на равнището на Съюза за осигуряване на капацитета за нагнетяване на CO₂, посочен в член 20, и свързаната с това транспортна инфраструктура за CO₂, като и на свързаните дейности за улавяне на CO₂.
2. Държавите членки и определените от тях за тази цел национални органи събират и предоставят данните и другите доказателства, изисквани съгласно параграф 1.

По-специално, най-малко на всеки три години те събират данни относно:

- а) пречки пред търговията с технологии за нулеви нетни емисии или със стоки, които използват технологии за нулеви нетни емисии в рамките на вътрешния пазар, и потенциалните фактори за тях, включително когато тези пречки произтичат от смущения във веригата на доставки в световен мащаб;
- б) развитието на технологиите за нулеви нетни емисии и пазарните тенденции, както и пазарните цени за съответните технологии за нулеви нетни емисии, включително информация за търговете, тяхната честота, цените на възлагане и количествата, доколкото е от значение за изпълнението на изискванията на глава IV;
- в) производствените мощности в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и свързаните с тях дейности, включително данни за заетостта и уменията;
- г) броя на МСП, които са част от производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии;
- д) следната информация, свързана с процесите на издаване на разрешения за всяка технология за нулеви нетни емисии:
 - i) броят на започналите процеси за издаване на разрешения, броят на отхвърлените заявления и броят на взетите цялостни решения, като се посочва дали с тях е одобрен, или отхвърлен даден проект;
 - ii) продължителността на процесите на издаване на разрешения, когато е взето цялостно решение, включително продължителността на удължаването на сроковете;
 - iii) информация за ресурсите, заделени за функционирането на единните звена за контакт;
- е) броят и естеството на регулаторните лаборатории за нулеви нетни емисии;

ж) количеството CO₂, съхранявано постоянно под земята в съответствие с Директива 2009/31/ЕО.

3. Ако все още не са включени във или в съответствие с елементите на националните планове в областта на енергетиката и климата, до 15 март 2027 г. и на всеки три години след това всяка държава членка предава на Комисията доклад, който представя данните, посочени в параграф 2.

4. Задълженията за докладване, посочени в параграф 3 от настоящия член, не се прилагат, когато държавите членки считат, че това би било в противоречие с основните интереси на тяхната сигурност съгласно член 346 от ДФЕС.

5. Комисията може да приема актове за изпълнение, за да установи образец за докладите, посочени в параграф 3 от настоящия член. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 45, параграф 2.

6. Въз основа на докладите, представени съгласно параграф 3 от настоящия член, Комисията извършва мониторинг на напредъка на Съюза, както е посочено в параграф 1, буква а) от настоящия член, и публикува съответните препоръки като част от годишните доклади за конкурентоспособността на технологиите за чиста енергия съгласно член 35, параграф 2, буква м) от Регламент (ЕС) 2018/1999. В препоръките се преценява и това дали всички технологии за нулеви нетни емисии, необходими за постигане на целите по член 1 от настоящия регламент, са обхванати от него.

7. Въз основа на проектите на заявления за разрешения, подадени съгласно член 10 от Директива 2009/31/ЕО, и на докладите, представени съгласно член 21, параграф 2 и член 23, параграфи 4 и 6 от настоящия регламент, Комисията извършва мониторинг на напредъка към постигането на целта на Съюза като цяло относно капацитета за нагнетяване на CO₂, посочена в параграф 1, буква г) от настоящия член. Комисията докладва ежегодно за това на Европейския парламент и на Съвета.

8. Комисията информира платформата за своите констатации във връзка с настоящия член.

ГЛАВА IX

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 43

Делегиране на правомощия

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 44 за изменение на договореностите, при които споразуменията между субектите, посочени в член 23, параграф 1, и инвестициите в капацитет за съхраняване в обекти, притежавани от трети лица, се вземат предвид, за да се изпълни индивидуалният принос по член 23, параграф 5 и да се установи съдържанието на докладите, посочени в член 23, параграф 6.

Член 44

Упражняване на делегирането

1. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 23, параграф 12, член 43 и член 46, параграф 7, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от 29 юни 2024 г. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегираните правомощия се продължават мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 23, параграф 12, член 43 и член 46, параграф 7, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 23, параграф 12, член 43 или член 46, параграф 7, влиза в сила само ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 45

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011. По въпросите, свързани с член 25 от настоящия регламент, Комисията се подпомага от Консултативния комитет за обществени поръчки, създаден с Решение 71/306/ЕИО на Съвета ⁽⁵⁹⁾. По въпросите, свързани с член 26 от настоящия регламент, Комисията се подпомага от Комитета за Енергийния съюз, създаден с член 44 от Регламент (ЕС) 2018/1999.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 46

Оценка

1. До 30 юни 2028 г. и на всеки три години след това Комисията извършва оценка на настоящия регламент и представя доклад за основните си констатации на Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет.

2. В посочената в параграф 1 оценка се оценява:

а) дали са постигнати целите на настоящия регламент, както са определени в член 1, по-специално неговият принос за функционирането на вътрешния пазар, въздействието на настоящия регламент върху бизнес ползвателите, по-специално МСП, и крайните потребители, и целите на Европейския зелен пакт;

б) дали настоящият регламент е подходящ за постигане на резултати след 2030 г. и на посочената в член 1 по-дългосрочна цел за неутралност по отношение на климата до 2050 г., като се взема предвид, наред с други аспекти, възможността за включване в настоящия регламент на други технологии, които могат да играят значителна роля за постигането на неутралност по отношение на климата до 2050 г.;

в) дали са необходими сравнителни показатели за специфични технологии, за да се постигне сигурността на доставките на тези технологии за Съюза.

3. При оценката се вземат предвид:

а) резултатите от процеса на мониторинг, посочен в член 42;

б) технологичните нужди, произтичащи от актуализациите на националните планове в областта на енергетиката и климата, включително Стратегическия план за енергийните технологии, като се взема предвид последният доклад за състоянието на Енергийния съюз.

4. В същия срок, посочен в параграф 1 от настоящия член, както и след всяко подновяване или актуализиране на националните планове в областта на енергетиката и климата и след консултация с платформата, Комисията оценява необходимостта и, когато е целесъобразно, представя предложение за разширяване на списъка на технологиите за нулеви нетни емисии, посочени в член 4.

5. Компетентните органи на държавите членки предоставят на Комисията цялата необходима информация, с която разполагат и която Комисията може да изиска, за да изготви доклада, посочен в параграф 1.

⁽⁵⁹⁾ Решение 71/306/ЕИО на Съвета от 26 юли 1971 г. за създаване на Консултативен комитет за обществени поръчки за строителни работи (ОВ L 185, 16.8.1971 г., стр. 15).

6. Когато въз основа на доклада, посочен в параграф 1 от настоящия член, Комисията заключи, че има вероятност Съюзът да не постигне целите, посочени в член 1, параграф 1, след консултация с платформата тя преценява осъществимостта и пропорционалността на това да предложи мерки, за да се гарантира постигането на тези цели.

7. До 30 март 2025 г. Комисията приема делегиран акт в съответствие с член 44 за изменение на приложението въз основа на списъка на технологиите за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, за да определи подкатегиите в рамките на технологиите за нулеви нетни емисии и списъка на специфичните компоненти, използвани за тези технологии. Този делегиран акт се основава на цялостна оценка за определяне на специфични основни компоненти, за които може основателно да се счита, че се използват основно за технологии за нулеви нетни емисии. Тази оценка се основава на методически анализ на веригите на доставки на технологиите за нулеви нетни емисии, като се вземат предвид по-специално търговската наличност на компонентите, подходящото ниво на детайлност и развитието на технологиите. Комисията може да преразгледа този делегиран акт въз основа на тази оценка.

Член 47

Обработване на поверителна информация

1. Информацията, получавана в хода на прилагането на настоящия регламент, се използва само за целите на настоящия регламент и е защитена от съответното право на Съюза и национално право.
2. Държавите членки и Комисията гарантират защитата на търговските и производствените тайни и на друга чувствителна, поверителна и класифицирана информация, получавана и обработвана в изпълнение на настоящия регламент, включително препоръките и мерките, които трябва да бъдат предприети, в съответствие с правото на Съюза и съответното национално право.
3. Комисията и държавите членки гарантират, че не се понижава, нито се премахва нивото на класификация на класифицираната информация, която се предоставя или обменя съгласно настоящия регламент, без предварителното писмено съгласие на създателя на информацията съгласно съответното право на Съюза или национално право.
4. Когато държава членка счита, че разкриването на обобщена информация съгласно член 23 има вероятност да застраши нейния интерес в областта на националната сигурност, тя може чрез мотивирано известие да възрази срещу разкриването на тази информация от страна на Комисията.
5. Комисията и националните органи, техните длъжностни лица, служители и други лица, работещи под надзора на тези органи, гарантират поверителността на информацията, получавана при изпълнението на техните задачи и дейности съгласно съответното право на Съюза или национално право. Това задължение се отнася и за всички представители на държавите членки, наблюдатели, експерти и други участници, които присъстват на заседанията на платформата съгласно член 39.

Член 48

Изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724

Регламент (ЕС) 2018/1724 се изменя, както следва:

- 1) В приложение I, първа колона, се добавя нов ред „С. Производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии“.
- 2) В приложение I, втора колона, на реда „С. Производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии“ се добавят следните точки:
 - „1. информация относно процеса на издаване на разрешения;
 2. финансови и инвестиционни услуги;
 3. възможности за финансиране на равнището на Съюза или на държавите членки;
 4. услуги в подкрепа на дейността на предприятията, включително, но не само, деклариране на корпоративен данък, местни данъчни закони, трудово право.“

- 3) В приложение II, първа колона, се добавя нов ред „Производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии“.
- 4) В приложение II, втора колона, на реда „Производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии“ се добавя следната точка:
„Процедури за всички съответни разрешения за изграждане, разширяване, преобразуване и експлоатация на производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и стратегически проект за нулеви нетни емисии, включително разрешения за строителство, химикали и свързване към мрежата, екологични оценки и разрешителни, когато такива се изискват, и които обхващат всички заявления и процедури.“
- 5) В приложение II, трета колона, на реда „Производствени проекти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии“ се добавя следната точка:
„Всички резултати, свързани с процедурите — от потвърждаването, че заявлението е пълно, до уведомяването за цялостното решение и за резултата от процедурата от страна на определеното звено за контакт.“
- 6) В приложение III се добавя следната точка:
„8) Единните звена за контакт, създадени или определени съгласно член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета (*), включително за целите на член 18, параграф 1 от посочения регламент, и звената за контакт, създадени или определени съгласно член 33, параграф 1 от него.

(*) Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).“

Член 49

Влизане в сила и прилагане

- Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
- Прилага се от 29 юни 2024 г.
- До 30 юни 2026 г. член 25, параграф 1 се прилага само за договори, сключени от централни органи за покупки, както са определени в член 2, параграф 1, точка 16 от Директива 2014/24/ЕС и член 2, параграф 1, точка 12 от Директива 2014/25/ЕС, и за договори на стойност, равна или по-висока от 25 млн. евро.
- Членове 26 и 28 се прилагат от 30 декември 2025 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 13 юни 2024 година.

За Европейския парламент

Председател

R. METSOLA

За Съвета

Председател

H. LANBIB

ПРИЛОЖЕНИЕ

Списък на крайните продукти и специфичните компоненти, считани за използвани основно за производството на технологии за нулеви нетни емисии

	Подкатегории в рамките на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти, използвани основно за целта на технологии за нулеви нетни емисии
Технологии за слънчева енергия	Технологии за фотоволтаична енергия	
	Технологии за слънчева топлинна електрическа енергия	
	Технологии за слънчева топлинна енергия	
	Други технологии за слънчева енергия	
Технологии за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации и за енергия от възобновяеми източници в морето	Технологии за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации	
	Технологии за енергия от възобновяеми източници в морето	
Технологии за акумулаторни батерии и за акумулиране на енергия	Технологии за акумулаторни батерии	
	Технологии за акумулиране на енергия	
Технологии за термпомпи и за геотермална енергия	Технологии за термпомпи	
	Технологии за геотермална енергия	
Технологии за водород	Електролизьори	
	Водородни горивни елементи	
	Други технологии за водород	
Технологии за устойчиво добивани биогаз и биометан	Технологии за устойчиво добиван биогаз	
	Технологии за устойчиво добиван биометан	
Технологии за УСВ	Технологии за улавяне на въглерод	
	Технологии за съхранение на въглерод	

	Подкатегории в рамките на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти, използвани основно за целта на технологии за нулеви нетни емисии
Технологии за електроенергийната мрежа	Технологии за електроенергийната мрежа	
	Технологии за зареждане с електроенергия за транспорта	
	Технологии за цифровизиране на електроенергийната мрежа	
	Други технологии за електроенергийната мрежа	
Технологии за енергия от ядрено делене	Технологии за енергия от ядрено делене	
	Технологии, свързани с ядрения горивен цикъл	
Технологии за устойчиви алтернативни горива	Технологии за устойчиви алтернативни горива	
Технологии за водноелектрическа енергия	Технологии за водноелектрическа енергия	
Други технологии за енергия от възобновяеми източници	Технологии за осмотична енергия	
	Технологии за енергия от околната среда, различни от термпомпи	
	Технологии с използване на биомаса	
	Технологии с използване на сметищен газ	
	Технологии с използване на газ от пречиствателни инсталации за отпадни води	
	Други технологии за енергия от възобновяеми източници	
Технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система	Технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система	
	Технологии за топлофикационни мрежи	
	Други технологии за енергийна ефективност, свързани с енергийната система	

	Подкатегории в рамките на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти, използвани основно за целта на технологии за нулеви нетни емисии
Възобновяеми горива от небиологичен произход	Технологии за възобновяеми горива от небиологичен произход	
Биотехнологични решения в областта на климата и енергетиката	Биотехнологични решения в областта на климата и енергетиката	
Революционни промишлени технологии за декарбонизация	Революционни промишлени технологии за декарбонизация	
Технологии за пренос и използване на CO ₂	Технологии за пренос на CO ₂	
	Технологии за използване на CO ₂	
Технологии за задвижване с вятърна енергия и за електрическо задвижване за транспорта	Технологии за задвижване с вятърна енергия	
	Технологии за електрическо задвижване	
Други ядрени технологии	Други ядрени технологии	